care revin o dată la patru ani în America în preajma alegerilor prezidențiale, cu o oarecare discreție. În momentul de față candidatura lui Goldwater a provocat o reacție de indignare uimitoare. Se presupune cel mai adesea că Goldwater depinde de grupurile de agitatori rasiști și de organizația de dreapta „John Birch"...

Presa britanică a manifestat un sentiment profund de dezamăgire atunci cînd Goldwater a preluat conducerea în cursa pentru candidatură. *Daily Telegraph* considera că „avansul cîștigat de Goldwater este o prevestire rea în ce privește continuarea politicii externe bipartizane a S.U.A." *Times* spunea că Goldwater dă dovadă de o „lipsă șocantă de simț al realității". Un alt ziar *Guardian*, scria că „dacă Goldwater devine candidat al partidului republican, lucrul acesta ar știrbi în mod serios prestigiul Statelor Unite". Săptămînalul *Economist* avertiza că „însăși desemnarea lui drept candidat ar fi interpretată în mod cu totul nefavorabil de oamenii din afara Americii"...

Și asemenea comentarii alarmante și nefavorabile nu s-au mărginit numai la presa britanică. În Germania occidentală, ziarul *Frankfurter Rundschau* scria că Goldwater este „un om plin de confuzii și slăbiciuni care-și ascunde incertitudinea și lipsa de încredere în spatele unor discursuri zgomotoase". În Belgia, *Het Laatste Nieuws* din Bruxelles atrăgea atenția că „acest om, Goldwater, este primejdios". *Volksrant* din Amsterdam era de părere că avansul cîștigat de senator „este o dovadă a existenței unei adevărate jungle politice în America".

Este evident faptul că nici unul din partidele noastre principale nu-și alege candidații gîndindu-se în primul rînd la popularitatea lor în străinătate. Străinii pot să comenteze, însă ei nu au drept de vot în țara noastră. Pe de altă parte, este adevărat faptul că Statele Unite sînt în momentul de față atît de strîns integrate într-o lume devenită mult mai vulnerabilă și mai mică ca urmare a proceselor tehnologice, încît nu mai pot ignora atitudinea și părerile altor țări.

Reprezentanții cercurilor capitaliste în străinătate au ajuns să considere partidul democrat din Statele Unite ca mai activ interesat în afacerile mondiale decît partidul republican. (...) Avansul cîștigat de Goldwater pare să reînvie anumite neîncrederi în străinătate față de atitudinile partidului republican. Și este vorba de o neliniște mai complexă decît cea izvorîtă din afirmația că senatorul Goldwater nu este altceva decît un purtător de cuvînt al cercurilor celor mai belicoase.

Oricare ar fi platforma partidului republican, despre Goldwater se consideră că el nu este în stare să-și dea seama de implicațiile reale ale răspunderilor ce-i revin S.U.A. ca putere mondială. Se crede că el nu-și dă seama de faptul că răbdarea și hotărîrea, mai degrabă decît reacțiile irascibile, sînt necesare pentru a apăra pozițiile Statelor Unite.

Observatorii din străinătate nu se așteaptă ca Goldwater să fie ales președinte. Cu toate acestea ei se tem că desemnarea lui drept candidat al unuia dintre partidele principale ar putea exercita o presiune neliniștitoare asupra Washingtonului, care l-ar putea împinge să acționeze imprudent în anumite regiuni periculoase.

C. L. SULZBERGER

NEW YORK Herald Tribune

STATUL MISSISSIPPI

ESENȚA problemei în Philadelphia (statul Mississippi) este următoarea: statul Mississippi este vinovat de asasinarea a trei tineri nevinovați, activiști pe tărîmul drepturilor civile.

Cînd asasinii omoară în ciuda celor mai mari eforturi ale poliției, s-ar putea ca numai asasinii să fie vinovați. Dar cînd asasinii omoară cu permisiunea sau cu ajutorul poliției, atunci statul este vinovat.

Timp de două săptămîni, cetățenii din Philadelphia s-au plîns reprezentanților presei care au invadat orașul: „Comunitatea noastră este învinovățită pentru o faptă săvîrșită numai de cîțiva asasini. De ce într-o asemenea situație, statul Mississippi să fie considerat vinovat?"

Iată răspunsul.

În Mississippi s-a săvîrșit un asasinat, deoarece trei tineri organizaseră o întrunire a libertății într-o biserică metodistă dintr-o comunitate agricolă formată exclusiv din negri, din districtul Neshoba, la 8 mile est de Philadelphia.

Cei trei tineri nu organizaseră și nici nu intenționau să organizeze demonstrații. Singurul lucru care în intențiile lor putea fi considerat o amenințare la adresa obiceiurilor orașului Philadelphia, a districtului Neshoba și a statului Mississippi, era planul lor de a organiza o „școală a libertății" pentru fermierii negri și de a încerca să-i ajute să se califice pentru a avea drept de vot.

Pentru a contracara această amenințare, cetățenii din districtul Neshoba au bătut cîțiva fermieri negri, au incendiat biserica lor; poliția statului, districtului și orașului, înarmată cu descrierile tinerilor și automobilului lor, îi urmărea așteptînd să „aibă de-a face" cu ei.

Cei trei au fost „prinși" în după-amiaza zilei de duminică 21 iunie, cînd un cauciuc spart sau o defecțiune la motor i-a silit să-și oprească Fordul lor albastru la aproximativ o milă est de Philadelphia, pe șoseaua nr. 16, în fața Clubului veteranilor din războaiele străine. Ei au fost prinși de un șerif adjunct al districtului Neshoba, care a acuzat pe conducătorul mașinii, James Chamey, de depășire a vitezei legale.

Prima acțiune a șerifului adjunct a fost de a anunța prin radio patrula șoselei statului Mississippi. De ce? Iată răspunsul său: „Pentru a obține ajutorul lor în scopul transportării celor trei spre închisoare". Automobilul districtului și Fordul au rămas pe drum pînă la sosirea automobilului statului cu doi polițiști. Apoi cele trei automobile, fiecare condus de un polițist, s-au îndreptat spre închisoare.

De ce au fost duși la închisoare cei trei? Nicăieri în America un cetățean acuzat numai de depășire a vitezei legale nu este închis. El este dus în fața unui judecător de pace, unde depune o garanție sau plătește amenda cerută. El este liber să telefoneze oricărui prieten sau avocat. Chiar și în baza legii statului Mississippi nu i se pot lua amprentele digitale și nu poate fi supus nici unei alte amînări sau piedici.

Dar cei trei tineri nu au fost tratați astfel. Ei au fost întemnițați. Cum s-a putut proceda astfel cu cei doi care nu se aflaseră la volan? Numai conducă-

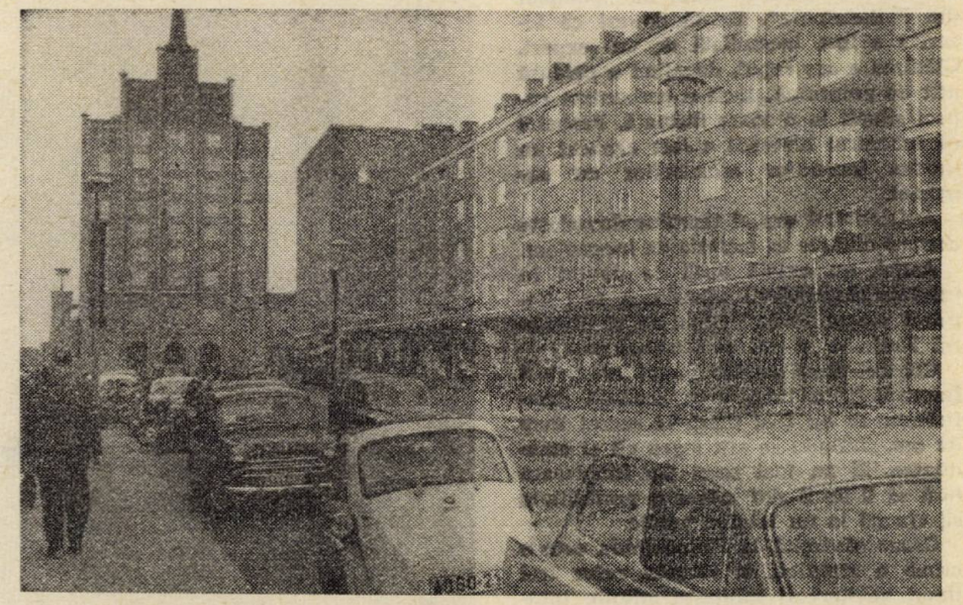

La Rostock, în R. D. Germană, s-a desfășurat cea de a 7-a „Săptămînă a Păcii în Regiunea Balticei"

torul unui automobil este vinovat de depăşirea vitezei legale : pasagerii niciodată. Iată răspunsul statului Mississippi, ce mi-a fost dat de Lawrence F. Rainey, şeriful districtului Neshoba : „Schwerner şi Goodman au fost reţinuţi fiind bănuiţi de incendiere". Şeriful a explicat că ei erau bănuiţi de a fi dat foc bisericii.

Dar notaţi următoarele. Dl Goodman se aflase în Mississippi mai puţin de 24 de ore. Cînd biserica a fost incendiată, toţi trei tinerii, împreună cu automobilul Ford, se aflau la Oxford (Ohio), urmînd un curs sprijinit de Consiliul Naţional al Bisericilor. Acest fapt era cunoscut de patrula şoselei statului Mississippi. Cei doi membri ai patrulei care au participat la arestare erau în comunicaţie prin radio cu sediul din Jackson al patrulei statului.

Astfel, întemniţarea celor trei tineri era ilegală, constituind pur şi simplu o răpire. Şi la ea au participat atît poliţia districtului cît şi poliţia statului.

Arestarea şi întemniţarea pune sub acuzaţie poliţia, dar ceea ce a urmat este o acuzaţie mult mai gravă. După cum au recunoscut ei înşişi, poliţiştii şi temnicerii au ţinut pe aceşti tineri la secret, pînă la ora 10,30. Cu ce drept ?

Cei trei tineri erau înspăimîntaţi. Departe de a avea încredere în răpitorii lor, tinerii se temeau îngrozitor de poliţie. Nimeni nu se îndoieşte sau contestă că în tot timpul cît au fost reţinuţi ei au invocat mereu dreptul de a cere asistenţă juridică. Faptul că li s-a refuzat acest drept pune sub acuzare statul Mississippi în faţa lumii.

Unele din cele mai înalte oficialităţi din Mississippi ştiau exact ce se petrecea în închisoarea districtului Neshoba. Aceste oficialităţi ştiau că tinerii erau ţinuţi la secret, şi că acuzaţia de „bănuială de incendiere" împotriva d-lor Schwerner şi Goodman era neîntemeiată.

Unul din fermierii care locuieşte în apropiere de biserica incendiată mi-a spus că a fost interogat de un om pe care l-a recunoscut drept un „pompier din Philadelphia". Există dovezi că biserica a fost incendiată de un expert. Clădirea a ars rapid, degajînd o căldură atît de puternică, încît a carbonizat copaci situaţi la o mare distanţă. Probabil că înăuntrul bisericii a fost aruncat un produs incendiar asemănător cu napalmul.

Automobilul ars al tinerilor dovedeşte aceeaşi dibăcie în materie de incendiere.

Astfel, nu există lipsă de dovezi în privinţa răspunderii oficiale. A fost implicat oraşul Philadelphia, ca şi districtul Neshoba şi statul Mississippi.

Cei trei tineri au fost prinşi. Ei au fost întemniţaţi în baza unor acuzaţii insuficiente. Ei au fost ţinuţi la secret timp de ore, sfidîndu-se atît legea cît şi umanitatea. Ei au fost scoşi din închisoare fără să li se fi dat măcar o posibilitate să ajungă la un telefon public.

Crima săvîrşită la Philadelphia este o crimă a statului, şi sîngele celor trei tineri nevinovaţi mînjeşte mîinile tuturor cetăţenilor din Mississippi.

William BRADFORD HUE

THE GUARDIAN

LONDRA

„ASOCIAŢIA FRANCO-GERMANĂ"

VIZITA generalului de Gaulle în Germania nu a dat rezultatele scontate. Dr. Erhard, deşi dornic să continue politica de bună vecinătate cu Franţa ratificată de predecesorul său cu 18 luni în urmă prin semnarea tratatului franco-german, nu este entuziasmat de ideea unei Europe occidentale autonome, mai mult sau mai puţin izolată de alianţa atlantică. Dificultatea în cazul unui sistem de relaţii de felul celui pe care Franţa şi Germania l-au înscris pe hîrtie este că dacă acest sistem nu se va dovedi un succes răsunător, el va tinde să dea naştere unor neplăceri mărunte şi unor resentimente. Pentru ca sistemul de relaţii franco-german să fie un succes răsunător, Germania occidentală ar trebui să aleagă între Paris şi Washington, deşi o asemenea alegere categorică nu este în interesele sale. Ea nu ar mai lua parte în cazul acesta la forţa nucleară multilaterală. S-ar putea ca aceasta să nu fie un lucru rău, dacă ar însemna că această forţă poate fi abandonată şi că s-ar putea găsi o modalitate mai realistă de asociere a aliaţilor Americii la adoptarea de hotărîri.

Aşa cum stau lucrurile, schimbul de studenţi şi chiar de miniştri pe care îl prevede tratatul franco-german şi-ar putea pierde din efect dacă conducătorii de guverne nu pot cădea de acord asupra problemelor politice care îi dezbină. Orice consolare pe care o poate găsi Anglia de pe urma dezacordului franco-german ar fi de natură negativă ; ar trebui aşadar să ne ferim de aceasta. Preşedintele de Gaulle este o personalitate care reprezintă ceva mai mult decît un mănunchi de procedee autoritare. Acţiunea sa de a ţine Anglia în afara Pieţei comune, care pare mai puţin capricioasă privită retrospectiv, şi atitudinea sa distantă faţă de alianţa atlantică nu constituie decît o parte a politicii sale. Pe de altă parte el are idei, şi o politică nuanţată. În prima categorie se poate menţiona dorinţa sa ca Europa, nu numai Europa occidentală, să aducă o contribuţie pozitivă la pacea mondială. În cea de-a doua se poate menţiona atitudinea sa înţeleaptă faţă de China şi Asia de sud-est, unde el vede ce este în joc cu mai multă limpezime decît americanii. Acordarea de ajutor fostelor colonii franceze, deşi nu este dezinteresată, face ca contribuţia Angliei să pară, în comparaţie, parcimonioasă.

S-ar putea ca apartenenţa la Piaţa comună să pară englezilor un ţel mai puţin dezirabil acum decît în momentul cînd încercau să o obţină, pentru motivul că „strugurii sînt prea acri". Piaţa comună avea pe atunci problemele sale, reale sau potenţiale ; datorită în mare măsură faptului că s-a pierdut mult timp de lucru cu cererea britanică, aceasta nu a ieşit mai limpede la iveală. S-ar putea ca acum cînd aceste divergenţe au ieşit la iveală, o a doua cerere britanică să aibă o şansă mai bună de succes. A ne bizui însă pe vreo divergenţă care ar putea exista între Franţa şi Germania, fără a recunoaşte în acelaşi timp că se încearcă exploatarea acestor divergenţe pentru propriile noastre scopuri sau pentru mîngîierea noastră, ar însemna a face un prost serviciu Europei.

Construcţii noi la Montreal, cel mai mare oraş al Canadei

LE MONDE diplomatique

PARIS

AMERICA LATINĂ ÎN MOMENTUL ALEGERII

ÎN AMERICA LATINĂ se simte pretutindeni o mare neliniște și o căutare avidă a căilor care ar putea duce popoarele ei la eliberarea de toate formele de servitute. Astfel se explică sensul acelei profunde note de autocritică a literaturii latino-americane actuale și obiectivitatea cu care sociologii și economiștii din America Latină analizează realitatea politică-socială a continentului. Ei preconizează o revizuire a concepției pan-americanismului al cărui conținut ideologic și politic nu mai poate să slujească interesele autentice ale acestor țări ca urmare a evoluției istorice a continentului și dorinței colective a popoarelor lui de a obține emanciparea lor totală, atît economică cît și socială, a dorinței de a ieși din situația staționară de slab-dezvoltare în care le-au lăsat împrejurările politice și forțele economice internaționale. Această aspirație colectivă va determina oare popoarele Americii Latine să schimbe, în cursul anilor următori, sistemul actual al forțelor economice din lume? Iată una din marile necunoscute ale jocului de șah care este politica internațională, a cărui analiză de perspectivă merită mai mult ca oricînd o atenție specială.

Cu o conștiință lucidă a utilității și în același timp a caracterului precar al oricărei profeții sociale, care tinde să fie ceva mai mult decît o simplă utopie, să ne străduim să prevedem care va fi înfățișarea social-economică a Americii Latine în 1984, adică peste 20 de ani.

Harta actuală a Americii Latine prezintă următoarele trăsături predominante: teritoriul ei se întinde pe o suprafață de 23 milioane de km² (16 la sută din totalul uscatului locuit) cu o populație de aproape 220 milioane de locuitori (7 la sută din populația lumii). Douăzeci de state suverane și cîteva teritorii coloniale formează mozaicul politic al acestei vaste regiuni. Înăuntrul frontierelor ei găsim uriașe rezerve de petrol și de tot felul de minerale. Potențialul pămînturilor cultivabile este și el enorm și în mare parte neexploatat. Astfel, America Latină este o regiune mult mai mare și mult mai bogată decît America de Nord, dar din punct de vedere economico-social, locuitorii ei suferă o mare rămînere în urmă. În ansamblu, America Latină constituie unul din marile teritorii slab dezvoltate ale lumii, marcat în conjunctura lui socială de toate caracteristicile complexului subdezvoltării: venit extrem de redus, foarte proastă distribuire a bogățiilor, coeficiente ridicate ale natalității și ale mortalității, indici alarmanți de analfabetism (aproximativ 70 la sută), indici ridicați de boli endemice, foamete generalizată (două treimi din locuitori) și mai multe alte semne tipice ale acestui complex social-economic. Venitul brut pe cap de locuitor se menține în jurul sumei de 350 de dolari anual, adică de 3 ori mai puțin decît în Europa occidentală și de 8 ori mai puțin decît în S.U.A. Denivelările de bogăție sînt alarmante nu numai între diferitele țări și între regiunile aceleiași țări, dar și între diferitele clase sociale. Trei din țările Americi Latine (Brazilia, Argentina, Mexic) concentrează două treimi din producția totală a continentului, 10 la sută din locuitorii latino-americani monopolizează 80 la sută din întreaga bogăție a continentului și din restul de 90 la sută jumătate trăiesc cu totul în afara circuitului economic, cu un venit și o capacitate de consum în mod practic nule.

Sistemul agrar feudal care domnește în aproape întreaga Americă Latină întreține acest dezechilibru, căci abia dacă o minoritate neinsemnată are pămînt, majoritatea trăind ca șerbi ai marilor seniori feudali. În Venezuela 3 la sută din populație stăpînește 90 la sută din pămînturi, iar în Brazilia 2 la sută din proprietari dețin în marile lor domenii rurale peste 50 la sută din pămînturile cultivate ale țării. Majoritatea populației Americii Latine continuă să trăiască de pe urma resurselor sectorului economiei primare (agricultură și exploatarea minelor), și în special de pe urma unei agriculturi cu metode arhaice bazate pe produsele de export, cum sînt cafeaua, zahărul și tutunul care constituie cea mai mare parte a veniturilor din export ale Americii Latine. Defectele de structură ale acestui sistem economic nu permit o dezvoltare a regiunii compatibilă cu posibilitățile materiale și cu necesitățile mereu crescînde ale populației ei care sporește în mod vertiginos.

Rezultatul este tabloul mizeriei negre care acoperă astăzi aproape tot „continentul abundenței" al cuceritorilor spanioli. Este tabloul unui vast sector al geografiei foamei, în care aproape 100 de milioane de ființe omenești prezintă coeficientele cele mai ridicate de subnutriție, de mizerie, de boli și de analfabetism, și în același timp cele mai mari coeficiente de reproducție. Plecînd de la acest tablou geografic atît de negativ ca trăsături fundamentale și încercînd să interpretăm tendințele economice manifestate în mod vizibil pînă în prezent în regiune, nu putem să prevedem, în următorii 20 de ani, schimbări în stare să modifice fundamental fizionomia ei. Se prevede firește o creștere simțitoare a potențialului ei uman, căci, cu coeficientul demografic de 2,9 la sută — cel mai ridicat din lume — din această regiune, populația ei va depăși în 1984 cifra de 400 milioane de oameni. Dar, după părerea majorității experților, această uriașă creștere a populației, departe de a o ajuta, va întîrzia eliberarea economică a popoarelor latino-americane, deoarece creșterea economică lentă este abia suficientă pentru a acoperi pe cea a populației, care este foarte rapidă.

De fapt, creșterea venitului Americii Latine nu a depășit 4 la sută, din care numai un procent de 1 la sută poate fi considerat în mod real drept un progres. Incapacitatea manifestată pînă în prezent de America Latină de a-și diversifica suficient producția și de a lărgi astfel sfera exporturilor ei, limitate la un foarte mic număr de produse, stînjenește posibilitatea de îmbunătățire a balanței de plăți a țărilor latino-americane și le împiedică să obțină devizele necesare pentru utilarea lor industrială, cheia adevăratei lor dezvoltări. La aceasta se adaugă faptul că serioase limitări au fost impuse comerțului lor de către importatorii de aceste produse (nu numai principalul dintre ei, S.U.A., care absorb 70 la sută din exporturile latino-americane, dar și Piața comună europeană, care, prin legile ei de protecție și de discriminare, tinde să elimine importurile din această regiune). Dimpotrivă, tendința spre scăderea treptată a prețurilor produselor de bază pe piața mondială a devenit acum principalul factor de frînare a progresului economic al Americii Latine, deoarece pierderile care rezultă reprezintă un volum de dolari mult mai mare decît acela al tuturor împrumuturilor și ajutorului financiar acordate în ultimii ani de marile puteri și de organismele internaționale.

Dat fiind că America Latină consacră învățămîntului numai o parte neînsemnată a venitului ei mic (mai puțin de 2 la sută, în timp ce țările avute îi consacră 3—6 la sută din veniturile lor considerabile), nu este ușor nici să se prevadă un mare efort în domeniul învățămîntului, efort care ar putea să schimbe fizionomia culturală a acestei regiuni.

Cînd examinăm mai adînc realitatea socială încercînd să analizăm dincolo de suprafața faptelor aparente descoperim că apar forțe mari în plină acțiune socială: sînt forțele revoluției, ale revoluției care va izbucni inevitabil, în anii următori, pe tot cuprinsul continentului.

Imaginea Americii Latine în 1984 va fi cu totul deosebită de cea de astăzi, dacă ținem seama de acțiunea hotărîtoare pe care o va exercita în dezvoltarea ei acest proces revoluționar care se schițează în regiune, și pe care nimic nu va reuși să-l oprească. America Latină a devenit conștientă de realitatea ei socială, și a ajuns la concluzia că procesul de evoluție obișnuită întîrziat de toate obstacolele create, nu numai de economia mondială dar și de economia ei internă, dominată de micile oligarhii care dețin bogățiile și puterea politică, nu ar oferi nici o posibilitate de eliberare a maselor umane, ținute pînă în prezent în marginea vieții economice și sociale.

Nu trebuie să uităm că în elaborarea acestei ordini noi, alături de revoluția internă, procesul revoluției mondiale în mers va avea de jucat un rol important. Este vorba de o revoluție care va modifica în mod obligatoriu structura geografică a pieței mondiale, astăzi extrem de nefavorabilă Americii Latine, ca și oferta de capitaluri de care acest continent are atîta nevoie pentru a traduce în viață proiectele lui de dezvoltare. Nu vorbim de capitaluri speculative care intră într-o țară pentru a ieși imediat, sub formă de dividende, ci de capitaluri care se integrează în mod real în sistemul economic al Americii Latine. Dar, după părerea noastră, cel mai important factor care ar putea să determine un avînt vertiginos al dezvoltării din această regiune ar fi eventuala dezarmare pe scară mondială, cu condiția implicită ca fondurile folosite în prezent pentru armament, și evaluate la „modesta" sumă de 120 miliarde de dolari pe an, să fie investite în alte sectoare.

În procesul necesar reconversiunii economice a lumii de la un sistem de

economie de război la un sistem de economie de pace, America Latină este una din regiunile care va putea să obțină cele mai mari avantaje. Și aceasta deoarece în America Latină există deja, în ciuda obstacolelor interne și externe în calea dezvoltării ei, cîteva țări care se apropie de punctul de decolare economică: Brazilia, Mexicul și Argentina. Nivelul tehnologic și cultural mai ridicat al acestor țări, experiența lor mai vastă în industrie și centrele industriale deja existente, oferă condiții în mod indiscutabil favorabile investirii de capitaluri obținute în urma dezarmării. Astfel, aceste trei țări cel puțin vor putea să treacă ușor bariera subdezvoltării în următorii 20 de ani. În celelalte țări, ritmul de expansiune va fi mai puțin rapid dar, din punctul nostru de vedere, mult mai ridicat decît ar putea să prevadă economiștii clasici: căci aceștia interpretează procesul economic drept o simplă operație contabilă, fără să țină seama de puterea creatoare, de forțele dinamice pe care le poate dezlănțui un popor în anumite momente ale istoriei.

America Latină va putea reuși în 20 de ani să-și tripleze bogățiile precum și venitul total și pe cap de locuitor, să-și ridice nivelul de trai și să iasă astfel din stagnarea economică. Nu există decît un singur obstacol: asuprirea economică de care suferă continentul pe plan intern și extern, din cauza structurilor arhaice ale propriului lui sistem economic.

Iată la ce aspiră popoarele Americii Latine, dornice să ia loc în istorie: eliberare și emancipare economică. Eliberarea de ce? Pe frontispiciul unei universități din America Latină, Universitatea din Quito, al cărei scop este să introducă tehnica nouă în viața populației și să dezvolte mai rapid cunoștințele ei, găsim răspunsul la această întrebare: „De ce să fii liber? Pentru a face din visurile tale o realitate". Chiar și pe tărîm economic, într-o lume în revoluție, visurile de astăzi vor putea foarte bine să devină realitățile de mîine.

Josué de CASTRO

Le Monde

PARIS

OFENSIVA d-lui STRAUSS

CEI 850 de delegați ai Uniunii creștin-sociale din Bavaria își vor începe la München un congres pe care președintele lor Franz Joseph Strauss l-a pregătit ca o etapă majoră pe calea spre reîntoarcerea sa către putere. El a părăsit puterea după cum se știe la începutul lunii decembrie 1962, ca urmare a afacerii *Spiegel*, însă menajîndu-și cele mai bune condiții pentru a-și pregăti revanșa. Și revanșa aceasta se află pe calea ce-i este favorabilă.

Poate că el se pregătește să deschidă împotriva ministrului de externe Schroeder, pe care-l suspectează de a trage pe linie moartă acordul franco—vest-german, violenta sa ofensivă anunțată cu un prilej sau altul. În cursul unei lungi întrevederi pe care a avut-o cu Strauss, fostul cancelar Adenauer l-a convins după cît se pare pe aliatul său să-și menajeze forțele pentru un moment. Adenauer a refuzat de altfel să participe la congresul de la München și să sprijine astfel prestigiul lui Strauss. Nu numai că este prea devreme — cu un an înainte de alegerile federale — să se încerce cu oarecare eficacitate separarea lui Erhard de Schroeder, dar chiar în interesul politicii comune franco—vest-germane se cere multă răbdare.

În momentul de față, alianța americană, fidelitatea față de „profesorul atlantic" al cărui cel mai bun elev este Republica Federală, nu a dat încă toate roadele pe care le aștepta Schroeder. Pe de altă parte, perspectiva unui guvern laburist la Londra nu aduce multe promisiuni de îmbunătățire a raporturilor anglo—vest-germane. Pentru unii s-ar părea atunci că nu mai rămîne altceva pentru diplomația Germaniei federale decît să folosească resursele pe care le oferă tratatul franco—vest-german.

În sînul partidului creștin-democrat din Germania occidentală există însă multe elemente care nu sînt convinse de aceasta. Pe de altă parte, caracterul exagerat naționalist bavarez al partidului creștin-social (U.C.S.), catolicismul său militant, trezesc în cercurile protestante ale Uniunii creștin-democrate, iritate pe deasupra de spiritul separatist al lui Strauss și colaboratorilor săi, reacții negative.

Se pare, deci, că prudența de care dă dovadă Adenauer se justifică. De fapt el nici nu apreciază colaborarea franco—vest-german în același fel ca Strauss. Pentru acesta din urmă colaborarea cu Franța este ceva mai mult decît un instrument de acțiune în politica internă vest-germană. Ea constituie un întreg program de politică externă al partidului creștin-social care — contrar aparențelor — este un partid cu adevărat autonom, un aliat și nu o fracțiune a partidului creștin-democrat. În Bundestag, creștin-socialii aduc 50 de voturi majorității guvernamentale și veleitățile de independență manifestate în trecut de către bavarezi au făcut ca ei să se bucure de mai multă considerație și menajamente decît ar fi meritat prin capacitățile lor politice.

Nu trebuie să ne înșelăm: nu este vorba de un elan momentan care să-l fi făcut pe Strauss purtătorul de cuvînt al tendinței „gaullismului vest-german" denumire de altfel cam abuzivă. Strauss încearcă să-și restructureze partidul, să-i dea o mai mare libertate de acțiune, să-i întărească aparatul de conducere. El este obligat la o oarecare prudență, dacă ținem seama de eșecurile politice pe care le-a întîmpinat din 1955 încoace. Astfel că adevăratul și singurul interlocutor al Franței este cancelarul Erhard și de la el trebuie Parisul să aștepte inițiative. Excesele din discursurile de la congresul de la München riscă mai degrabă să dăuneze decît să slujească colaborării franco—vest-germane.

Presa acum 50 de ani

Ambasadorul austro-ungar la Belgrad, baronul Giessl, remite un ultimatum în legătură cu atentatul de la Sarajevo. Ultimatumul cuprinde cereri care încalcă suveranitatea și independența statului sîrb. Întrucît la expirarea termenului de 48 ore răspunsul la ultimatum nu a fost găsit satisfăcător, ambasadorul anunță ruperea relațiilor dintre cele două state.

În legătură cu ultimatumul:
— Daily Mail din Londra anunță că Germania este de acord cu cererile Austro-Ungariei. — Ministrul de marină francez rechemă din concediu toți ofițerii și soldații, măsură care nu s-a mai luat din 1887. Scăderi la bursele din diferite capitale europene. — Reprezentantul german la Paris anunță guvernul francez că Germania nu va tolera amestecul vreunei mari puteri în conflictul dintre Austro-Ungaria și Serbia. — Primul ministru francez Viviani, aflat în vizită la Petersburg, își întrerupe călătoria pentru a se înapoia urgent în țară. — Rusia intervine la Viena pentru a se extinde termenul ultimatumului. — Mobilizări în Austro-Ungaria, Serbia, Rusia, Germania, Olanda etc. — Muntenegru se declară solidar cu Serbia.

La 28 iulie, conform calendarului în vigoare la Viena — printr-o depeșă plecată la ora 4,20 și sosită la ora 8,55, ministrul de externe al Austro-Ungariei, contele Berchtold, declară că Austro-Ungaria se consideră în stare de război cu Serbia.

Ambasadorul Germaniei la Petersburg remite declarația de război contra Rusiei.

Ruperea legăturilor diplomatice franco-germane.

Muntenegru declară război Austro-Ungariei.

În urma refuzului Belgiei de a înlesni operațiile militare germane, trupele Germaniei pătrund pe teritoriul belgian.

La 4 august Anglia declară oficial război Germaniei.

Vorwärts, organul partidului social-democrat german publică la loc de frunte un protest împotriva politicii austro-ungare și un manifest al deputaților social-democrați din parlamentul de la Viena, îndreptat contra războiului.

Cu prilejul centenarului alipirii la Confederația helvetică, la Geneva au loc mari serbări. Între străinii veniți să asiste la manifestațiile sărbătorești se află și George Enescu, împreună cu alți oameni de cultură romîni.

Se anunță convocarea pentru 26 septembrie 1914, la București, a adunării Comisiei internaționale a petrolului. „La adunare, scrie Le Temps din Paris, comisiunea franceză prezidată de profesorul Sabatier, membru al institutului, a hotărît să facă mai efectivă participarea Franței".

Institutul internațional de agricultură de la Roma publică o statistică privind producția medie de grîu în diferite țări: Danemarca 2 800 kg la hectar, Belgia 2 360 kg, Anglia 2 130 kg, Romînia 1 130 kg. În concluziile anchetei se arată că la o producție sporită a contribuit, între altele, folosirea îngrășămintelor chimice.

Deputatul socialist francez Jean Jaurès este asasinat în timp ce se afla în cafeneaua Du Croissant.

Pentru a se îmbunătăți liniile de comunicații externe ale Romîniei se hotărăște trimiterea pe Marea Neagră a unui vas cu telegrafie fără fir, pentru a putea primi telegrame direct de la Turnul Eiffel.

HASTINGS KAMUZU BANDA

De cîteva zile, dr. Hastings Kamuzu Banda a devenit primul şef de guvern al celui de-al 37-lea stat independent din Africa — Malawi (după vechea denumire — Nyassaland).

Asemenea biografiilor multor alţi lideri africani, viaţa lui Hastings Banda este strîns legată de principalele etape ale luptei pentru independenţa ţării sale.

Născut în urmă cu 62 de ani într-o familie de ţărani africani din districtul Kasungu, Hastings Banda şi-a început existenţa ca şi milioanele de negri din Nyassaland sau din orice altă regiune a Africii. A avut prilejul să-şi înceapă studiile la o şcoală de misionari. Prinzînd gust pentru învăţătură, pleacă în Uniunea Sud-Africană, unde, înainte de a se înscrie la colegiul din Lovedale, lucrează o perioadă la un spital african din Hartley, în apropiere de Salisbury. Această scurtă îndeletnicire este pusă de biografii săi în strînsă legătură cu alegerea viitoarei sale cariere de medic.

După absolvirea colegiului, se angajează un timp la exploatările aurifere din Johannesburg, unde strînge suma necesară pentru a putea pleca — la sfatul unui misionar american — în S.U.A. Urmează ani grei şi îndelungaţi de studiu. În 1928 îşi încheie studiile secundare la Wilberforce Academy din Ohio. Un profesor de la universitatea din Chicago, interesat în studierea limbilor bantu, îi oferă lui Banda prilejul de a urma cursurile acestei universităţi, în schimbul sprijinului acordat în sus-numitul studiu. Astfel, în anul 1931, obţine licenţa în filozofie. Îndată după aceasta se înscrie la Colegiul medical din Nashville (Tennessee) pe care îl absolvă în 1937 cu titlul de doctor în medicină.

În acelaşi an, Hastings Banda pleacă în Anglia. Pentru a-şi putea exercita profesia pe teritoriile britanice — unde diploma sa nu era autentificată — este nevoit să-şi reia studiile aproape de la început. În cele din urmă, în anul 1941, obţine diploma de medic şi la un colegiu din Edinburgh. Practică o vreme medicina la Liverpool. Neputîndu-se înapoia în ţară, în timpul războiului mondial el a lucrat la o clinică din Tyneside pentru marinarii de culoare.

După război se stabileşte la Londra, unde se bucură de un renume apreciabil în calitatea sa de medic. În această perioadă cunoaşte pe Kwame Nkrumah şi pe alţi conducători ai mişcărilor de eliberare naţională din unele ţări ale Africii. Aceste contacte au exercitat asupra lui Banda o influenţă evidentă. Treptat, activitatea politică se situează pe primul plan al preocupărilor sale. Cînd în anul 1949 reprezentanţi ai rezidenţilor albi din Africa centrală s-au întrunit la Victoria Falls (Rhodesia de sud) şi au elaborat planul de creare a unei federaţii, Hastings Banda a iniţiat o campanie hotărîtă împotriva acestui proiect. Împreună cu preşedintele Congresului naţional african din Rhodesia de nord, Nkumbula, care studia în acea vreme economia la Londra, el a publicat în 1951 un memorandum în care a protestat cu hotărîre împotriva creării proiectatei federaţii. În această mişcare de protest Banda a atras pe africanii din Nyassaland şi Rhodesia de nord care se aflau atunci în Anglia.

În 1953 (anul creării de către autorităţile britanice a Federaţiei Rhodesiei şi Nyassalandului), Hastings Banda părăseşte Anglia şi pleacă — la invitaţia lui Kwame Nkrumah — în Ghana. Aici a continuat să se intereseze îndeaproape de problemele Nyassalandului şi a purtat corespondenţă intensă cu liderii Congresului naţional african din Nyassaland (partid creat în 1944 şi care a condus din 1953 lupta pentru retragerea ţării din federaţie şi pentru cucerirea independenţei).

Conferinţa din 1957 a Congresului naţional african i-a cerut lui Hastings Banda să se înapoieze în Nyassaland. Aici el a fost întîmpinat cu entuziasm de populaţia africană şi în august 1958 a fost ales preşedinte al partidului. În fruntea acestei organizaţii, dr. Banda a organizat în întreaga ţară o campanie de nesupunere civică, cerînd ieşirea din federaţie. Au avut loc ciocniri sîngeroase cu poliţia şi trupele coloniale, ciocniri care la începutul anului 1959 au dus la o răscoală anticolonialistă. Autorităţile au luat măsuri represive decretînd starea excepţională, arestînd numeroşi lideri africani (printre care şi pe H. Banda), interzicînd partidul Congresul naţional african etc.

După 13 luni de închisoare Banda este eliberat şi preia conducerea partidului Congresul Malawi, creat în locul partidului desfiinţat de autorităţi. În continuare, reprezentînd populaţia africană din Nyassaland, Banda a desfăşurat o lungă şi anevoioasă activitate diplomatică, participînd la numeroase conferinţe cu reprezentanţii guvernului englez şi exprimînd punctul de vedere al ţării sale în problema retragerii din federaţie.

În alegerile pentru adunarea legislativă, care au avut loc în august 1961, partidul condus de dr. Banda, care a candidat sub lozinca ieşirii din federaţie, a întrunit 99 la sută din voturi. La conferinţa ce a avut loc la sfîrşitul lui 1962 la Londra, — o adevărată bătălie diplomatică, care a durat zece zile — guvernul englez a acceptat ca cel tîrziu pînă în februarie 1963 să acorde autoguvernare internă Nyassalandului. În concluzie, la 1 februarie 1963 în acest protectorat britanic a luat fiinţă un guvern african condus de dr. Hastings Banda. Deşi relativă, această autoguvernare a constituit totuşi un pas important pe calea cuceririi independenţei depline. Guvernul ales a luat de asemenea măsuri în vederea stimulării ritmului de dezvoltare a economiei ţării pentru a contracara inerţia economică de pînă atunci. S-au depus eforturi pentru extinderea sistemului de drumuri rurale, construirea de căi ferate, dezvoltarea industriei zahărului şi industriei textile. Au fost elaborate chiar proiecte pentru construirea unor hidrocentrale pe fluviul Shire.

Tot la Victoria Falls, pe malul fluviului Zambezi, unde s-a hotărît pentru prima dată crearea infructuoasei federaţii a Rhodesiei şi Nyassalandului, reprezentanţii populaţiei de culoare din aceste teritorii au adoptat în vara anului 1963 hotărîrea de a dizolva federaţia pînă la data de 31 decembrie a aceluiaşi an. În luna septembrie 1963 Banda a condus la Londra o delegaţie a Nyassalandului care s-a înapoiat în ţară cu dreptul de a proclama independenţa la 6 iulie 1964. Astfel, bucurîndu-se de sprijinul majorităţii covîrşitoare a populaţiei, Hastings Banda a devenit primul prim-ministru al noului stat care a luat numele de Malawi, după denumirea unui vechi regat african situat pe aceste locuri, la sudul lacului Nyassa.

N. I.

UNIUNEA INTERPARLAMENTARĂ

Între 20 şi 28 iulie, la Copenhaga, în Danemarca, va avea loc cea de-a 53-a Conferinţă anuală a Uniunii Interparlamentare.

Constituită în 1889 de un grup de parlamentari pacifişti cu scopul de a promova şi stimula contactele personale între parlamentarii tuturor statelor, Uniunea urmăreşte, în acelaşi timp, iniţierea unor acţiuni comune de interes internaţional în domeniile politic, economic, social şi cultural, în vederea întăririi cauzei păcii şi a colaborării dintre state.

La începutul existenţei sale, activitatea Uniunii Interparlamentare avea un caracter mai mult juridic, ea ocupîndu-se în special de probleme de arbitraj internaţional. În acest sens ei îi erau supuse spre rezolvare o serie de litigii dintre state. Mai tîrziu, cînd sfera relaţiilor internaţionale s-a lărgit considerabil, ea şi-a schimbat profilul, începînd să se ocupe de o gamă mai largă de probleme ca dezarmarea, securitatea colectivă, probleme economice, sociale şi coloniale.

Conferinţa interparlamentară este organul suprem al Uniunii Interparlamentare. Ea este compusă din delegaţii numiti de grupurile naţionale, al căror număr şi drepturi de vot (stabilite prin statut) variază în funcţie de populaţia statului respectiv. Numărul minim de voturi este de 8. La Conferinţa anuală a Uniunii, de la Rio de Janeiro, şeful delegaţiei romîne, Gh. Vasilichi, a fost ales vicepreşedinte al Conferinţei.

Conferinţa se întruneşte, de regulă, anual, în diverse capitale. Ultimele conferinţe s-au ţinut la Helsinki (în 1955), la Bangkok (1956), la Londra (1957), la Rio de Janeiro (1958), la Varşovia (1959), la Tokio (1960), Bruxelles (1961), Brasilia (1962), Belgrad (1963), iar actuala la Copenhaga. Ea adoptă rezoluţii care îi sînt propuse de Consiliul interparlamentar.

Consiliul de conducere, alcătuit din cîte doi membri ai fiecărui grup naţional afiliat, este organul de conducere al Uniunii. Printre atribuţiile sale se numără : convocarea conferinţelor interparlamentare precum şi stabilirea locului unde se vor ţine, data, şi ordinea de zi ; aprobarea bugetului anual ; numirea secretarului general şi propunerea de candidaturi ale membrilor comitetului executiv şi alegerea pe o perioadă de 3 ani a preşedintelui ; instituirea de comisii (cu caracter permanent sau provizoriu) care, în urma studierii problemelor ce le sînt încredinţate, elaborează rezoluţii pentru conferinţe. Consiliul se întruneşte de două ori pe an (de regulă primăvara şi toamna), precum şi în timpul lucrărilor conferinţei. Ultima sesiune a Consiliului a avut loc în primăvara acestui an la Lucerna, în Elveţia, între 31 martie şi 5 aprilie.

Comitetul executiv, care este organul administrativ al Uniunii, se compune din 11 membri, aleşi pe o perioadă de 4 ani de către Conferinţă, şi un preşedinte care este în acelaşi timp preşedintele Consiliului.

Biroul interparlamentar este secretariatul Uniunii. El menţine legătura cu grupurile naţionale, organizează întîlnirile care au loc sub auspiciile Consiliului, pregăteşte şi difuzează documentele pentru şedinţele organelor Uniunii şi întreprinde studii şi cercetări pe anumite probleme. În fruntea biroului se află secretarul general, numit pe termen de 4 ani de consiliu. Sediul său este la Geneva. Biroul editează un organ de presă, „Buletinul interparlamentar".

Bugetul Uniunii provine din cotele părţi vărsate anual de grupurile naţionale după un barem fixat de consiliu.

Uniunea Interparlamentară este o organizaţie internaţională neguvernamentală, cu un statut consultativ pe lîngă Consiliul Economic şi Social al O.N.U. Ea întreţine contacte permanente cu instituţiile specializate ale O.N.U., avînd raporturi de colaborare cu Uniunea Interparlamentară a ţărilor nordice (Danemarca, Finlanda, Islanda, Norvegia şi Suedia), cu Consiliul Interparlamentar al Benelux (Belgia, Olanda şi Luxemburg) şi cu grupul regional interparlamentar alcătuit din ţările membre ale Uniunii în cele două Americi.

Ţara noastră face parte din Uniunea Interparlamentară din 1920.

I. CLOŞCĂ

BREVIAR

7 iulie

A părăsit Capitala delegația chineză condusă de U Hen, vicepreședintele Comitetului tehnico-științific al R. P. Chineze.

8 iulie

Delegația Consiliului federativ pentru coordonarea cercetării științifice al R.S.F. Iugoslavia, condusă de dr. Ivița Marinici, secretar general al consiliului, a fost primită de acad. Ilie Murgulescu, președintele Academiei R. P. Române.

A părăsit Capitala, îndreptîndu-se spre patrie, delegația Uniunii Tineretului Comunist Leninist, condusă de H. A. Vezirov, secretar al Comitetului Central al U.T.C.L.

9 iulie

Au plecat la Budapesta tovarășii Petru Enache, prim-secretar al Comitetului Central al U.T.M. și Ștefan Andrei, membru al Biroului C.C. al U.T.M. în vederea participării la ședința Comitetului Executiv al F.M.T.D.

10 iulie

La Alger, la sediul Ministerului Orientării Naționale, a avut loc semnarea unui acord de colaborare culturală între R. P. Română și Republica Algeriană Democratică și Populară.

În cadrul Acordului de colaborare culturală dintre guvernele R. P. Române și R. S. F. Iugoslavia, au fost semnate la București convenția și planul de colaborare științifică pe anii 1964 și 1965 între Academia R. P. Române și Consiliul federativ pentru coordonarea cercetărilor științifice al R.S.F. Iugoslavia.

Ambasadorul R. P. Mongole în R. P. Română, Togoociin Ghenden, a oferit o recepție la restaurantul „Pescăruș", cu prilejul celei de-a 43-a aniversări a Revoluției Populare Mongole.

Au luat parte tovarășii Alexandru Drăghici, Leontin Sălăjan, Mihai Dalea, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, membri ai C.C. al P.M.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători ai unor instituții centrale și organizații obștești, oameni de artă și cultură, generali și ofițeri superiori, ziariști. Au participat șefii unor misiuni diplomatice acreditate în R. P. Română și alți membri ai corpului diplomatic.

11 iulie

Președintele Consiliului de Stat al R. P. Române, Gheorghe Gheorghiu-Dej, a primit pe noul ambasador al Franței în R. P. Română, Jean Louis Pons, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

S-a înapoiat în Capitală, venind de la Viena, prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri Gheorghe Apostol care, împreună cu Constantin Tuzu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri însoțit de Ștefan Constantinescu, adjunct al ministrului industriei metalurgice, și de alte persoane oficiale, a făcut o vizită în Austria la invitația vicecancelarului Austriei, dr. Bruno Pittermann.

A părăsit orașul Constanța, îndreptîndu-se spre patrie, grupul de deputați suedezi care la invitația grupului român al Uniunii interparlamentare a făcut o vizită în țara noastră.

A sosit în Capitală, într-o vizită de prietenie în țara noastră, Bogdan Trnobrnia, secretarul general al președintelui R. S. F. Iugoslavia, I. B. Tito. La sosire oaspetele a fost întîmpinat de Grigore Geamănu, secretarul Consiliului de Stat, Gheorghe Pele, adjunct al ministrului afacerilor externe și de alte persoane oficiale.

La invitația Academiei R. P. Române a sosit în Capitală dl Karl Maramorosch, vicepreședinte al Academiei de științe din New York, directorul Planului științific al Institutului „Boyce Thompson".

La Praga a avut loc schimbul instrumentelor de ratificare a Tratatului de comerț și navigație între R. P. Română și R. S. Cehoslovacă, semnat la București la 16 decembrie 1963.

Ambasadorul R. P. Române la Paris, dr. V. Dimitriu, a depus la U.N.E.S.C.O. directorului general René Maheu, instrumentul de ratificare a Convenției privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățămîntului. Convenția a fost ratificată de Consiliul de Stat al R. P. Române prin Decret în aprilie a.c.

13 iulie

Prezidiul C.C. al P.C.U.S. a oferit o masă în cinstea delegației Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, alcătuită din tovarășii Ion Gheorghe Maurer, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.R., președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Române, Emil Bodnăraș, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R. P. Române, Alexandru Bîrlădeanu, membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.M.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R. P. Române, Leonte Răutu, membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.M.R., șeful Direcției de Propagandă și Cultură a C.C. al P.M.R.

Din partea sovietică, la masă au participat tovarășii N. S. Hrușciov, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., A. I. Mikoian, membru al Prezidiului C.C. al P.C.U.S., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., N. V. Podgornîi, membru al Prezidiului C.C. al P.C.U.S., secretar al C.C. al P.C.U.S., A. N. Kosîghin, membru al Prezidiului C.C. al P.C.U.S., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., I. V. Andropov, secretar al C.C. al P.C.U.S., M. A. Leseciko, membru al C.C. al P.C.U.S., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.

Delegația Marii Adunări Naționale a R. P. Române condusă de tov. Ion Cosma, care se află într-o vizită oficială în R. P. Bulgaria, a fost primită de Todor Jivkov, prim-secretar al C.C. al P. C. Bulgar, președinte al Consiliului de Miniștri al R. P. Bulgaria.

În cursul aceleiași zile delegația a fost primită de Gheorghe Traikov, președintele Prezidiului Adunării Populare a R. P. Bulgaria.

În cadrul vizitei în Italia, vicepreședintele Consiliului de Miniștri al R. P. Române, Gogu Rădulescu, Gheorghe Rădoi, ministrul industriei construcțiilor de mașini și Mihail Petri, adjunct al ministrului comerțului exterior au avut o întrevedere la Camera de Comerț din Milano cu președintele camerei, ing. Redice Fossatti, și cu principalii săi colaboratori. Cu acest prilej s-au analizat posibilitățile de dezvoltare a relațiilor economice dintre cele două țări.

14 iulie

La Ministerul Afacerilor Externe a avut loc schimbul instrumentelor de ratificare a acordului de colaborare culturală între Republica Populară Română și Regatul Belgiei. Conform prevederilor, acordul, care a fost semnat la Bruxelles la 13 noiembrie 1963, intră în vigoare în ziua schimbului instrumentelor de ratificare.

S-a înapoiat în București delegația Marii Adunări Naționale a R. P. Române condusă de Ion Cosma, președintele Sfatului Popular al Capitalei, care, la invitația Adunării Populare a R. P. Bulgaria, a făcut o vizită în această țară.

POȘTA REDACȚIEI

În legătură cu recentele evenimente din Congo și reîntoarcerea pe scena politică congoleză a fostului președinte katanghez, Moise Chombe, am urmărit cu mult interes articolele publicate în revistă. Permiteți-mi să vă prezint cîteva date biografice, mai puțin cunoscute, legate de persoana noului premier congolez.

Născut la 18 octombrie 1919 la Musumba (Katanga), descendent direct al șefilor de trib Luanda, Moise Chombe provine dintr-o familie foarte înstărită, tatăl său fiind proprietarul unor mari plantații precum și a numeroase firme de comerț în detaliu din Elisabethville. După terminarea studiilor, Chombe devine om de afaceri. În 1951 el este ales membru al Consiliului provincial și apoi membru al Consiliului comunal din Elisabethville, pentru ca mai tîrziu să fie ales membru al Consiliului guvernamental și al Camerei deputaților din Leopoldville. Concomitent el îndeplinește funcția de președinte al Camerei de comerț africane din Elisabethville. Din 1956 Chombe este președinte al partidului „Conakat" (Confederația asociațiilor de triburi din Katanga), iar în 1960 este ales președinte al guvernului provinciei Katanga, proclamînd în mod unilateral independența acestei provincii. După lichidarea secesiunii katangheze, Chombe a plecat în străinătate.

VICTOR DUCULESCU
București

M. Sargiu — Piatra Neamț : **În curînd o să citiți în paginile revistei documentare despre țările care vă interesează.**

Sandu Niculae — Botoșani ; Geamănu Vasile — Tg. Jiu ; **Am notat sugestiile dv. și vom ține seama de ele.**

I. Stoica — Bălcești-Oltețu : **Cei 36 președinți ai S.U.A. sînt următorii : Washington, John Adams, Jefferson, Madison, Monroe, J. Q. Adams, Jackson, Van Buren, W. H. Harrison, Tyler, Polk, Taylor, Fillmore, Pierce, Buchanan, Lincoln, Johnson, Grant, Hayes, Garfield, Arthur, Cleveland. B. Harrison, Cleveland, McKinley, T. Roosevelt, Taft, Wilson, Harding, Coolidge, Hoover, F. D. Roosevelt, Truman, Eisenhower, Kennedy, L. Johnson.**

D. Marinescu — G.A.S. Utviniș-Arad : **Evoluția problemei cipriote a fost analizată permanent și periodic în numerele revistei noastre.**

I. Uschar — Ploiești : **Vă mulțumim pentru observațiile dv.**

Pircu Toader — Iași : **Liga Națiunilor a fost o organizație internațională care a existat între cele două războaie mondiale. Ea a fost creată în 1919 la Conferința de pace de la Paris a puterilor victorioase în primul război mondial, iar Pactul Ligii Națiunilor făcea parte integrantă din Tratatul de pace de la Versailles. Din Liga Națiunilor au făcut parte 43 de state, printre care toate marile puteri occidentale, cu excepția S.U.A. Ea și-a dus activitatea prin intermediul unei adunări generale, a unui consiliu și a unui secretariat permanent, condus de un secretar general. Sediul principalelor organe ale Ligii a fost Geneva. Odată cu începerea celui de-al doilea război mondial, a încetat de fapt și activitatea Ligii Națiunilor. Formal, hotărîrea de dizolvare a acestei organizații a fost luată în aprilie 1946.**

Emil Ladosan — Silivașul de Cîmpie — Reg. Mureș : **Statul papal nu face parte din Organizația Națiunilor Unite.**

Embargo este un cuvînt de origine latină care înseamnă „sechestru", „interzicere". El se folosește pentru a indica o măsură luată de guvernul unui stat privind interzicerea importului și exportului de mărfuri, aur, hîrtii de valoare într-o și dintr-o anumită țară ; împiedicarea navigației vaselor comerciale străine în propriile porturi ; reținerea forțată a bunurilor, inclusiv navelor aparținînd unui stat străin și sechestrarea lor. Dumpingul este exportul de mărfuri la prețuri mult mai mici decît prețurile de pe piața internă și mondială cu scopul de a înlătura concurența.

Potrivit Cartei O.N.U., hotărîrile Adunării Generale în probleme importante se adoptă cu majoritatea de două treimi a membrilor prezenți și votanți. Hotărîrile privind alte probleme, inclusiv stabilirea unei noi categorii de probleme care să fie rezolvate cu o majoritate de două treimi, se vor adopta cu majoritatea simplă a membrilor prezenți și votanți. În Consiliul de Securitate în problemele de procedură hotărîrile se iau cu votul afirmativ a 7 membri.

Constantin Chiriacescu — București : **Așa cum se afirmă la rubrica „Fișier" din numărul 28, limbile de lucru în Adunarea Generală a O.N.U. și în alte organisme ale sale sînt franceza și engleza, la care s-a adăugat la 11 decembrie 1946, prin rezoluția 262 (III) și spaniola.**

Întrebări și răspunsuri

Care sînt principalele partide și organizații politice din Aden ?

Partidul socialist popular, Liga Arabiei de sud, Congresul popular, Mișcarea naționaliștilor arabi, Congresul sindicatelor din Aden.

Ce este O.I.M. ?

Organizația Internațională a Muncii a fost creată în 1919 ca un organism al Ligii Națiunilor pentru elaborarea acordurilor și recomandărilor asupra problemelor muncii. Din 1946 această organizație este un organism specializat al O.N.U. Secretariatul permanent al O.I.M. se găsește la Geneva.

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Populară Română

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

O producție
a studiourilor engleze

DOMNUL TOPAZE

LUMEA — PUBLICITATE

SCENARIUL după piesa lui Marcel Pagnol
REGIA : Peter Sellers
MUZICA : George von Parys

CU : Peter Sellers, Nadia Gray, Leo Mc. Kern, Herbert Lom, Joan Sim, M. Hunt

ONT
CARPAȚI

Informații și înscrieri la agențiile și filialele O.N.T. „CARPAȚI" din întreaga țară.

OFICIUL NAȚIONAL DE TURISM „CARPAȚI"

anunță pentru lunile
august și septembrie
un bogat
și interesant program
de excursii în U.R.S.S.,
Republica Democrată Germană,
Republica Populară Ungară,
Republica Socialistă Cehoslovacă
și Republica Populară Polonă.
Se primesc înscrieri
și pentru
cură — tratament
la Karlovy-Vary
și vacanțe pe litoralul
Republicii Populare Bulgaria.
Excursiile se fac
cu trenul,
avionul, autocare
și autoturisme proprii,
pe itinerare noi,
deosebit de atrăgătoare.

LUMEA — PUBLICITATE

2 lei

După Convenția partidului republican

Reportaj pe glob: VARŞOV

Puncte de vedere ■ Lumea în cărţi şi reviste ■ Profil ■ Fişier

30
joi, 23 iulie 1964

lumea

Săptămîna pe glob:

GENEVA
BRASILIA
CAIRO
LEOPOLDVILLE

Bruxelles, capitala Belgiei, care a sărbătorit la 21 iulie Ziua independenței, se îmbogățește cu noi construcții moderne (bloc turn din piața Madou).

În Antarctida a început iarna. La noua stațiune științifică sovietică „Molodiojnaia" se fac pregătiri în vederea anotimpului friguros.

Anul II
nr. 30 (39)

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIȘTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

lumea

joi
23 iulie
1964

sumar

săptămîna pe glob

p. 2 GENEVA — Continuă discutarea unor măsuri colaterale, de **V. Barbu**
10 ani de la semnarea acordurilor privind Indochina, de **Sergiu Verona**
4 ROMA — Centru-stînga ? de **Paolo Ricci**
5 CAIRO — Conferința africană la nivel înalt, de **Rodica Georgescu**
7 LEOPOLDVILLE — Dificultățile lui Chombe, de **E. Obrea**
8 BRASILIA — Elemente noi, de **Darie Novăceanu**
9 NICOSIA — Convorbirile continuă, de **Eugen Phoebus**
9 ANKARA — Fundalul social-economic al unui proces, de **Ștefan Cornu**
10 KARLOVY VARY — Moment cinematografic 1964, de **Cristian Popișteanu**

articole, reportaje, note

p. 6 Din nou în centrul preocupărilor, de **N. S. Stănescu**
12 După Convenția Partidului republican, de **A. Teodoru**
14 Ce se tipărește și ce se citește la Paris, de **Paul Charrier**
18 Varșovia, de **Stanislaw Levandowski**
20 Cinci ani de la reforma agrară în Cuba, de **Fara Armenteros**
21 „Elektron 3" și „Elektron 4" pe orbite cosmice, de **V. Lutki**
22 Pe malurile Nilului, de **Const. Sîrbu**

convorbiri, interviuri cu:

p. 15 **Friedrich Traugott Wahlen**, șeful Departamentului Politic Federal al Elveției
16 acad. **Athanase Joja**
acad. **Miron Nicolescu**

lumea în cărți și reviste

p. 24 Basil Davidson : „Redescoperirea Africii vechi", de **Gabriela Dolgu**

puncte de vedere din presa mondială

p. 25—30 New York Times Magazine, New York Herald Tribune, France Nouvelle, The Scotsman, L'Express, Novoe Vremea, Die Presse

profil, fișier

p. 31 A. I. Mikoian
Obiectul recunoașterii internaționale

poșta redacției

La Masa Rotundă

Est-Vest organizată de curînd la Florența, a participat și acad. Athanase Joja, care ne expune în acest număr coordonatele esențiale ale dezbaterilor (pag. 16). Problemele păcii au fost abordate de curînd și la Conferința pentru denuclearizarea zonei mediteraneene despre ale cărei lucrări ne vorbește acad. Miron Nicolescu (pag. 16).

Varșovia

este astăzi, la a XX-a aniversare a eliberării Poloniei, un oraș nou, modern, trepidant. La pag. 18 cîteva aspecte ale vieții de astăzi a capitalei Poloniei populare.

Neutralitatea tradițională

a Elveției, interesul poporului elvețian pentru colaborare internațională, sînt principalele teme abordate în interviul acordat revistei LUMEA de ministrul afacerilor externe al acestei țări, F. T. Wahlen (pag. 15).

În aceste zile

cînd în R.A.U. se aniversează proclamarea republicii, capitala ei, din ce în ce mai modernă (citiți reportajul de la pag. 22), a reunit pe șefii aproape tuturor statelor africane independente : la Cairo a avut loc cea de-a doua conferință la nivel înalt a Organizației Unității Africane (pag. 5).

Rezultatele

Convenției Partidului republican au deschis în presa internațională o amplă dezbatere despre perspectivele de viitor ale acestui partid. Articolul nostru de la pag. 12 prezintă evoluția Partidului republican de la crearea sa, cu 120 de ani în urmă, pînă în momentul desemnării candidaturii lui Goldwater. Influența pe care o poate avea această candidatură asupra polarizării forțelor politice americane este analizată în articolul din New York Times Magazine reprodus la pag. 25. Citiți de asemenea la pag. 26 o trecere în revistă a ecourilor stîrnite în străinătate, reprodusă după ziarul New York Herald Tribune.

La zece ani

de la semnarea acordurilor de la Geneva referitoare la Indochina, pe această peninsulă sud-asiatică situația este încă tulbure. Citiți articolul consacrat acestei probleme la pag. 2.

GENEVA

Continuă discutarea unor măsuri colaterale

Conferința de dezarmare de la Geneva își continuă lucrările în ritm obișnuit.

Secretarul general al O.N.U., U Thant, care a luat cuvîntul la una din ședințele de săptămîna trecută, sublinia că „toți membrii O.N.U. și în fapt toată omenirea speră că activitatea Comitetului celor 18 va duce la noi acorduri concrete, care să continue cursul pe calea dezarmării generale și totale, pe calea unei păci și a unei securități juste și trainice". El vorbea despre acele „elemente încurajatoare" ca „dovada crescîndă a unei oarecari flexibilități în poziția marilor puteri" și despre „atmosfera de lucru" care domnește la tratative, despre „perseverența și răbdarea" cu care delegațiile își continuă activitatea.

Toate acestea sînt, fără îndoială, „elemente încurajatoare", cum le-a denumit secretarul general. Dar sînt ele întotdeauna suficiente pentru a asigura progresul tratativelor ?

Discuțiile care au avut loc săptămîna trecută în legătură cu distrugerea bombardierelor au arătat că în calea realizării acestei propuneri continuă să existe dificultăți.

În ședința special dedicată acestei probleme, reprezentantul Uniunii Sovietice, S. Țarapkin, a indicat că delegația sa ar fi dispusă să discute ordinea și ritmul de distrugere a diferitelor tipuri de bombardiere „dacă s-ar cădea de acord în principiu asupra lichidării întregii aviații de bombardament într-un termen limitat". În acest fel există condiții prielnice pentru aplicarea unei sugestii mai vechi a delegației Republicii Arabe Unite, potrivit căreia, dacă s-ar hotărî în principiu ca toate bombardierele să fie distruse și să înceteze producția unor noi tipuri, s-ar putea trece la distrugerea lor treptată, începînd chiar, așa cum a propus delegația americană, cu „B-47" și „TU-16" Dificultatea rezidă, în prezent, în aceea că în timp ce delegația sovietică este gata să accepte un compromis ținînd seama de faptul că Occidentul nu este dispus să treacă dintr-o dată la distrugerea tuturor bombardierelor, delegația S.U.A. își menține poziția sa intransigentă : un singur tip de bombardiere și acela mai învechit decît toate celelalte, care oricum este eliminat din arsenalul forțelor aeriene americane.

Declarațiile optimiste care au fost făcute și de o parte și de cealaltă în privința șanselor care ar exista în domeniul distrugerii bombardierelor fac să se mențină totuși convingerea că ultimul cuvînt nu a fost încă pronunțat.

Argumentul delegației americane că distrugerea tuturor bombardierelor ar „zdruncina echilibrul" dintre Est și Vest nu poate fi luat în mod serios în considerație, mai ales în condițiile cînd echilibrul dintre cele două părți depinde într-o măsură tot mai mare de alte mijloace, mult mai perfecționate, de transportare la țintă a armei nucleare, cum ar fi rachetele intercontinentale.

Exprimînd poziția delegației romîne față de această problemă, reprezentantul R. P. Romîne, V. Dumitrescu, arăta că distrugerea bombardierelor trebuie apreciată în primul rînd din punctul de vedere al importanței pe care ar avea-o eliminarea unuia din mijloacele de transportare la țintă a armei nucleare, fie el chiar și mai demodat decît celelalte. Aplicarea acestei măsuri, în primul rînd de către marile puteri, chiar dacă nu ar afecta în mod substanțial capacitatea de ducere a unui război nuclear și respectiv nu ar elimina complet pericolul nuclear, ar deschide posibilitatea de a aborda cu mai multă eficiență și celelalte mijloace care alcătuiesc arsenalul racheto-nuclear al marilor puteri. Reprezentantul romîn a insistat și asupra necesității ca o dată cu distrugerea unor tipuri de bombardiere să înceteze cu desăvîrșire și producția altor tipuri, mai perfecționate ale acestei arme. Fără o asemenea condiție eliminarea unor bombardiere s-ar transforma dintr-o acțiune de distrugere fizică a armamentelor într-o măsură care să consfințească și în același timp să accelereze procesul de perfecționare tehnică a armamentelor. Operația nu ar avea nici o valoare reală dacă în locul bombardierelor „B-47" Statele Unite ar porni cu toate forțele și cu resursele „economisite" la construirea unor noi tipuri de avioane, de exemplu, de tipul „A-11" sau „F-3".

Discuțiile în problema distrugerii bombardierelor vor continua mai ales că, în conformitate cu noua hotărîre procedurală pe care a adoptat-o Comitetul, la recomandarea celor doi copreședinți, ea figurează printre problemele care se vor afla pe ordinea de zi a următoarelor cinci ședințe dedicate măsurilor colaterale. În afară de aceasta, ciclul următor, care va dura pînă la 20 august, va cuprinde și restul problemelor care s-au mai discutat : nediseminarea armelor nucleare, reducerea bugetelor militare, încetarea producției de materiale fisionabile în scopuri militare și „înghețarea" mijloacelor de transportare la țintă a armei nucleare.

Se așteaptă rezultatul discuțiilor copreședinților în legătură cu mandatul grupei de lucru în problema „umbrelei nucleare". Din intervențiile de săptămîna trecută ale delegațiilor occidentale nu s-a putut însă deduce vreo schimbare în poziția acestora. Or, așa cum se prezintă situația acum, a discuta într-un grup de lucru despre „umbrela nucleară" fără a se ști ce fel de „umbrelă" se are în vedere — minimală, așa cum o concep delegațiile socialiste, sau maximală, așa cum au lăsat să se înțeleagă în mod clar delegațiile occidentale — nu ar duce decît la repetarea discuțiilor sterile de pînă acum și la compromiterea în ultimă instanță a însăși ideii grupului de lucru.

V. BARBU

Geneva, 21 iulie

Zece ani de la semnarea acordurilor privind Indochina

Săptămîna aceasta s-au împlinit zece ani de la semnarea acordurilor de la Geneva privind Indochina. Actuala evoluție a situației politice din fosta Indochină franceză a readus la ordinea zilei necesitatea revenirii la litera și spiritul acordurilor din 1954. Se discută chiar eventualitatea unei noi conferințe a statelor care au participat cu zece ani în urmă la reuniunea de la Geneva. Documentele semnate la 21 iulie 1954 (la conferință au participat reprezentanții Cambodgiei, Vietnamului de sud, S.U.A., Franței, Laosului, R. D. Vietnam, R. P. Chineze, Marii Britanii și U.R.S.S.) au pus capăt ostilităților militare în Cambodgia, Laos și Vietnam și au stabilit un control internațional asupra îndeplinirii prevederilor acestor acorduri. În această ordine de idei, Declarația de încheiere a conferinței sublinia că încetarea operațiunilor militare „va da Cambodgiei, Laosului și Vietnamului posibilitatea de a-și îndeplini și pe viitor rolul în comunitatea pașnică a națiunilor, în mod absolut independent și suveran".

Încetarea operațiunilor militare presupunea în același timp (art. 4) interzicerea introducerii de trupe străine, de personal militar străin, precum și de orice fel de arme și muniții în Vietnam, conferința fiind sesizată de declarațiile guvernelor Laosului și Cambodgiei că vor solicita material, personal sau instructori numai în interesul apărării efective a teritoriului lor.

Una din prevederile considerate drept importante stipula ca țările asupra cărora se repercuta acordul să nu participe la vreo alianță militară, iar pe teritoriul lor să nu fie create baze militare ale unor puteri străine.

În virtutea articolului 12, fiecare din participanții la conferința de la Geneva își lua obligația să respecte suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a statelor amintite și să se abțină de la orice amestec în treburile lor interne.

Aplicarea strictă a acestor acorduri ar fi asigurat o stabilizare politică în Asia de sud-est. Istoricul ultimului deceniu a arătat foarte limpede că tocmai neaplicarea acordurilor de la Geneva a dus în cîteva rînduri la crize politice periculoase în Laos, la o evoluție explozivă în Vietnamul de sud, la o permanentă amenințare față de integritatea Cambodgiei.

Vietnamul de sud este de o bună bucată de timp teatrul unor evenimente marcînd atît instabilitatea politică internă, cît și o încordare provocată de ciocniri între diversele forțe, cu repercusiuni care depășesc frontierele acestei țări. După semnarea acordurilor de la Geneva, cercurile conducătoare din Vietnamul de sud au făcut totul pentru a stînjeni traducerea în viață a prevederilor acestor documente. Pe vremea guvernării lui Bao Dai și ulterior în timpul regimului lui Ngo Dinh Diem — perioada

cea mai îndelungată — Vietnamul de sud a fost arena unor acțiuni îndreptate împotriva forțelor patriotice, precum și a unor eforturi urmărind adîncirea dezmembrării țării. Deși anul 1956 urma să marcheze punctul terminus al convorbirilor pentru unificarea Vietnamului, lucrurile au evoluat pe o cu totul altă linie. Guvernul Ngo Dinh Diem, reprezentant al cercurilor feudal-aristocratice și ale marii burghezii din țară, a orientat întregul efort economic, politic și militar către pregătirea „campaniei spre nord" și reprimarea tuturor forțelor politice din țară ostile acestei linii. Evenimentele au culminat cu cunoscutele represiuni împotriva budiștilor. Departe de a avea rezultatele scontate acestea au dus la formarea unui larg front de unitate comună împotriva regimului Diem. Descris de majoritatea publiciștilor străini ca o chintesență a corupției și abuzului politic, acest regim devenise incomod. A urmat seria loviturilor de stat.

Răsturnarea regimului Diem a dus la instaurarea unei junte militare condusă de colonelul Duong Minh. Acest regim a fost de scurtă durată, el fiind urmat de lovitura de stat a generalului Khan.

Observatorii sînt de fapt de părere că loviturile de stat sînt rezultatul luptei pentru putere între diverși conducători militari din această țară. *New York Times* sublinia „rivalitățile personale între generalii și ofițerii trupelor de lîngă Saigon, ceea ce are o importanță crucială în lupta pentru putere din interiorul acestui grup". Iată o declarație semnificativă a actualului premier: „La 21 august eu eram guvernator al Saigonului și eram loial lui Diem ; la 1 noiembrie (data loviturii de stat — n.r.) eram tot guvernator al Saigonului, dar luptînd împotriva lui Diem ; poate că și în viitor voi fi guvernator al Saigonului și voi lupta împotriva..."

Astăzi, două treimi din teritoriul țării se află sub controlul forțelor patriotice. Armata lui Khan este practic incapabilă să cîștige un război împotriva întregului popor. În fiecare zi, telegramele agenților de presă occidentale anunță noi succese repurtate de Armata de eliberare națională împotriva forțelor guvernamentale. Deși mașina de propagandă de la Saigon insistă în permanență asupra „infiltrării unor forțe străine" în Vietnamul de sud, săptămîna aceasta McNamara, titularul Pentagonului, a dezmințit oficial asemenea infiltrări sau prezența unor forțe străine în Vietnamul de sud.

Și totuși Khan recomandă soluții. La împlinirea a zece ani de la semnarea acordurilor de la Geneva, vorbind despre actuala situație, generalul Khan a preconizat extinderea războiului din Vietnam. El a cerut sporirea ajutorului militar acordat de Occident acestei țări.

Recomandarea lui Khan se bucură de un anumit sprijin în unele cercuri străine. După cum se știe, în cercurile extremiste americane și în mod special în grupările legate de Goldwater, ca și în unele grupări extremiste ale partidului democrat, se fac auzite cereri asemănătoare. Chiar în prima conferință după investirea sa, Goldwater a atacat politica guvernamentală în Vietnamul de sud. El a reafirmat cunoscutele teze ale extremiștilor republicani în legătură cu reluarea de către Statele Unite a conducerii războiului în Vietnam și extinderea acestui conflict. William Miller, candidat republican la vicepreședința Statelor Unite, în primul său interviu televizat după alegerea sa în cadrul Convenției, a făcut o declarație în același sens. Charles Halleck, liderul republicanilor din Cameră, a mărturisit deschis că în momentul de față se înregistrează doar primele atacuri republicane în problema Vietnamului de sud. „Războiul din Vietnam, a spus el, este o problemă de campanie, fie că aceasta convine sau nu democraților".

Declarații asemănătoare au făcut și reprezentanții democrați Passman și Thurmond.

Din declarațiile oficiale ale Administrației Johnson rezultă că acest punct de vedere nu oglindește intențiile guvernului Statelor Unite. Deși la Saigon a fost numită o nouă echipă a S.U.A., în frunte cu Maxwell Taylor, fost președinte al comitetului de state majore, declarațiile făcute de diverse oficialități concură spre ideea că nu există intenția unei extinderi a conflictului din Vietnamul de sud. Președintele Johnson, secretarul de stat Rusk, fostul ambasador Cabot Lodge, ca și actualul ambasador au făcut declarații pe această linie. Nu pot fi totuși subapreciate presiunile care se exercită asupra cercurilor oficiale americane, pentru o politică rigidă în sud-estul asiatic.

În **Laos**, ansamblul situației pare mai calm ca în Vietnamul de sud. Cu toate acestea, discrepanța față de prevederile acordului de la Geneva este neîndoielnic mai evidentă. Nu trebuie omis faptul că în 1962 a avut loc tot la Geneva o conferință specială consacrată examinării situației din Laos, care a avut ca rezultat prevederi pentru întărirea neutralității țării. Acordurile din 1962 aprobate de cele 14 state participante (U.R.S.S., Anglia, S.U.A., R. P. Chineză, Franța, India, Polonia, Canada, Cambodgia, Birmania, Tailanda, R. D. Vietnam, Vietnamul de sud și Laosul) au fost însoție de o declarație a guvernului laoțian cu privire la neutralitate, care prevedea neparticiparea la alianțe militare, neacceptarea amplasării de baze militare străine și nerecunoașterea protecției din partea vreunei alianțe sau coaliții militare.

Acordurile din 1954 și 1962 ofereau Laosului o bază nu numai pentru o politică externă care să corespundă intereselor vitale ale țării ci și pentru o stabilitate politică internă. Cele trei grupări politice principale — gruparea Patet Lao avînd ca lider pe prințul Sufanuvong, gruparea neutralistă în frunte cu Suvanna Fumma, și gruparea de dreapta, condusă de Fumi Nosavan, au căzut de acord în cursul întrevederilor de la Zürich și al reuniunilor din Valea Ulcioarelor pentru reunificarea treptată a forțelor armate, pentru formarea unui guvern de coaliție. Existența guvernului de coaliție a exercitat o influență favorabilă asupra evoluției politice din țară dar pericolul deteriorării situației din Laos era evident. El era legat mai ales

REFLECTOR

În după-amiaza zilei de 21 iulie, în Sala Congreselor din Palatul Științei și Culturii din Varșovia a avut loc o adunare festivă consacrată celei de a XX-a aniversări a eliberării Poloniei. A luat cuvîntul Wladislaw Gomulka, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P. Au rostit cuvîntări de salut N. S. Hrușciov, A. Novotny și W. Ulbricht.

■

La Londra a început miercuri o conferință care urmează să stabilească evoluția statutului politic al Gambiei, colonie britanică cu regim de autonomie internă. Gambia este cea mai veche posesiune britanică în Africa (din 1756) ; economia se bazează pe monocultură (arahidele formează 90% din export). În ultimii ani s-a pus problema relațiilor cu Senegalul, singura țară învecinată cu Gambia ; cîtăva vreme s-a vorbit de integrare, totală sau în cadrul unei federații. Recent însă guvernul de la Bathurst a luat atitudine împotriva proiectului „Senegambia", pronunțîndu-se pentru o „asociere" pe baza unui tratat de prietenie. Potrivit acestui tratat, Senegalul ar urma să asigure reprezentarea diplomatică a Gambiei și ar instrui armata acestei țări.

Agenția France Presse aprecia că la Londra s-ar putea decide acordarea independenței Gambiei la începutul anului viitor. A fost instituit un concurs pentru stabilirea imnului și drapelului de stat.

■

În cadrul unei conferințe de presă care a avut loc sîmbătă, președintele Johnson a afirmat : „Nici o singură declarație sau acțiune a mea nu va fi îndreptată în direcția provocării războiului. Voi folosi orice mijloc la dispoziția mea pentru a încerca să găsesc calea spre pace".

■

Comentînd recenta întrunire a Uniunii Europei Occidentale, care a avut loc la Paris, agenția U.P.I. arăta că miniștrii de externe ai celor șapte țări membre „au căzut de acord ca Occidentul să-și intensifice relațiile economice și culturale cu țările Europei răsăritene".

■

François Duvalier, „președinte pe viață" al Republicii Haiti, este tot mai îngrijorat de activitatea forțelor de guerilla din regiunile muntoase ale țării. Între rebeli se află foști colaboratori ai dictatorului haitian ; unul dintre aceștia este reverendul Jean-Baptiste Georges, fost ministru al educației din 1957 pînă în 1959.

■

La Viena va începe în curînd procesul lui Erich Rajakowitsch, unul din colaboratorii lui Eichmann. Rajakowitsch a fost arestat în aprilie 1963, în Italia.

Participanții la conferința Commonwealthului (de la stînga spre dreapta) în rîndul 1 dr. Milton Obote (Uganda) și sir Alec Douglas-Home ; în rîndul 2 Tunku Abdul Rahman (Malayezia), Jomo Kenyatta (Kenya) și dna S.R.D. Bandaranaike (Ceylon) ; în rîndul 3 Robert Menzies (Australia) și Kwame Nkrumah (Ghana) ; în rîndul 4 K. J. Holyoake (Noua Zeelandă), dr. Eric Williams (Trinidad-Tobago) și dr Hastings Banda (Malawi) ; în rîndul 5 D. B. Sangster (Jamaica), Kyprianou (Cipru) și T. T. Krishnamachari (India) ; în rîndul 6 Lester Pearson (Canada), Abubakar Tafawa Baleva (Nigeria), Julius Nyerere (Tanganica) și Ayub Khan (Pakistan)

de acțiunile grupării de dreapta care căuta să izoleze pe reprezentanții forțelor patriotice și să acapareze total puterea.

Începînd din luna aprilie, data loviturii de stat a unui grup de generali reacționari, situația din Laos trece din nou printr-o perioadă grea. Ea se caracterizează prin reluarea ostilităților militare, printr-o modificare a formulei guvernamentale în dauna forțelor patriotice, prin permanentele presiuni ale cercurilor de dreapta asupra conducătorului guvernului, Suvanna Fumma. De fapt, observatorii consideră că guvernul laoțian este dominat de elementele de dreapta.

În ultimul timp s-au făcut diferite propuneri pentru normalizarea situației din Laos. Se preconizează mai cu seamă convocarea unei conferințe care să ducă la reglementarea situației din țară. O ultimă formulă propusă este întrunirea reprezentanților celor trei grupări politice, împreună cu cei ai statelor membre în Comisia internațională de supraveghere și control (Canada, India și Polonia) și a copreședinților (Anglia și U.R.S.S.).

Situația din **Cambodgia** a evoluat în ultimul timp în lumina repetatelor declarații ale cercurilor conducătoare din țară privind dorința de a promova o politică de strictă neutralitate. Aceste declarații au fost însoțite de proteste împotriva amestecului în afacerile interne cambodgiene din partea unor state vecine ca Tailanda și Vietnamul de sud. Prințul Sianuk, șeful statului cambodgian, a cerut convocarea unei conferințe consacrate garantării neutralității Cambodgiei și s-a declarat gata să prezinte această problemă în cadrul unei eventuale conferințe consacrate problemelor Laosului.

Problema conflictelor de la frontiera Cambodgiei a fost de asemenea în examinarea Consiliului de Securitate, care a desemnat o comisie însărcinată să cerceteze cauzele acestor ciocniri. Deși pînă în prezent comisia nu și-a prezentat raportul, în cercurile conducătoare cambodgiene se exprimă nemulțumiri în legătură cu faptul că incursiunile dinspre Tailanda și Vietnamul de sud au continuat în răstimpul de la formarea acestui organism.

Nu de mult secretarul general al O.N.U., U Thant, a făcut o declarație în sensul că „metodele militare nu vor aduce pacea în Vietnamul de sud". Secretarul general s-a pronunțat în favoarea unei întoarceri la masa conferinței de la Geneva.

Este un punct de vedere împărtășit de opinia publică mondială.

Sergiu VERONA

ROMA

Centru-stînga?

Actuala criză de guvern din Italia s-a dovedit mai greu de rezolvat decît oricare dintre cele 24 de crize precedente din perioada postbelică. La începutul săptămînii trecute, după cîteva „ședințe maraton" între reprezentanții conducerilor celor patru partide membre ale coaliției anterioare de centru-stînga, se părea că formarea unui nou cabinet rămăsese o simplă formalitate. Au mai fost necesare însă alte șapte asemenea ședințe și la începutul acestei săptămîni consultările erau încă în curs. Marți, agenția de presă *ANSA* anunța că primul ministru desemnat, Aldo Moro, lucra la lista cabinetului, însă comentariile presei arătau că de data aceasta baza de constituire a coaliției guvernamentale pare îngustată în raport cu precedenta formulă, prezidată tot de Moro.

Aceasta din cauză că și programul guvernamental — așa cum reieșea, înainte de prezentarea declarației-program a guvernului, numai din acordul încheiat între conducătorii celor patru partide — era el însuși mai restrîns în ce privește amploarea reformelor și măsurilor politice cu caracter inovator decît fusese cazul cu precedenta formație guvernamentală. (De altfel, după cum se știe, nici trecutul cabinet Moro nu ajunsese, ca urmare a divergențelor dintre partidele coaliției, să treacă la aplicarea reformelor propuse.) Programul noului guvern, elaborat după ședințe care au însumat peste 100 de ore de discuții, era calificat ca fiind „mai suplu", adică, în intenția conducerii democrat-creștine, care era susținătorul lui cel mai puternic, ca fiind mai adaptabil „realităților imediate" ale Italiei. În fapt s-a căutat să se impună tendința de a trece pe planul al doilea reformele urbanistice și regionale (adică tocmai acele reforme care ar fi putut îndreptăți caracterizarea cabinetului drept un „guvern de centru-stînga"). Așa cum fusese cazul și în ultimele săptămîni de existență ale trecutului guvern Moro, anumite cercuri influente din conducerea democrației creștine insistau asupra renunțării temporare la asemenea reforme pentru a concentra acțiunea guvernamentală asupra reformelor denumite „anticonjuncturale", adică în primul rînd asupra măsurilor de combatere a depresiunii economice și a fenomenelor de inflație.

Noul guvern Moro ar urma deci să-și înceapă existența în condiții la fel de precare ca și cele în care fusese împins înainte de demisie. Acordul cvadripartit anunțat ca o victorie de natură să permită constituirea noului cabinet este încă cețos și, dincolo de terminologia foarte complicată, proprie vieții politice italiene, nu se înțelege prea bine care sînt obligațiile concrete ale guvernului. Comentatorul diplomatic al agenției *France Presse* scria, de altfel după ce textul acordului fusese dat publicității la Roma că, „de fapt, după 23 de zile de criză, din documentul publicat reiese că problemele rămîn în ansamblu în continuare nerezolvate".

Însuși caracterul vag al actualului acord și insistența asupra unor termeni ca „suplețe", „conformare față de realitățile imediate", „compromisuri", ar părea să confirme temerile acelor cercuri politice care vorbesc despre caracterul mai puțin angajat spre stînga al noului guvern. Însăși desfășurarea consultărilor care au precedat acordul a scos în evidență deplasarea tot mai spre dreapta a programului guvernamental. După repetate întruniri ale organismelor de conducere ale partidului democrat-creștin — în care s-a insistat cel mai mult pentru aprobarea acordului — s-a căutat să se răspundă la criticile prin care noul cabinet Moro era acuzat de a fi „mai moderat" decît precedentul, lansîndu-se formula că noul guvern trebuie în primul rînd „să acționeze în sfera posibilului și nu a unor angajamente rigide de principiu".

Pe lîngă aceasta, conducerea democrat-creștină și-a menajat în continuare posibilitatea de a exercita presiuni asupra guvernului pentru a preveni o eventuală alunecare „excesivă" spre stînga. Unul din multele grupuri care oscilează în acest partid „mai mult spre dreapta decît spre stînga centrului", și anume, grupul fostului premier Fanfani, a declarat că nu este în favoarea actualului acord și că își rezervă dreptul să se abțină de la vot în legătură cu programul guvernamental.

Pe de altă parte, „deteriorarea caracterului de stînga al programului guvernamental" ca urmare a acestui acord, a scos la lumină o nouă slăbire a majorității guvernamentale. În partidul socialist italian nu s-a mai realizat nici măcar unitatea de principiu existentă înaintea învestiturii trecutului cabinet Moro. De data aceasta aripa de stînga, și grupul „lombardian" (adică cel con-

dus de Riccardo Lombardi, demisionat azi din funcția de redactor-șef al organului partidului, *Avanti)* și-au anunțat dezacordul față de program. Încă înainte de a se trece la consultările pentru întocmirea listei guvernului, foștii miniștri lombardieni — Giolitti, fost ministru al bugetului, și Anderlini, fost subsecretar de stat la Ministerul Trezoreriei, — au anunțat că nu doresc să facă parte dintr-un guvern cu al cărui program nu mai sînt de acord.

Partidul socialist de unitate populară, creat anul trecut după scindarea intervenită în partidul socialist, și-a anunțat de asemenea, după reuniunea Consiliului său Național, hotărîrea de a nu accepta un program guvernamental care „nu rezolvă, ci dimpotrivă, agravează criza politică a țării".

În ziarul *Unita*, unul din puținele ziare italiene care au apărut zilele trecute în timpul grevei tipografilor din această țară, Partidul Comunist Italian și-a exprimat dezacordul, subliniind că „actualul program golește de conținut inovator vechile acorduri programatice de centru-stînga".

Nu numai din ziarele partidelor de stînga, ci și din declarațiile și luările de poziție ale unor personalități de orientări diferite, reiese intensificarea curentului de opinie care dorește rezolvarea crizei pe baza unei regrupări largi a forțelor democratice spre a asigura un guvern cu o majoritate stabilă, liber de presiunile dreptei, și în măsură să treacă la aplicarea atît de mult aminatelor reforme de structură, a căror absență agravează crizele cronice ale Italiei.

Paolo RICCI

Roma, 21 iulie

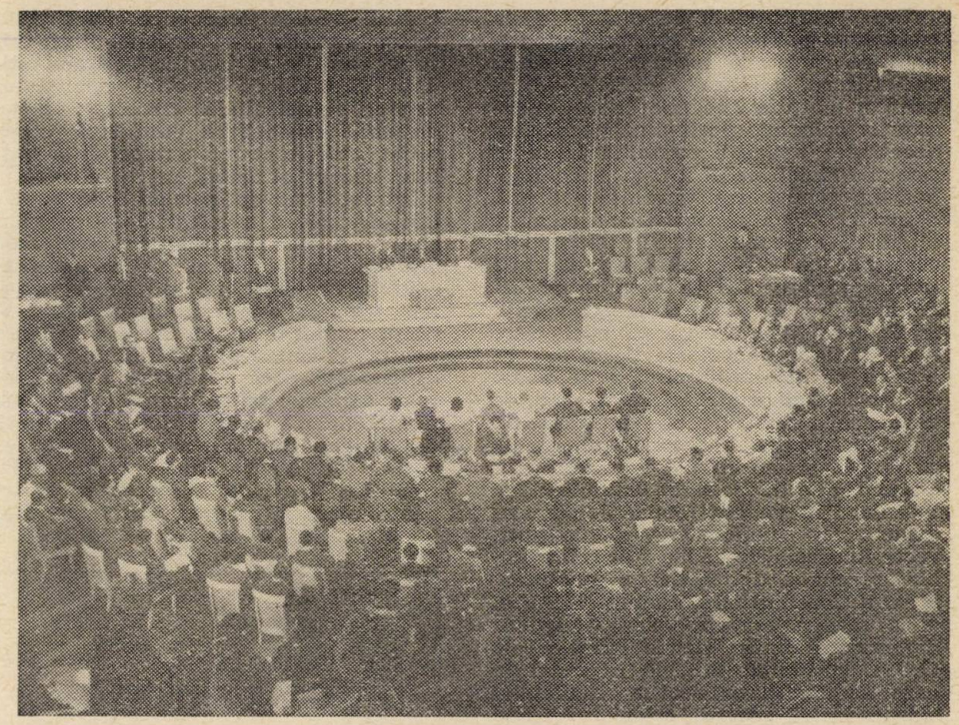

Ședință plenară a reuniunii miniștrilor de externe din țările O.U.A., la Cairo

CAIRO

Conferința africană la nivel înalt

Conducătorii a 28 de state membre ale Organizației Unității Africane au luat loc vineri seara în jurul mesei în formă de potcoavă din sala de conferințe a Ligii Arabe situată pe malul Nilului, transformată pentru perioada 17—21 iulie în sala de lucru a celei de-a II-a Conferințe africane la nivel înalt. Cinci șefi de state, Houphouet-Boigny (Coasta de Fildeș), Yamengo (Volta Superioară), Dacko (Republica Africa Centrală), regele Idriss al Libiei și Kasavubu, președintele Congoului, nu au participat personal la desfășurarea lucrărilor conferinței, trimițîndu-și reprezentanții.

Pe culoarele imobilului Ligii Arabe, „afacerea Chombe" a reținut pentru un timp atenția participanților. Doar cu o zi înainte de începerea discuțiilor, Leopoldville a comunicat că fostul șef separatist congolez nu va veni la masa tratativelor, ca urmare a intervenției comune pe lîngă guvernul congolez a miniștrilor de externe africani reuniți la Cairo. Într-o telegramă adresată lui Kasavubu, ei ceruseră ca Chombe să nu însoțească pe șeful statului congolez. Aceasta a atras, de asemenea, absența președintelui Congoului, Kasavubu. În această situație, regele Hassan al II-lea al Marocului, care luase inițial hotărîrea de a nu se așeza la masa tratativelor alături de Chombe, a venit în cele din urmă la Cairo.

După cum se știe, la 26 mai 1963, la Addis Abeba, 30 de state au semnat actul de creare a Organizației Unității Africane (scurt timp după aceea la Cartă au aderat Marocul și Togo), pas însemnat spre întărirea unității și solidarității continentului african în lupta pentru consolidarea independenței cucerite și eliberarea deplină a tuturor teritoriilor africane care se mai află sub dominație colonială. Africa reunită zilele acestea la Cairo nu mai este identică cu cea de acum un an. Steagul independenței a fost arborat în noi state independente, Kenya și Zanzibarul, Nyassalandul a devenit recent statul Malawi, iar în octombrie Rhodesia de nord va deveni și ea independentă. În anul care a trecut de la Conferința de la Addis Abeba s-au obținut, de asemenea, însemnate progrese pe calea întăririi legăturilor dintre statele africane, a crescut în amploare și intensitate mișcarea de eliberare națională de pe continent. Toate acestea au creat premise favorabile pentru desfășurarea celei de-a II-a reuniuni africane la nivel înalt. În ședința de deschidere a conferinței, majoritatea vorbitorilor, făcînd bilanțul activității O.U.A., au subliniat faptul că organizația și-a demonstrat viabilitatea și deosebita utilitate.

O contribuție însemnată au adus și aduc statele africane acțiunii forțelor mondiale care luptă pentru coexistența pașnică între state cu sisteme sociale diferite, pentru destindere și dezarmare. „Îmi este plăcut să constat că între Carta O.U.A. și Carta Națiunilor Unite există concordanță atît în ce privește forma cît și în privința obiectivelor și principiilor lor", a arătat U Thant, secretarul general al O.N.U., oaspetele pentru cîteva zile al conferinței, subliniind în același timp aportul statelor africane la buna desfășurare a activității O.N.U. Ziarul *Gumhuria* consideră că crearea Comitetului O.N.U. pentru aplicarea Declarației cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale a fost printre altele și rezultatul cererilor venite de pe continentul african. Actuala întîlnire de la Cairo a reafirmat rezoluțiile adoptate la Addis Abeba, care cer ca Africa să fie declarată zonă denuclearizată, precum și ca toate bazele militare străine de pe acest continent să fie desființate.

Ordinea de zi a Conferinței la nivel înalt, alcătuită din 14 puncte, a fost pregătită de conferința miniștrilor de externe.

„Lupta popoarelor africane rămîne problema centrală a Conferinței, declara presei președintele Ben Bella. Organizația noastră va fi judecată în funcție de capacitatea ei de a rezolva această problemă". Într-adevăr, una din problemele importante dezbătute la Cairo a fost aceea a măsurilor ce trebuie luate în vederea decolonizării totale a continentului african. În acest scop, la ședința de deschidere au fost de față, în calitate de observatori, și conducători ai mișcărilor de eliberare din teritoriile aflate încă sub dominație colonială, printre care Kenneth Kaunda, primul ministru al Zambiei (Rhodesia de nord) și Holden Roberto, șeful guvernului angolez în exil. Conferința a ascultat raportul Comitetului celor 9, însărcinat cu acordarea de asistență mișcărilor de eliberare națională, care avusese ca primă sarcină misiunea de a stabili legătura între mișcările care se desfășoară în Angola, Rhodesia de sud, Guineea portugheză și Africa de sud. Printre recomandări figurează și crearea unui secretariat special al O.U.A. care să vegheze asupra aplicării de către membrii organizației a rezoluțiilor privind Africa de sud.

Toți participanții la conferință au condamnat politica de apartheid promovată de guvernul rasist al Republicii sud-africane, politica rasistă a guvernanților albi din Rhodesia de sud și dominația colonială portugheză, subliniind necesitatea aplicării măsurilor luate în comun împotriva R.S.A. și a Portugaliei. La propunerea guvernului R.A.U. a fost creat un organism de boicotare a Africii de sud. Kenya a propus, de asemenea, ca actuala conferință să ceară tuturor țărilor afro-asiatice să sisteze furnizarea de petrol R.S.A. Participanții la Conferință au lansat un apel către toate țările producătoare de petrol ca acestea să sisteze furnizarea de astfel de produse către R.S.A. S-a adoptat de asemenea o rezoluție care preconizează o acțiune comună întreprinsă împreună cu O.N.U. și autoritățile protectoratelor britanice Bechuanaland, Basutoland și Swaziland în vederea obținerii independenței lor naționale. În ce privește Rhodesia de sud, s-a discutat problema convocării imediate a unei reuniuni a Consiliului ministerial al O.U.A. și a unei ruperi complete a relațiilor diplomatice dintre statele membre ale O.U.A. și Marea Britanie în cazul în care Ian Smith ar declara unilateral independența acestei colonii. A fost lansat un apel către guvernul englez cerîndu-i să convoace neîntîrziat o conferință a reprezentanților tuturor partidelor din Rhodesia de sud.

Șefii de state și guverne întruniți la Cairo au subliniat succesele realizate de O.U.A. pe linia aplanării litigiilor dintre unele state africane. Într-adevăr, sub egida organizației a fost încheiat acordul privind încetarea focului în conflictul de frontieră algero-marocan. O știre provenind din capitala R.A.U. anunță că disputa de frontieră a fost rezolvată definitiv în cadrul comisiei instituită de O.U.A. formată din reprezentanții Etiopiei, statului Mali, Tanganicăi, Nigeriei, Sudanului, Coastei de Fildeș și Senegalului. În ce privește conflictele de frontieră dintre Somalia și Etiopia și Somalia și Kenya, conferința a recomandat rezolvarea lor pe calea negocierilor care se desfășoară de altfel în capitala R.A.U.

Un loc important în cadrul dezbaterilor l-a ocupat propunerea Ghanei privind crearea unui guvern panafrican pe linia întăririi unității continentului și a unui „înalt comandament african", propusă de conferința de la Lagos pentru a fi înscrisă pe ordinea de zi a reuniunii de la Cairo. Această propunere, concepută imediat după intervenția trupelor britanice într-o serie de teritorii din estul Africii și a trupelor franceze în Gabon, a fost considerată de către majoritatea statelor africane ca fiind prematură. S-a subliniat în același timp necesitatea stabilirii unor legături politice, economice și sociale mai strînse între statele africane. „Avem o încredere inalienabilă în unitatea tuturor popoarelor continentului african, arăta în cuvîntul său Hastings Banda. Organizația Unității Africane trebuie să aibă ca obiectiv realizarea acestei unități".

Pe ordinea de zi a conferinței au mai figurat probleme ca : desemnarea secretarului general și stabilirea sediului O.U.A. (conferința a ales capitala Etiopiei, Addis Abeba, iar ca secretar general pe Diallo Talli, delegatul permanent al Guineei la O.N.U.), adoptarea bugetului organizației, raportul celor cinci comisii tehnice (economică și a problemelor speciale, de învățămînt și cultură, sănătate și nutriție, apărare, știință și tehnică), raportul comitetului privind refugiații din colonii, care recomandă constituirea unui înalt comisariat african al refugiaților și a unui fond special de ajutor.

Întrunită într-un moment în care statele africane își manifestă rolul crescînd pe arena internațională în rezolvarea principalelor probleme ale contemporaneității, Conferința de la Cairo a reprezentat o manifestare a unității și solidarității continentului, un nou pas în lupta pentru înfăptuirea aspirațiilor de independență, pace și progres ale popoarelor africane. În realizarea acestor aspirații, tinerele state africane se bucură de sprijinul țărilor socialiste, ca și al popoarelor de pe toate continentele, condiție esențială a succesului luptei pentru pace și progres. Dat fiind rolul crescînd al noilor state africane, ca și al celorlalte tinere state independente, în soluționarea unor probleme internaționale majore, Republica Populară Română sprijină întrutotul cererile legitime ale acestora de a fi reprezentate echitabil în principalele organe ale O.N.U., în primul rînd în Consiliul de Securitate și Consiliul Economic și Social, și se pronunță pentru satisfacerea urgentă a acestor cereri formulate la ultima sesiune a Adunării Generale a O.N.U., cu modificarea corespunzătoare a articolelor respective din Carta O.N.U.

În timpul Conferinței de la Cairo au avut loc și o serie de convorbiri bi și multilaterale. Între altele s-a hotărît ținerea unei Conferințe la nivel înalt maghrebiene la Tunis, încă înainte de sfîrșitul lunii.

Rodica GEORGESCU

Din nou în centrul preocupărilor

Lucrările Conferinței mondiale pentru comerț și dezvoltare, încheiate la jumătatea lunii precedente, prilejuiesc noi și fructuoase dezbateri în același primitor oraș elvețian — Geneva. Aici au loc, începînd din 13 iulie și pînă la 15 august, lucrările sesiunii Consiliului Economic și Social al O.N.U. După cum precizează Carta Națiunilor Unite, Consiliul Economic și Social (ECOSOC) constituie unul din principalele organe ale Organizației, avînd drept scop studierea și elaborarea de recomandări în problemele internaționale legate de domeniile economic și social-cultural.

Printre problemele centrale pe ordinea de zi a sesiunii Consiliului se află dezbaterea rezultatelor Conferinței O.N.U. pentru comerț și dezvoltare, cu scopul de a găsi căi noi pentru intensificarea și amplificarea comerțului internațional, menit să fie transformat într-un instrument al dezvoltării economice.

Raportul pe baza căruia se desfășoară discuțiile se datorește, ca și cel al Conferinței O.N.U., dr-lui Raul Prebisch. Acest raport, dat publicității la New York, pune în lumină principalele rezultate obținute de către Conferință. In acest sens, o primă concluzie este că în lume s-a recunoscut în mod larg — explicit sau implicit — necesitatea unor schimbări radicale în politica de colaborare economică internațională.

Comerțul mondial, așa cum s-a desfășurat pînă la Conferința O.N.U. de la Geneva, nu a avut întotdeauna efecte la fel de pozitive pentru toate țările lumii. Marele grup al țărilor în curs de dezvoltare era dezavantajat de condițiile concrete în care avea loc comerțul pe piața mondială. Pricinile sînt relevate în rapoartele și dezbaterile Conferinței și se reflectă în cel de-al doilea raport Prebisch : înrăutățirea raportului de schimb ; discriminări vamale, tarifare și de altă natură în calea comerțului cu mărfuri provenind din țările în curs de dezvoltare ; modalitățile de creditare și finanțare a dezvoltării ; dezavantajele ce decurg din condițiile actuale ale țărilor în curs de dezvoltare în ce privește comerțul invizibil etc.

De aceea, raportul secretarului general al Conferinței subliniază necesitatea luării unor măsuri concertate în vederea transformării comerțului dintr-o cauză de dezechilibru într-un instrument eficace menit să contribuie la dezvoltarea economică a tuturor țărilor lumii.

Raportul pune în evidență și o altă problemă majoră dezbătută de către Conferința pentru comerț și dezvoltare și anume crearea unui organism internațional menit să favorizeze comerțul mondial.

In legătură cu această problemă s-a ajuns la soluția — consemnată în Actul final — de a se permanentiza Conferința, în sensul reunirii ei regulate la intervale de cel puțin trei ani (următoarea se va întruni mai devreme — la circa un an și jumătate, adică la începutul anului 1966). In jurul soluției concrete s-au manifestat contradicții în cadrul Conferinței de la Geneva. De aceea, este necesar ca Adunarea Generală a Națiunilor Unite (ce se va reuni la toamnă) să aprobe înființarea Conferinței și a instrumentelor sale de lucru. Actuala dezbatere din Consiliul Economic și Social pregătește condițiile pentru a se adopta o soluție general acceptabilă pentru toate statele, indiferent de nivelul lor de dezvoltare sau sistemul lor social-economic.

Luînd cuvîntul în fața Consiliului Economic și Social, U Thant, secretarul general al O.N.U., a subliniat în mod deosebit aportul adus la succesul Conferinței de către țările în curs de dezvoltare prin coeziunea lor. De altfel, aceasta a și fost una din ideile de bază ale intervenției dr-lui Raul Prebisch în fața ECOSOC. După ce a reamintit „previziunile" pesimiste ale unor cercuri restrînse din țările dezvoltate, dr. R. Prebisch a apreciat că dificultățile pe care le-a întîmpinat Conferința au fost numeroase și decurgeau în primul rînd din amploarea fără precedent a participării unui număr atît de mare de țări cu interese diferite sau chiar divergente. El a arătat că succesele Conferinței mondiale pentru comerț și dezvoltare se datoresc în cea mai mare parte în mod direct eforturilor prevăzătoare, ponderării, înțelepciunii cu care și coordonării inteligente a acțiunilor țărilor în curs de dezvoltare, care au știut să găsească soluții acceptabile nu numai pentru a împăca divergențele existente chiar în sînul grupului de țări neindustriale, dar și divergențele dintre acest grup și cel al țărilor industriale.

Explicînd cauzele acestei unități, dr. R. Prebisch aprecia că „fenomenul nu e întîmplător. El se explică prin voința acestor țări de a găsi o adevărată soluție problemelor care le pricinuiesc serioase neajunsuri. Ele au ajuns să găsească — în ciuda diversității problemelor lor — elementul comun care le unește. Acest spirit de unitate s-a degajat la Conferința pentru comerț, eliminînd particularitățile care le separă".

De altfel, ideea se regăsește și în luările de cuvînt ale altor delegați. Astfel, Danilo Lekic, reprezentantul R. S. F. Iugoslavia la Sesiunea ECOSOC considera că „este pentru prima dată cînd țările în curs de dezvoltare ocupă poziția de parteneri activi, pe picior de egalitate cu țările industriale".

Dezbaterile din actuala sesiune a ECOSOC pe marginea lucrărilor Conferinței O.N.U. pentru comerț și dezvoltare constituie o dovadă grăitoare a interesului pe care opinia publică internațională îl poartă problemelor comerțului, folosirii acestuia ca un instrument de progres economic și social.

N. S. STĂNESCU

LEOPOLDVILLE

Dificultățile lui Chombe

Prizonierul de pe insula Bolabemba s-a reîntors la Leopoldville. Timp de doi ani, peste 500 de kilometri l-au despărțit de capitala congoleză. Dar nici timpul și nici distanța n-au micșorat popularitatea lui Antoine Gizenga. Mulțimi entuziaste erau masate pe străzile orașului spre a saluta pe colaboratorul apropiat al lui Lumumba. *France Presse* descria o „atmosferă triumfală". Limuzina în care se afla Gizenga cu greu putea avansa printre zecile de mii de oameni. Încercatul om politic congolez saluta populația cu o largă mișcare a brațelor. Punctul terminus al traseului avea să-l reprezinte reședința premierului. Cordoanele de polițiști n-au putut însă împiedica numeroși cetățeni să pătrundă în grădinile reședinței. De pe o terasă, Gizenga le-a adresat cîteva cuvinte. Într-unul din saloane, el s-a întîlnit cu ziariștii. Declarațiile sale au fost laconice. „Precum vedeți — trăiesc" — a rostit surîzător. În problemele politice s-a arătat extrem de reținut, evitînd să-și exprime atitudinea față de actualul guvern. A anunțat, totuși, convorbirile sale cu liderii guvernamentali și intenția de a efectua un turneu în interiorul țării.

Noua formație ministerială de la Leopoldville întîmpină dificultățile prevăzute. Ele provin, mai ales, din componența guvernului și din ambiguitatea politicii promovate. Dacă parlamentul ar fi funcționat, guvernul Chombe n-avea șanse să obțină investitura — remarca *Le Monde*. Echipa de miniștri instalată după demisia lui Adoula este prea puțin reprezentativă. S-au emis speculații în legătură cu prezența în guvern a lui Lubaya, participant la activitatea Comitetului de eliberare națională. Dar, după *New York Times*, „observatorii din Leopoldville se îndoiesc că Lubaya poate vorbi în numele acestui comitet". Ziarul american afirmă că „Christophe Gbenye, președintele comitetului, l-a denunțat pe Lubaya ca trădător pentru că are relații cu Chombe". Semnele de întrebare privindu-l pe Soumialot (despre care unele organe de presă scriau că ar favoriza „împăcarea" cu Chombe) au fost risipite de repetatele declarații ale acestui lider al răsculaților. El a calificat drept ilegal guvernul Chombe și a afirmat legitimitatea luptei armate a partizanilor: „Luptele de partizani constituie urmarea mîniei poporului congolez în fața nedreptății". Pe planul luărilor de poziție interne, merită subliniată declarația fostului ministru de externe din Katanga, Kimba, care a precizat că partidul Mișcarea populară africană se opune actualului guvern, care datorită legăturilor sale cu monopolurile străine nu poate promova o politică independentă. „Fără o independență economică și financiară, independența politică rămîne o iluzie" — a remarcat Kimba.

La rîndul său, Chombe a socotit necesară o manifestație în sprijinul politicii guvernamentale. Prilejul i l-a oferit un miting care s-a desfășurat pe stadionul Baudouin din Leopoldville. El a afirmat că echipa sa ministerială va ține Congo „în afara marilor curente antagoniste care divid lumea", că nu se va alătura nici Vestului și nici Estului. Cu optimismul pe care îl afișează ostentativ, premierul și-a încheiat cuvîntarea astfel: „Înainte de a sosi în America, Cristofor Columb a spus oamenilor săi: «Dați-mi trei zile și vă voi da o lume nouă». Eu vă spun: «Dați-mi trei luni și vă voi da un nou Congo»". După *France Presse*, Chombe ar fi fost aplaudat. Puțini sînt însă cei care la Leopoldville par dispuși să ia o figură de stil drept o perspectivă reală. Următoarele trei luni nu promit soluționarea complicatelor probleme congoleze, deoarece politica oficială nu se întemeiază pe recunoașterea realităților interne. Se face reclamă „reconcilierii" dar jandarmii katanghezi sînt transformați în forță de șoc împotriva partizanilor. La Elisabethville Munongo a primit defilarea lor. Jandarmii au trecut prin fața ministrului de interne cîntînd imnul secesioniștilor. Lozinca lor a fost: „Apărați Congo precum ați apărat Katanga".

Un comunicat publicat la Leopoldville de comandamentul armatei naționale congoleze celebra victorii pe cîmpurile de luptă. Făcînd inventarul situației din zonele de operațiuni, comunicatul încredința că „pacificarea" se întreprinde cu succes. Numai că din provinciile în care acționează partizanii, agențiile de presă apusene transmit știri ce infirmă comunicatul de la Leopoldville. De altfel, dificultățile militare sînt recunoscute și în anturajul oficial iar o reuniune secretă a guvernului a examinat un raport special al lui Munongo (se anunță că și Chombe va cerceta situația la fața locului...). Orașul Baudouinville, situat pe malul lacului Tanganica, a fost ocupat de partizani. În retragere, trupele guvernamentale au jefuit magazinele și gospodăriile din împrejurimi. *France Presse* remarca ineficacitatea armatei, neputința ei de a acționa organizat. Intențiile de ofensivă împotriva orașului Albertville s-au năruit, pentru moment cel puțin. Toate speranțele autorităților se bazează în prezent pe foștii jandarmi din Katanga. Fizionomia lor moral-politică îi recomandă ca apți pentru o acțiune de represiuni. Cum rămîne însă cu „reconcilierea"?

Munongo, în turneul întreprins în Katanga, sperase să intre în contact cu răsculații. El nu a reușit să ajungă la Albertville, deoarece „aeroportul a fost impracticabil", precum a afirmat colonelul Bobozo, comandantul grupului 4 al armatei centrale. Rămîne, totuși, nebuloasă platforma politică pe care Munongo o oferă pentru a realiza „reconcilierea" cu partizanii. Multe din apelurile la „pacificare" ale lui Munongo au mai degrabă tonalitatea unor ultimatumuri.

Chombe a cunoscut o cruntă dezamăgire pe plan extern. Noul prim-ministru sperase să-și sfideze vechii adversari printr-o spectaculoasă prezență la conferința africană la nivel înalt. Drumul spre conferință i-a fost închis prin refuzul ferm al majorității conducătorilor africani de a lua loc la aceeași masă a tratativelor cu Chombe.

Mulțimea adunată pe Pont Neuf, din Paris, urmărește tradiționalele focuri de artificii, cu ocazia zilei de 14 Iulie

Unele personalități (Ben Bella, în primul rînd) au rostit cuvinte de o certă asprime la adresa noii formații ministeriale ce s-a instalat la Leopoldville. Vădit iritați, conducătorii de la Leopoldville au anunțat că renunță a participa la conferința de la Cairo, după ce Chombe schițase intenția de a veni în ciuda boicotului față de el. Formula prevăzută — ignorarea demersului miniștrilor de externe ai țărilor africane — a trebuit abandonată. N-a mai rămas altceva de făcut decît publicarea unui scurt comunicat prin care se anunța că nici Kasavubu și nici Chombe nu mai pleacă la Cairo. Avionul special, pregătit pentru zbor, a revenit în hangar iar cei 25 de membri ai delegației și-au desfăcut geamantanele. Invitația adresată diplomaților acreditați la Leopoldville de a saluta pe liderii congolezi la plecare, pe aeroport, a fost grabnic anulată.

Ziarul londonez *Sunday Telegraph* relata despre contacte ce ar fi avut loc între un emisar al lui Chombe și conducătorii statelor africane din Commonwealth (Nigeria, Ghana, Tanganica-Zanzibar, Kenya și Malawi). Contactele s-ar fi desfășurat la Londra, cu prilejul conferinței Commonwealthului și ar urma să marcheze începutul unui dezgheț în relațiile lui Chombe cu statele africane. Chombe speră că odată

trecută „prima explozie verbală", relațiile dintre el și liderii africani vor putea cunoaște o îmbunătățire. După *Sunday Telegraph*, Chombe ar fi promis apropiata înlocuire (sau măcar plasarea pe o linie secundară) a generalului Mobutu și concedierea mercenarilor albi care au instruit pe jandarmii katanghezi, urmînd ca locul lor să fie ocupat de către ofițeri negri. Rămîne de văzut în ce măsură cele publicate în coloanele lui *Sunday Telegraph* corespund realității. Abilitatea diplomatică a lui Chombe va forța oare o ușă ce deocamdată i s-a închis în față ?

Eugeniu OBREA

Drumul spre Casa Albă este scump

Cucerirea Casei Albe este cea mai costisitoare antrepriză politică din lume. Prețul crește de la o alegere la alta. Oamenii care își fac speranțe anul acesta sînt milionari. Nici nu a început încă lupta electorală, și au și fost cheltuiți circa 10 000 000 de dolari.

Postul de președinte nu este bănos : 100 000 de dolari salariu anual și pînă la 90 000 de dolari pentru cheltuieli. Un om ca John Kennedy și-a putut permite să renunțe în întregime la salariu. Dar cucerirea Casei Albe l-a costat un milion de dolari. Potrivit conturilor sale, el a cheltuit în 1959 și 1960 suma de 912 500 dolari în cadrul campaniei pentru desemnarea sa drept candidat prezidențial.

După desemnare, partidul plătește campania electorală și, conform tradiției, se înglodează în datorii. În 1960 cînd și-au făcut bilanțul, democrații și-au adus omul lor la Casa Albă și au făcut aproape patru milioane dolari datorii.

În actuala sa campanie electorală, încheiată cu un eșec, guvernatorul Nelson Rockefeller a cheltuit aproximativ cinci milioane dolari. Circa patru milioane dolari au fost procurați de el, de familia sa și de un mic cerc de prieteni, restul a provenit din donații.

Potrivit unor calcule ale lui Washington Evening Star și care nu au fost dezmințite de Casa Albă, averea președintelui Johnson este evaluată la 9 milioane de dolari, investiți în posturi de radio și televiziune, terenuri, bănci și acțiuni în Texas.

Senatorului Goldwater din Arizona îi vine mai greu. El este considerat ca unul dintre micii milionari. În urmă cu doi ani, el a făcut o afacere cu o întreprindere de confecții care i-a adus un pachet de acțiuni în valoare de un milion de dolari. El încasează un salariu de 7 500 de dolari anual ca președinte al consiliului administrativ al companiei Associated Dry Goods și primește 22 500 de dolari ca senator.

Dar aceasta nu ajunge pentru o campanie prezidențială. Goldwater are însă prieteni buni, evaluați la 3 milioane de dolari. În afară de aceasta, ca excelent fotograf amator el își vinde fotografiile colecționate într-un volum, „Fața Arizonei", cu autograf, la prețul de 1 500 de dolari bucata. Acesta este prețul minimal. Un prieten al lui Goldwater a achiziționat însă un volum (al cărui cost a fost de 100 dolari), la prețul de 25 000 dolari.

Revista Parade a pus anul trecut unui număr de senatori întrebarea : „Considerați posibil ca pe viitor să fie ales președinte un nemilionar, dat fiind costul actual al campaniilor electorale ?" Cei mai mulți senatori au preferat să tacă.

Rolf BREITENSTEIN
(Din Hamburger Echo)

BRASILIA

Elemente noi

Cu 348 de voturi pentru, 100 contra și două abțineri, Congresul național brazilian a aprobat la sfîrșitul săptămînii trecute prelungirea mandatului de președinte al lui Castelo Branco. În aceeași zi, și de către același organism au fost aprobate proiectele cu privire la instituirea majorității absolute pentru alegerile prezidențiale, eligibilitatea militarilor, cu condiția să fi trecut în cadrele de rezervă, precum și dreptul de vot pentru analfabeți în alegerile municipale.

În acest fel, alegerile prezidențiale vor avea loc la 3 octombrie 1966, și nu în 1965, împreună cu cele legislative, iar mandatele președintelui și vicepreședintelui vor expira abia la 15 martie 1967.

Evenimentul considerat drept cel mai important de la demiterea lui Joao Goulart și-a păstrat pînă în ultimă clipă valoarea de surpriză, pentru că deși cunoscut încă de la 9 iulie, cînd o comisie mixtă compusă din 11 senatori și 11 deputați formulase toate cele patru proiecte ce urmau să fie supuse votului din Congres, mulți nu credeau că vor fi aprobate. Mai ales că, înainte cu o zi de cunoașterea acordului de principiu al comisiei mixte, Castelo Branco se întîlnea cu guvernatorul statului Sao Paulo, Adhemar de Barros, viitor candidat la scaunul de președinte, căruia i se adresa în termeni categorici : „ca prieten, te rog ; ca brazilian, îți cer ; ca șef, ordon : Nu-mi mai vorbiți de prelungirea mandatului, căci voi încredința conducerea guvernului succesorului meu la 31 ianuarie 1965". *(La Nacion — Buenos Aires)*. Faptul că, la 15 iunie, Castelo Branco a reușit să-și impună punctul de vedere împotriva prelungirii valabilității articolului 10 din actul instituțional, lăsa impresia că și de data aceasta ceea ce spune el va avea consecințe. Singurul care părea mai neliniștit decît toți era Carlos Lacerda, cel care-și anunțase deja candidatura pentru funcția supremă și ale cărui șanse, după privarea de drepturi a lui Juscelino Kubitschek, erau considerate a fi foarte mari. Plecat de două luni într-o călătorie prin Europa occidentală și apoi în S.U.A. pentru a explica lumii — după propria declarație — conținutul evenimentelor din aprilie, Lacerda a revenit brusc în Brazilia, motivîndu-și sosirea pe aeroportul militar din Galeao prin îmbolnăvirea soției. Imediat însă, sub protecția forțelor aero-navale și cele ale poliției civile din Guanabara, Lacerda s-a îndreptat spre reședința sa din Praja do Flamengo, unde s-a consultat cu colaboratorii cei mai apropiați.

A doua zi a cerut să-l vadă imediat pe Castelo Branco în legătură cu voiajul diplomatic întrerupt, iar presa a subliniat că, la masa luată împreună cu președintele, Lacerda a insistat mult asupra ideii că prelungirea datei alegerilor prezidențiale sub motivul consolidării „revoluției" din aprilie nu e necesară. Toate acestea dovedeau neliniștea lui Lacerda cu privire la viitorul său politic. În urma amendamentului aprobat de congres, agenția *France Presse* a subliniat clar că „prelungirea mandatului lui Castelo Branco este un eșec incontestabil pentru guvernatorul Carlos Lacerda", iar majoritatea observatorilor din Brasilia au scos în relief o latură nouă în politica braziliană actuală : constituirea unei alianțe nu prea strînse dar reale, între anti-lacerdiștii de toate provenințele și „revoluționarii" din aprilie" *(Marcha)*. De menționat că propunerea respectivă a fost făcută în

În Mexic, pe coasta Pacificului, ruinele orașului Coyuca de Catalan, distrus de cutremure

comisia mixtă de către Joao Agripino, senator și membru al U.D.N., — partidul lui Carlos Lacerda.

Cît privește acțiunile de viitor pe care le va întreprinde Lacerda, *Jornal do Brasil* sublinia zilele trecute că „persoanele apropiate guvernatorului din Guanabara se contrazic cînd discută atitudinea acestuia, unii susținînd un viitor dezinteres aparent pentru problemele politice, iar alții fiind de părere că el nu se va conforma în nici un caz nici principiului majorității și nici celui al prelungirii mandatului președintelui, și că va face din rezistența împotriva acestora un steag de luptă".

Pentru Castelo Branco cele 12 luni în plus reprezintă o problemă suplimentară, mai ales în ce privește precizarea atitudinii sale în privința unor acțiuni ca: reforma agrară, bancară, administrativă etc.

Branco va avea mai mult timp pentru realizarea acțiunilor înscrise pe prima pagină a agendei de președinte. Nu se știe însă ce intenționează să întreprindă.

Darie NOVĂCEANU

NICOSIA

Convorbirile continuă

Cu puțin timp înainte de începerea convorbirilor anglo-grecești de la Londra, în Cipru au avut loc noi ciocniri.

Cu o săptămînă în urmă, cînd începea să se vorbească despre „înfierbîntarea atmosferei" pe insulă, secretarul general al O.N.U. a adresat președintelui și vicepreședintelui Ciprului, premierilor Greciei și Turciei telegrame identice în care cerea încetarea grabnică a trimiterii de materiale militare și personal combatant pe insulă. U Thant apela călduros la principalele guverne interesate „să facă tot ce le stă în putință pentru a pune capăt acestei tendințe periculoase și să dea înapoi mai înainte ca această evoluție să ducă la o explozie în Cipru, cu toate pericolele inerente unei asemenea situații". În privința debarcării materialelor și efectivelor militare, fiecare dintre părțile interesate neagă orice acțiune proprie și atribuie celeilalte inițiativa sporirii potențialului militar. Premierul Greciei și președintele Ciprului declarau, separat, acum cîteva zile că amenințările exterioare privind o intervenție militară unilaterală au determinat comunitatea cipriotilor greci să-și organizeze apărarea.

La Geneva, mediatorul O.N.U. continuă să aibă întrevederi cu reprezentanții părților care au consimțit să participe la această etapă a negocierilor. Ziarul turc *Cumhuriyet* arată însă că „în ciuda tuturor eforturilor lui Dean Acheson, reprezentantul Statelor Unite, negocierile de la Geneva nu au dus pînă acum la nici un rezultat și este puțin probabil că în viitor va putea fi găsită o soluție.

În condițiile impasului de la Geneva, vizita premierului Papandreu la Londra suscită un interes deosebit. Anglia speră să convingă Grecia de necesitatea reluării fără întîrziere a dialogului cu Turcia. La Londra se dorește de asemenea îmbunătățirea relațiilor greco-britanice, ceea ce ar permite Greciei să participe la tratativele cu Turcia de pe o poziție ceva mai bună. După cum se afirmă, un prim pas în această direcție l-a constituit reglementarea problemei datoriilor grecești; aceasta a permis Angliei să anunțe că ar fi în măsură să participe la programul de asistență pentru Grecia întocmit de N.A.T.O. și de consorțiul însărcinat de O.C.D.E. să acorde asistență economică Greciei.

Presa menționează și o serie de alte aspecte care permit să se contureze mai limpede profilul actualelor convorbiri. Ziarul turc *Milliyet* afirma că dacă „evoluția în Cipru nu va duce în cursul următoarelor zece zile (pînă la sfîrșitul lunii — n. a.) la o înfruntare de amploare, presiunile exercitate asupra premierului Papandreu, atît în interior cît și în exteriorul țării, ar putea avea rezultate în cursul acestei perioade și conversațiile ar facilita rezolvarea problemei Ciprului pe calea negocierilor care ar putea începe la Geneva". Un alt ziar turc își informa cititorii că N.A.T.O. a anunțat Grecia și Turcia că ajutorul militar care le este acordat de organizație ar urma să fie suspendat în cazul în care cele două țări nu se vor înțelege asupra începerii unor negocieri directe.

În această atmosferă au început convorbirile de la Londra.

Înaintea plecării la Londra, premierul Papandreu a expus poziția guvernului său într-un mesaj radiodifuzat. El a declarat că atît în Cipru cît și în cadrul relațiilor cu Turcia, țara sa dorește pacea. Evocînd propunerile americane pentru o întîlnire a primilor miniștri grec și turc, Papandreu a explicat motivele refuzului Greciei: atîta timp cît n-a avut loc o apropiere a punctelor de vedere, o asemenea întîlnire — mai cu seamă în absența reprezentanților Ciprului — ar avea cu siguranță rezultate negative și ar determina o deteriorare a situației. Premierul grec a insistat din nou asupra necesității ca opera de mediere să se desfășoare în cadrul O.N.U.

Observatorii au remarcat că Grecia nu respinge în principiu ideea tratativelor, dar consideră că acestea ar trebui organizate numai cînd se va ajunge la o apropiere a punctelor de vedere.

După cum se știe și din unele declarații mai vechi, refuzul Greciei se explică și prin convingerea acesteia că tratativele greco-turce, în momentul și în modul în care au fost propuse, ar fi în avantajul Turciei ale cărei poziții ar fi sprijinite de către cei ce pledează pentru o întîlnire bilaterală a șefilor guvernelor celor două țări. Respingînd această tendință de imixtiune, Grecia susține ca discutarea problemei cipriote să continue în cadrul fixat anterior de către Consiliul de Securitate și acceptat de către părțile direct interesate, — adică la O.N.U.

Eugen PHOEBUS

ANKARA

Fundalul social-economic al unui proces

În localitatea Batman, din Turcia orientală, parchetul a deschis o anchetă, în urma căreia, la 23 iulie, începe procesul intentat conducătorilor sindicali ai muncitorilor petroliști. Ei sînt acuzați de organizarea unei greve — la care participă 1 200 de muncitori de la rafinăria din Batman. Greva a început la 10 iulie, iar ritmul în care s-a desfășurat arestarea și anchetarea organizatorilor ei, precum și pregătirea procesului, vădesc o maximă urgență în efortul depus de autorități pentru a opri acțiunea muncitorilor din Batman și extinderea ei.

În Turcia, grevele sînt scoase în afara legii. Totuși, în ultimele luni s-a afirmat deseori această formă a luptelor muncitorești. În aprilie — la fabrica de mașini de cusut din Istanbul, în mai — la întreprinderile companiei engleze „British Petroleum Co.", din Izmir și Istanbul, în iunie — la opt fabrici textile din Gazi Antep. Tot în această perioadă a avut loc o manifestație a țăranilor din împrejurimile orașului Karahalli, care au cerut măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor de viață.

Are loc, evident, o anumită intensificare a conflictelor sociale, explicabilă,

Secretarul general al O.N.U., U Thant, s-a întîlnit, la Geneva, cu Sakari Tuomioja, mediatorul O.N.U. în Cipru

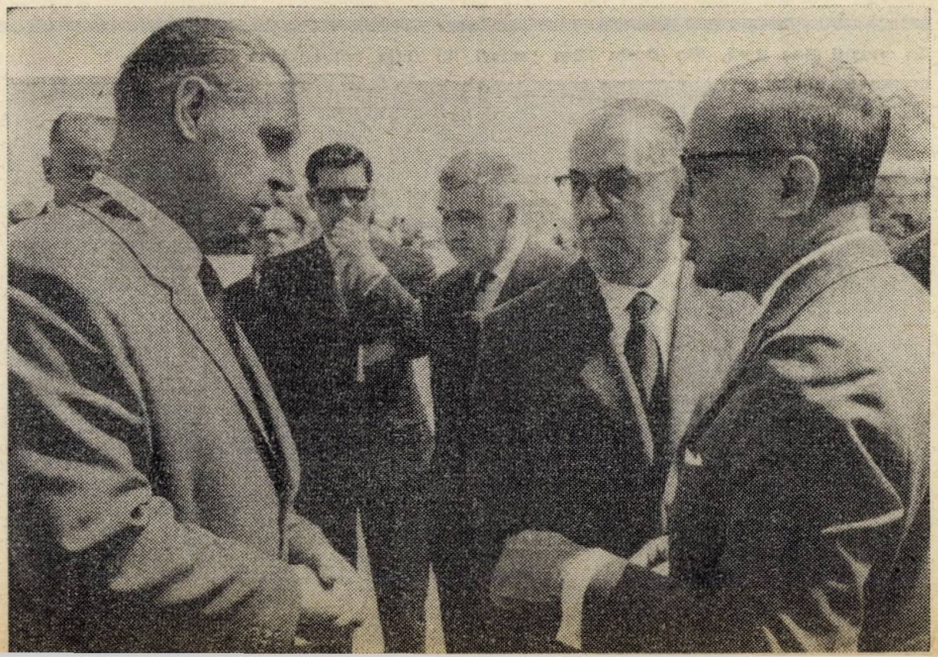

în primul rînd, prin ceea ce *Le Monde* numea, zilele trecute, „marasmul economic" al țării. Ziarul se referea la gradul mare de ineficiență a măsurilor concepute în ultimii ani pentru schimbarea situației economice și sociale a țării. Aceste măsuri, cuprinse într-un plan pe cinci ani, au intrat în vigoare la începutul anului trecut.

Schițînd tabloul economic al Turciei, pe care planul și-a propus să-l modifice, publicația vest-germană *Aussenpolitik* scria — în numărul său din octombrie 1963 — că „pe de o parte exploatarea prădalnică a solului, distrugerea rezervei existente de păduri, domnia unui sistem feudal antisocial și neeconomicos, iar, pe de altă parte, creșterea parcelării proprietății micilor agricultori, datorită creșterii rapide a populației, împiedicarea unei reforme agrare chibzuite, marele număr de analfabeți (60 la sută din populație), șomajul vizibil sau camuflat, în primul rînd la sate (3—4 milioane) au împiedicat dezvoltarea sănătoasă a economiei. La aceasta se adaugă faptul că păturile conducătoare n-au fost dispuse să investească marile lor beneficii pentru dezvoltarea economică a țării. Transferarea veniturilor comerciale sau agrare în domeniul industriei s-a făcut numai în mică măsură. Ca în toate cazurile asemănătoare, și aici banii caută beneficii mari, adesea de natură cămătărească, prin investiții pe termen scurt..."

Dificultățile economice și sociale nu au cunoscut o atenuare sensibilă nici după adoptarea planului. Planul se află în pană — scria *Le Monde* în articolul citat mai sus — din cauza lipsei de investiții așteptate din partea sectoarelor public și particular. Investițiile care s-au făcut, totuși, atît cele autohtone cît și cele străine, nu s-au îndreptat spre regiunile cele mai rămase în urmă. În iunie, Camera de industrie din Istanbul a publicat date statistice din care reiese că cea mai mare parte a capitalului străin este investit în industria din jurul Istanbulului. Deși sprijinul financiar al țărilor occidentale este comparat de un ziar cu o „injecție enormă", ea nu a oprit devitaminizarea organismului economic al țării. Se accentuează fenomenele de inflație (circulația fiduciară are un volum care nu fusese atins nici în cursul perioadei de inflație din anii 1950—1960), iar deficitul bugetar este în creștere. În primele patru luni ale anului bugetar (care a început la 1 martie), el s-a ridicat la 500 milioane de lire. Pentru acoperirea parțială a deficitului bugetar (antecalculat pentru 1964, la 1 miliard de lire) s-a lansat un împrumut public și s-a elaborat o „reformă a impozitelor". La o adunare sindicală din Istanbul, unde au fost reprezentați muncitorii din numeroase întreprinderi ale orașului, politica fiscală a guvernului a fost viu criticată. S-a arătat că, în timp ce exportul capitalului obținut de societățile străine din profituri nu este frînat, guvernul tinde să-și completeze fondurile prin majorări de impozite care afectează mai ales păturile populației cu venituri mici.

Inegalitatea frapantă dintre veniturile grupurilor financiare și cele ale majorității populației se accentuează. Într-un articol despre modul de repartizare a venitului național, ziarul *Akșam* scria că marilor latifundiari, comercianți și industriași, care formează numai 2 la sută din populația țării, le revine 45 la sută din venitul național.

Gravitatea situației sociale reiese și dintr-un raport prezentat în Senatul Turciei de ministrul economiei: „Locuitorii sînt săraci, și țăranul se află într-o situație de strîmtorare. Populația se înmulțește, iar hrana lipsește. Produsele agrare sînt insuficiente. Deficitul balanței comerciale este mare, și datoriile externe sînt o povară serioasă. Pînă în 1970 trebuie să plătim o parte din ele". (S-a calculat că în ritmul actual al plăților, datoria externă actuală a Turciei nu va putea fi achitată decît în anul 2012; acordul de asociere a Turciei la Piața comună nu are efecte pozitive simțitoare pentru balanța ei comercială).

Măsurile sociale preconizate în planul de cinci ani au rămas în suspensie. Senatorul Ertug arăta în parlament că din prevederile pe 1963 în domeniul ocrotirii sănătății s-a îndeplinit numai a zecea parte. Ziarul turc *Dunya* relatează că din 1 000 de copii, 450 mor înainte de a ajunge la vîrsta de 10 ani.

În urma noilor impozite și a împrumuturilor interne, situația salariaților din industrie și agricultură — nemaivorbind de cea a șomerilor — s-a înrăutățit și mai mult. Această situație explică și revirimentul mișcării greviste, în cadrul căreia oamenii muncii revendică majorarea salariilor și contracte colective care să includă măsuri de ocrotire a puterii lor de cumpărare.

Procesul intentat conducătorilor sindicatului petroliștilor, ca și lock-out-ul anunțat de patronii rafinăriei, vor avea, poate, un efect de dezorganizare a grevei, dar „soluționarea", în acest chip, a problemelor sociale face ca ele să devină și mai grave.

Ștefan Cornu

În orașul San José, din Costa Rica șomeri în fața unui birou de plasare.

KARLOVY-VARY

Moment cinematografic 1964

În seara zilei de 19 iulie a luat sfîrșit încă un festival cinematografic internațional, lansînd spre ecranele lumii cîteva din filmele ultimului an. Fără a încerca să stabilim comparații ierarhizante (de altfel, greu de concretizat, dată fiind abundența festivalurilor cinematografice naționale și internaționale), calitățile celui de la Karlovy Vary s-au evidențiat, într-o mare măsură, ca definitorii pentru complexa evoluție mondială a celei de-a 7-a arte.

Multiplele planuri de desfășurare a festivalului s-au concentrat în circuitul: Competiția artistică — Simpozionul tinerelor cinematografii — Tribuna liberă a criticii. Acestor trei focare principale li s-au alăturat, în răstimp de două săptămîni, cele 15 conferințe de presă, vernisajul expoziției internaționale a afișului și fotografiei cinematografice, o prezentare a întregii opere a cunoscutului regizor polonez A. Munk, precum și vizionările în afara concursului (multe dintre filmele prezentate fiind cap de serie la alte festivaluri), zecile de recepții și întîlniri ale delegațiilor — toate stînd sub semnul emulației artistice și al dorinței manifeste de a face ca arta filmului să-și dezvăluie tot mai deplin marea forță de expresie în înfățișarea vieții și idealurilor omenirii contemporane.

Confruntîndu-se sub raportul diversității stilistice și al formulei de concepție cinematografică, filmele prezentate la Karlovy Vary (provenind din 24 de țări ale Europei, Americilor, Asiei, Africii) s-au întîlnit deseori pe planul abordării unei tematici majore.

Cinematografia țărilor socialiste a adus și de astă-dată suflul unei arte profund umaniste. În sensul acesta, e destul să amintim producția sovietică *Viii și morții*, realizată de regizorul Stolper după romanul cu același titlu al lui Konstantin Simonov; filmul cehoslovac *Acuzatul*; *Străinul*, o producție a studiourilor București; filmul iugoslav *Față în față*, precum și peliculele *Lanțul* (R. P. Bulgaria), *Curentul* (R. P. Ungară), *Dreptul și legea* (R. P. Polonă).

Producțiile cinematografice ale unor țări occidentale cu bogată experiență (S.U.A., Franța, Italia) s-au impus prin conținutul lor social, critic. Schiță cinematografică în tonuri puternice, filmul *The Best Man* e consacrat mecanismului alegerilor prezidențiale din S.U.A., subiect de stringentă actualitate. Alături de acest film, au atras atenția *Jurnalul unei cameriste* (regizor: Louis Bunuel), *America, America* (regizor: Elia Kazan), *Fata lui Bube* (regizor: Luigi Comencini) și *Vitta Agra* (regizor: Carlo Lizzani).

O prezență inedită au constituit-o cinematografiile tinerelor țări din Asia, Africa și America Latină, care au demonstrat substanțialul salt artistic înregistrat în cîțiva ani de către realizatorii din aceste țări.

tului local al partidului, fie că e vorba de Partidul republican, fie că e vorba de Partidul democrat. Fără a se neglija deci campania în alegerile preliminare, dintre care nu puține au fost pierdute de adepții senatorului Goldwater, efortul principal, concentric, s-a îndreptat spre asigurarea pozițiilor în rîndurile aparatului local de care depindea prezența a două treimi din delegații la Convenția națională. Aceste fapte explică de ce între aritmetica popularității senatorului Goldwater și guvernatorului Scranton în rîndul membrilor de rînd ai Partidului republican și aritmetica numărului de delegați la Convenție, ultima a avut cîștig de cauză. Reamintim că ultimul sondaj Gallup din ajunul Convenției (12 iulie), efectuat în rîndurile cetățenilor care ar vota în alegeri pentru candidatul republican indica următoarele procente :

— Scranton	55 la sută (iunie)
	60 la sută (iulie)
— Goldwater	34 la sută (iunie)
	34 la sută (iulie)
— NedecișI	11 la sută (iunie)
	6 la sută (iulie)

Un alt sondaj efectuat de „Research Institute of America" (Agenția *Associated Press* din 9 iulie) arată că mai mult de jumătate din oamenii de afaceri americani erau favorabili desemnării senatorului Goldwater drept candidat prezidențial al Partidului republican. Dintr-un calcul al aceleiași agenții americane de presă rezultă că numai în vederea desemnării la Convenție a senatorului Goldwater s-au cheltuit, pentru campania sa electorală, 3 800 000 de dolari.

Organizațiile de extremă dreaptă din Statele Unite s-au aliniat în spatele senatorului Goldwater. După cum a declarat A. Sibal, membru republican al Camerei Reprezentanților, unul din sprijinitorii cei mai activi ai senatorului din Arizona este fostul membru al Camerei Reprezentanților John L. Ronselot, din California, coordonator regional al „Societății Birch" pentru partea apuseană a Statelor Unite. Pe de altă parte, Tom Anderson, membru al Consiliului de conducere al „Societății Birch" a declarat : „Dacă Partidul republican nu-l va desemna pe Barry Goldwater, sper că acest partid va cădea mort pe loc. Mulți dintre noi vor da ajutor la aceasta". Dar n-a fost nevoie de așa ceva. Corespondentul agenției *France Presse* relata, de la Convenția republicană, că ea „a dat impresia unui spectacol minuțios pus la punct". Agențiile de presă relatează chiar că guvernatorul Scranton ar fi vrut să renunțe la o confruntare în Convenție, dar companiile de televiziune, care făcuseră mari investiții în vederea asigurării transmisiilor directe, ar fi exercitat presiuni asupra lui.

Deși Convenția Partidului democrat se va întruni abia la 24 august la Atlantic City pentru a-și desemna candidatul în persoana președintelui Johnson, candidatul republican se și consideră angajat în campania electorală prezidențială propriu-zisă. Prima sa declarație după încheierea Convenției, în care a afirmat că „extremismul nu este un viciu", a și stîrnit peste Ocean o furtună politică.

Dintre reacțiile la desemnarea senatorului Goldwater spicuim :

„Goldwaterismul pe plan intern ar avea vreun sens numai dacă am putea readuce lumea la situația în care se afla înainte de marile războaie și de marile revoluții... și de dezvoltarea tehnicii din secolul XX" (Walter Lippmann).

„Controlul aripii de dreapta asupra Partidului republican este acum un fapt al vieții naționale și internaționale" (ziarul *Times*, din Chattanooga, Tennessee).

„Dl Goldwater poate visa la o lume în care să fluture stelele și dungile (steagul american), dar el nu o poate impune prin iluzii" (comentatorul ziarului *New York Times*, C. Sulzberger).

„Reacția celor 20 de milioane de negri americani la desemnarea lui Barry Goldwater este unanimă ; un dezastru" (agenția *France Presse*).

„Ziarele (din Europa occidentală) în general, au descris alegerea senatorului din Arizona ca o victorie a forțelor reacțiunii și o amenințare pentru pacea mondială. Ziarele mai moderate din Europa occidentală au avut cuvinte grele pentru senatorul republican. În Anglia și Scandinavia reacția a fost aproape unanim ostilă" (agenția *Associated Press*).

Adepții senatorului Goldwater, ca de altfel și numeroși dintre adversarii săi, consideră în prezent că înfrîngerea în alegeri a senatorului Goldwater nu va fi o operațiune ușoară. Revista republicană *U. S. News and World Report* apreciază, în ultimul său număr, că pentru prima oară în ultimii 50 de ani este vorba de o alegere între două platforme diferite și nu între două platforme care se fac una ecoul celeilalte. Revista mai scrie : „Un important conducător al partidului (republican) care este în strîns contact cu acțiunile ce se pun la cale în cerc restrîns, punea astfel problema : grupul de pe coasta răsăriteană (care dominase pînă acum în Partidul republican) nu mai deține puterea pe care a avut-o, deoarece el nu mai are monopolul asupra banilor. Oamenii de afaceri din vestul mijlociu și din vest nu mai au nevoie în prezent să se ducă la New York pentru credite. Cei ce finanțează campania nu mai sînt fixați în marile orașe de pe coasta răsăriteană. Acum există bani (pentru aceasta) la Chicago, în Kansans City, în Houston, în St. Louis și în San Francisco". Avînd în vedere faptul că pentru alegerea președintelui în Statele Unite, un candidat are nevoie de 270 de electori, ziaristul Arthur Krock, de la *New York Times*, socotea că persoane aflate la vest de Mississippi „pot contribui mult în votul pentru electori și poate cu mai mulți bani decît este necesar, pentru a finanța o campanie prezidențială".

Între implicațiile cele mai marcante ale desemnării senatorului Goldwater și ale acaparării controlului aparatului Partidului republican de către partizanii săi, numeroși observatori consideră declanșarea unui nou proces de polarizare a forțelor în viața politică americană. Unii dintre acești observatori apreciază că desemnarea lui Goldwater ar putea să exercite, mai ales în perioada electorală, o anumită presiune asupra politicii oficiale, despre care senatorul din Arizona nu ostenește să declare că ar fi prea „moale". Însăși desemnarea lui Barry Goldwater este concepută ca un mijloc de a ralia în jurul său nu numai pe conservatorii declarați ca atare din Partidul republican, dar și pe cei din Partidul democrat. Pe această linie nu este trecută cu vederea cotitura de 180 de grade întreprinsă de guvernatorul statului Alabama, Wallace. Inițial, acesta își anunțase intenția de a-și depune candidatura pentru alegerile prezidențiale în 16 state din sudul Statelor Unite împotriva președintelui Johnson, pentru ca democrații din sud ce se opun „legii drepturilor civile" să aibă cui să-și dea votul. Dar iată că, duminica trecută, Wallace a declarat că renunță la intenția sa, și, deși el n-a fost foarte explicit asupra motivelor, anumite concluzii se pot trage totuși din cuvintele sale despre posibilitatea existentă acum pentru conservatori de a avea în jurul cui să se strîngă. Corespondentul postului de radio Londra apreciază că în acest fel votul în sudul Statelor Unite în rîndurile adversarilor „legii cu privire la drepturile civile" nu va mai fi divizat între un democrat (Wallace) și un republican (Goldwater) deoarece guvernatorul Alabamei a lăsat, la trei zile după Convenția republicană, terenul liber.

Dar desemnarea senatorului Goldwater va duce la regruparea elementelor liberale din cele două partide, la activizarea tuturor forțelor care se pronunță atît pe plan intern, cît și pe plan extern, pentru realism în politică. În sînul Partidului republican se semnalează apariția unor fricțiuni serioase. Jumătate din delegația statului New York a părăsit, în semn de protest, sala de la Cow Palace, în momentul în care senatorul Goldwater își rostea cuvîntarea prin care anunța că acceptă să fie candidat în alegerile prezidențiale. Atacurilor lansate împotriva „făcătorilor de regi" de pe coasta răsăriteană, un editorial din 18 iulie al ziarului republican *New York Herald Tribune* le răspundea în următorii termeni : „Dacă Barry Goldwater vrea război cu moderații din propriul partid, îl va avea".

O serie de comentatori republicani prevăd chiar posibilitatea unei rupturi în acest partid și o diminuare a rolului său o dată cu o victorie electorală a președintelui Johnson în alegerile din noiembrie. Perioada postbelică, în cursul căreia în Statele Unite s-a statornicit că un președinte poate fi ales numai pentru două mandate complete (de cîte 4 ani) a indicat că într-o confruntare electorală nu s-a întîmplat niciodată ca persoana aflată la Casa Albă să nu iasă învingătoare.

A. TEODORU

După Convenția Partidului republican. Aspect de la o manifestație a populației de culoare din San Francisco împotriva candidaturii lui Goldwater

Ce se tipărește și ce se citește

Scrisoare din Paris

În ultimii ani, industria cărții pare a fi luat un avînt deosebit în Franța. „L'édition fait peau neuve", susține Claude Bonnefoy, procedînd la o vastă anchetă asupra tipăriturilor (*Arts*, nr. 790). Imaginea utilizată de Bonnefoy vrea să sugereze nu o schimbare de suprafață, ci un succes adînc, de creștere.

Un fapt de ordin economic se impune : în 1963, cifra de afaceri a editurilor franceze (1 miliard 400 milioane franci) s-a dublat față de anul 1961 (765 milioane franci). După cum arată M. Dupouey, președintele Cercului Librăriei, tipăriturile beneficiază de un anumit ajutor din partea statului.

Studiile efectuate asupra pieței literare interne au scos la iveală că 58 la

La Paris au apărut librării speciale pentru „cartea de buzunar"

sută din francezi nu citesc literatură. Pentru a-i converti la lectură, editorii recurg la o serie de metode noi : vînzare prin intermediari, prin corespondență, mărirea numărului de standuri etc. Dar captarea interesului public se realizează astăzi, în plină „civilizație vizuală", îndeosebi prin îmbunătățirea condițiilor grafice, de prezentare : coperțile, ilustrațiile au devenit în ultimii ani mai vii, mai atrăgătoare, solicitînd ochiul privitorului. După cum subliniază Bonnefoy, această schimbare la față n-ar fi decît un fapt superficial, nesemnificativ, dacă nu s-ar însoți de o „evoluție profundă" care este „fructul unui dialog deschis între lectori, editori, autori".

Ca oricare altă piață literară din Occident, viața editurilor franceze depinde, în mare măsură, de prezența unui zeu capricios, care se numește *best-seller*. „Ce este un best-seller ?" se întreabă Claude Bonnefoy. „O carte, bună sau rea, dar care, adeseori din motive misterioase, atinge un tiraj considerabil". Definiția ni se pare excelentă : sub aparența ei inofensivă, expresia lasă să se întrevadă toate riscurile pe care le implică o asemenea fetișizare. Nu numai o dată, goana după „cartea de mare succes" s-a răzbunat asupra editorilor. Un roman, ca de pildă „Cîntec de toamnă" al scriitoarei Yassuka Harada (un fel de Françoise Sagan japoneză), care a constituit un best-seller în Japonia, a înregistrat un incontestabil eșec în Franța. Cît de capricios și, mai ales, cît de nesemnificativ este succesul de librărie se vădește din faptul că numai puțini din autorii consacrați (Sartre, Simone de Beauvoir, Montherlant, Julien Green, Mauriac) au beneficiat de vînzări considerabile ; în schimb s-au bucurat de tiraje mari romancieri ca Morris West („Avocatul Diavolului" edit. Plon), Henri Troyat, Maurice Druon, Anne Philippe și alții.

Dar faptul cel mai interesant îl constituie uriașul succes obținut de acele cărți de istorie în care rolul ficțiunii literare este aproape sau cu totul nul : „Ziua cea mai lungă" (relatarea debarcării aliate în Normandia) de Cornelius Ryan (edit. Laffont) tipărită și în „Livre de Poche", „Dien-Bien-Phu" (istoria eșecului francez în Vietnam) de Jules Roy (edit. Julliard), „Yalta" de Arthur Conte (edit. Laffont) etc.

Orientarea criticii literare e din cele mai paradoxală : pe de o parte, ea se opune metodei lui Sainte-Beuve care studia îndeosebi pe autor, pentru a se aplica aproape exclusiv operei literare ; pe de altă parte, interesul criticilor pare aproape complet absorbit de autorii secolului XIX (Mallarmé, Hugo, Stendhal, Balzac, Flaubert), uneori redescoperind scriitori pe jumătate uitați (Erckmann-Chatrian, Gobineau, Villiers de l'Isle-Adam, Barbey d'Aurevilly etc.). După părerea Genevievei Bollème, specialistă în Flaubert, aceasta ar însemna „o întoarcere la *adevărata* literatură : romanescă și critică".

S-ar putea ca interesul față de cărțile de istorie — gen foarte accesibil — să fie determinat și de dificultatea de a citi proza „noului roman". Dar, în primul rînd, se manifestă interes față de faptul istoric în sine, față de mărturiile, documentele autentice asupra evenimentelor celor mai importante. Există, deci, un anumit climat de care editorul — după cum arată R. Laffont însuși — „trebuie să-și dea seama și să-l urmeze". „Colecția «Ce jour-là» (care a debutat cu „Ziua cea mai lungă" a lui Ryan) s-a născut din constatarea acestui climat".

Element într-adevăr nou în peisajul editorial francez este apariția tipăriturilor de informație generală (dicționare, enciclopedii, ghiduri, colecții de știință popularizată etc.) și a colecției „Livre de Poche" („Cartea de buzunar").

Cele dintîi reflectă desigur „setea de cunoaștere a omului secolului XX". „Astăzi noi știm bine că nu putem să știm totul. Iată de ce dicționarele și enciclopediile exercită asupra noastră o asemenea putere de fascinație", scrie Jacques Brosse. Dicționarul — operă de știință „în pilule" — dă răspuns la toate întrebările. „Oare dă întotdeauna răspunsul cel bun ? Nu e deloc sigur, dar, oricum, dă un răspuns... El e singurul spirit universal al timpului nostru". Nu e de mirare că într-o societate care oferă pe de o parte prea puțin răgaz pentru meditație, iar pe de altă parte o mulțime de „doctrine" care se bat cap în cap, omul de rînd recurge din ce în ce mai des la dicționar ca la un instrument de orientare.

„Cartea de buzunar" marchează desigur o revoluție în viața literară franceză. Ea răspunde atît tendinței editurilor de a cuprinde un număr cît mai mare de cititori, cît și nevoii publicului de a avea la îndemînă, într-un format practic și la un preț accesibil, principalele opere ale literaturii, științei și artei. „Livre de Poche" a apărut în Franța după război, prin 1950, și constituie fără îndoială un instrument eficace de cultură populară. Publicînd, în primii ani, marile succese în proză apărute deja, această colecție a editat totuși operele foiletonistice, oprindu-se asupra marilor scriitori, bineînțeles asupra celor mai accesibili : Stendhal, Balzac, Zola, romancierii ruși. În ultimul timp, datorită apariției noilor colecții „de buzunar" la diverse edituri, se manifestă o dublă tendință : pe de o parte, spre editarea cărților de mare nivel cultural, pe de alta, spre tipărirea lucrărilor de interes practic sau de știință popularizată.

Interesant ni se pare faptul că în aceste colecții se vînd foarte bine cărțile așa-zis „dificile" ca : Trilogia „Ubu" de Alfred Jarry, „Doisprezece cezari" de Suetonius etc. Marile succese ale colecției sînt : „Le Grand Meaulne" de Alain Fournier, „Jurnalul" Annei Frank, „Ciuma" și „Străinul" de Albert Camus etc. Merită să fie remarcat faptul că pînă în 1963 „Livre de Poche" a vîndut 100 milioane exemplare. Aceasta dovedește că publicul răspunde cu multă promptitudine la solicitările de adevărată cultură, atunci cînd mijloacele financiare îi permit.

Claude Bonnefoy conchide că aceste colecții constituie „motorul evoluției, revoluției editoriale... Ele au răsturnat concepțiile tradiționale în materie de prezentare, de fabricare, de preț". După părerea sa, viitorul cărții franceze se va dezvolta pe două căi : de o parte, cartea format de buzunar, foarte ieftină ; de altă parte, cărțile scumpe, mai adesea cărți de artă ; între ele, ediția de tip clasic. De altfel, această dezvoltare oglindește în cea mai mare măsură premisa unui dialog deschis între cititori, editori și scriitori, singurul în stare să asigure viabilitate fenomenului cultural.

Paul CHARRIER

Paris, 20 iulie

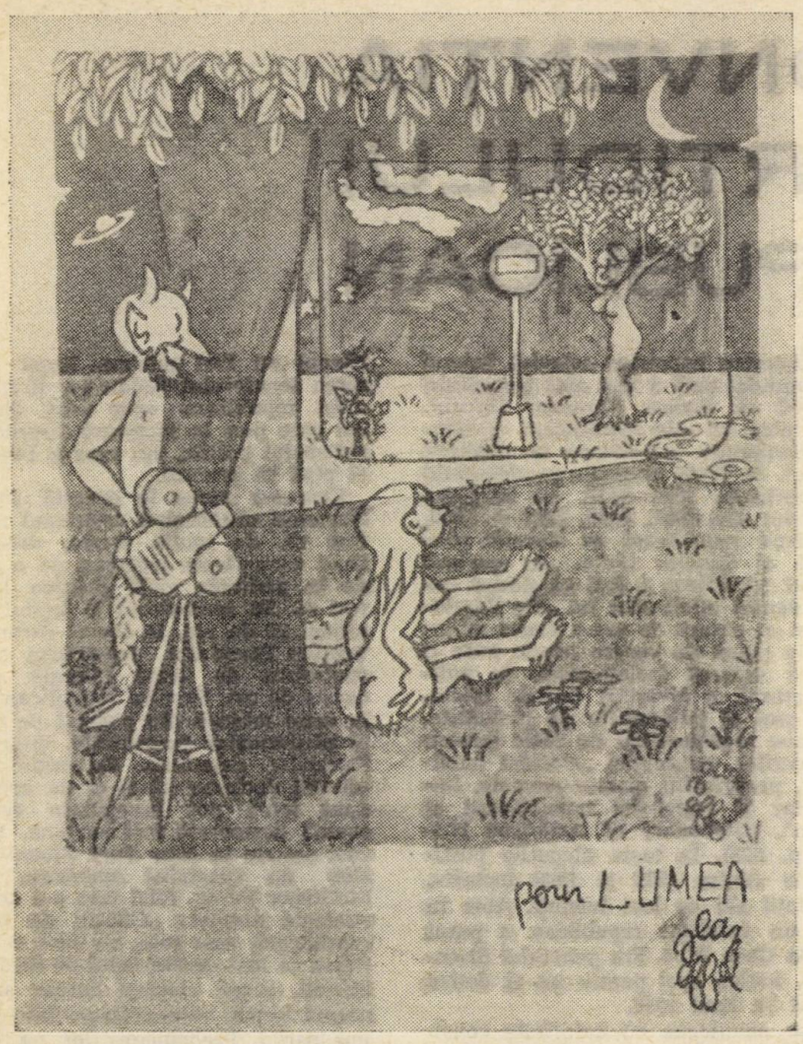

Un desen special pentru revista Lumea : cinematograful, văzut de Jean Effel

Reunind 12 țări în cadrul unei mese rotunde a cineaștilor și într-un concurs ale cărui premii au răsplătit valoroase creații cinematografice, simpozionul de la Karlovy Vary a însemnat un prilej de afirmare a unor producții cinematografice handicapate, pe de o parte, de inexistența unei baze artistice și industriale de filme în țările respective, iar pe de alta, de o concurență care nu este străină de încercarea de menținere a unor influențe dominante în fostele colonii. Atît lucrările mesei rotunde cît și prezentarea filmelor, apreciate de un comitet internațional reprezentativ, au concretizat una dintre cele mai recente și mai importante tendințe ale cinematografiei contemporane. S-au impus filmele argentiniene *Un loc sub soare* și *Copiii abandonaților* (documentar), producția kirghiză *Sudoarea*, filmul cuban *Hotărîrea*. Judecînd față de primul simpozion de la Karlovy Vary (1962), cinematografiile tinere se anunță la cuvînt într-un ritm incomparabil mai rapid decît cel în care s-au format cinematografiile așa-numite clasice.

După cum se știe, interpretul principal al filmului rominesc *Străinul*, actorul Ștefan Iordache, a fost distins cu o mențiune specială destinată tinerilor actori. Faptul acesta a atras și mai mult atenția asupra delegației noastre la festival. De altfel, la dezbaterile din cadrul Tribunei libere, purtate cu pasiune și uneori extrem de controversate, numeroși delegați și-au exprimat aprobarea față de punctul de vedere expus de cineaștii romîni în problema noțiunilor de umanism și contemporaneitate în arta cinematografică. Discutînd cu o seamă de invitați și delegați, am avut prilejul să constat prestigiul de care se bucură în străinătate arta noastră. Actrița americană Betsy Blair, care ne-a vizitat țara, a afirmat că teatrul romînesc este „de o foarte bună calitate", iar scurt metrajele lui Gopo sînt „formidabile". Unii artiști, ca regizorul britanic Karel Reiz (realizatorul filmelor *Simbătă seara — duminică dimineața* și *Viață sportivă*) sau binecunoscuta actriță indiană Nargiss și-au exprimat dorința de a fi oaspeții țării noastre. Desenatorul francez Jean Effel spunea că ar fi o mare bucurie pentru el să aibă o expoziție la București. La Tribuna liberă, ziaristul indian Kumar, de la *Time and Tide*, a vorbit elogios despre filmul *Tudor*. Actrița italiană Claudia Cardinale, protagonista filmului *Fata lui Bube*, și regizorul Comencini, s-au interesat de situația scenariului de film în Romînia, iar actorul american Henry Fonda mi-a spus că ar fi bucuros să joace în prima coproducție cinematografică romîno-americană, proiect discutat de conducerea delegației romîne și producătorii americani prezenți la festival.

Cu protagoniștii filmului american *The Best Man (Cel mai bun)* am avut prilejul să stau de vorbă mai mult. Iată opiniile lor asupra rolului și semnificației personajului pe care l-au interpretat.

— Alegerile prezidențiale sînt totdeauna o mare problemă pentru cetățenii S.U.A. — a spus Henry Fonda. Am acceptat să joc în acest film pentru că mi s-a părut că personajul ce mi s-a încredințat întrunește trăsăturile unui om politic onest, angajat în necruțătoarea cursă a marilor partide pentru Casa Albă. Trebuie ținut seama de faptul că filmul este o operă de ficțiune artistică, nu un documentar. Filmul *The Best Man* îmi pare necesar, întrucît va contribui (el a început să ruleze în S.U.A. în perioada pregătirii convențiilor celor două partide), la o reală informare a publicului american asupra modului cum se hotărăște în spatele tronului cine va ocupa tronul.

Cliff Robertson mi-a declarat :

— Interpretînd rolul opus, nu m-am gîndit o singură dată că aș putea fi considerat ca avînd aceleași convingeri cu personajul politic respectiv. Convingerile mele se îndreaptă, ca și cele ale lui Henry Fonda, spre omul politic de tip Adlai Stevenson—John Kennedy. Bogata substanță dramatică a rolului și faptul că eram convins de necesitatea de a releva și fizionomia unui om politic extremist (necesitate acut dovedită zilele acestea, cînd senatorul Goldwater a primit investitura partidului republican pentru a-l reprezenta la alegerile din noiembrie, deși eu personal continui să cred că politica sa are puțini adepți în S.U.A. și că doar anumite circumstanțe au înclinat la San Francisco balanța în favoarea lui) m-au îndemnat să joc cu mare plăcere în *The Best Man*.

■

Înainte de a părăsi Karlovy Vary am pus multora din personalitățile prezente întrebarea : încotro se îndreaptă cinematografia ? Răspunsurile au fost diferite. Dar toate au avut un numitor comun : certitudinea că, inspirîndu-se mereu din realitatea imediată, arta filmului dispune de o vitalitate care-i permite să privească cu încredere spre viitor.

Cristian POPIȘTEANU

Karlovy Vary, 20 iulie

Henry Fonda a răspuns cu multă amabilitate întrebărilor trimisului revistei Lumea

DUPĂ CONVENȚIA PARTIDULUI REPUBLICAN

Partizanii senatorului Goldwater, care la Convenția Partidului republican au obținut victoria pe toată linia, au înregistrat la Cow Palace doar un mic insucces: ei n-au reușit să introducă prin ușile arenei simbolul partidului lor, un elefant din plastic, din cauza dimensiunilor prea mari ale acestuia. Ceea ce rămîne acum de văzut vor fi acțiunile pe care le va întreprinde senatorul Goldwater în speranța de a forța intrarea sa la Casa Albă.

Convenția și rezultatele ei constituie în prezent unul din subiectele cele mai comentate atît în Statele Unite, cît și în lumea întreagă. Deși aceste rezultate n-au fost imprevizibile, numeroși observatori caută să descifreze implicațiile de viitor atît pentru politica internă americană cît și pentru viața internațională. Pe scurt, aceste rezultate sînt următoarele:

— senatorul Goldwater va candida în alegerile din noiembrie pe o platformă care urmează cu fidelitate concepțiile sale;

— pe tichetul său va candida la vicepreședinție William Miller, în vîrstă de 50 de ani, avocat din New York, membru al Camerei Reprezentanților de 14 ani, catolic, președinte al Comitetului Național al Partidului republican în ultimii trei ani, de asemenea cunoscut ca membru al grupului conservator — ceea ce face agenția *France Presse* să releve că „numirea sa accentuează virajul spre dreapta al Partidului republican";

— ca președinte al Comitetului Național al partidului a fost desemnat Dean Burch, care pentru corespondentul postului de radio Londra este „unul din membrii Mafiei arizoniene".

Numeroși sînt observatorii înclinați să considere că aceste rezultate marchează sfîrșitul unui lung capitol din istoria Partidului republican și într-o anumită măsură chiar a vieții politice din Statele Unite.

Partidul republican, cunoscut și sub inițialele G.O.P. (Grand Old Party) s-a născut în anul 1854 în urma șocului produs pe scena politică americană de adoptarea în Congres a legii cunoscute sub denumirea de Kansas-Nebraska Act. Legea se referea la organizarea a două teritorii care puteau să intre ulterior în componența Uniunii ca state „cu sau fără sclavie, conform prevederilor constituțiilor lor în momentul admiterii". Adoptarea legii, după cum se exprimă Dictionary of American History (Patersson, New Jersey, 1959) a nemulțumit pe aboliționiști, a dus la sciziunea partidelor și a grăbit izbucnirea războiului civil. În scurtă vreme de la constituirea sa, Partidul republican a cîștigat aderenți în rîndurile foștilor membri ai Partidului Whig și ale democraților din toate statele nordice care se pronunțau împotriva sclaviei. Primul său candidat care a fost ales președinte în 1860 se numea Abraham Lincoln. Activitatea lui este identificată cu istorica declarație referitoare la abolirea sclaviei. În toate alegerile prezidențiale din perioada 1860—1932, cu excepția alegerilor din 1884, 1892, 1912 și 1916, candidații republicani au devenit președinți ai Statelor Unite. „În general Partidul republican a fost considerat reprezentantul intereselor lui „Big Bussines" și al păturii de sus a clasei mijlocii. Din punct de vedere istoric avea o politică externă izolaționistă. În politica internă a favorizat tarifele înalte, banii grei și programele de prohibiție. S-a opus reglementării de către guvern a afacerilor, concepției „statului bunăstării", proprietății guvernamentale, impozitelor și legislației muncitorești și sociale". (Dictionary of American History, p. 523). În toate alegerile prezidențiale dintre 1932 și 1948 inclusiv, candidații săi au fost înfrînți. Abia în 1952, un candidat republican a putut intra la Casa Albă. Era generalul Eisenhower, reales apoi pentru un al doilea mandat în anul 1956.

Surse americane cu autoritate consideră că între cele două partide, care alcătuiesc caruselul guvernamental — Partidul democrat și Partidul republican — deosebirile în structură și program ar fi extrem de reduse. În volumul „Political Handbook of the World" (1960), editat sub auspiciile influentului Council on Foreign Relations, din New York, se indică: „Nu există deosebiri fundamentale între cele două partide principale ale Statelor Unite — republican și democrat... — O examinare atentă a programelor partidelor democrat și republican relevă puține deosebiri importante" (p. 214). De altfel, reputatul istoric american Henry Steele Commager sublinia: „Ele (cele două partide) se vor deosebi relativ puțin în ce privește programele și deloc în ce privește principiile" (Living Ideas in America, Harper & Brothers, New York 1951, p. 196). O consecință a acestei situații a constituit-o, pe tărîmul politicii externe, atitudinea comună în linii mari a celor două partide, cunoscută sub numele de „politica bipartizană". Această politică și-a găsit expresia și în numeroase acte întreprinse în sfera internă. Pentru Commager, și desigur nu numai pentru el, sistemul politic încetățenit în Statele Unite prezintă avantajul că împiedică diferențierile politice după criterii de clasă și ale unor ideologii deosebite. Comentatorii americani reliefează și faptul că, de pildă, în perioada postbelică, deosebirile de platformă dintre candidații celor două partide (Truman și Dewey, Eisenhower și Stevenson, Kennedy și Nixon) au fost minime. După desemnarea senatorului Goldwater drept candidat republican apar însă elemente noi care pun la încercare coordonatele sistemului politic, așa cum a funcționat el pînă în prezent.

Cum s-a ajuns la această situație? Numeroși observatori americani reamintesc că, de multă vreme, dreapta a făcut nenumărate încercări de a ajunge de la periferia vieții politice la centrul ei. Se semnalează și faptul că în ultimii 28 de ani, în cursul cărora convențiile Partidului republican au fost controlate de aripa liberală de pe coasta de est, Partidul republican a fost, în mare măsură din punctul de vedere al platformelor preconizate, doar ecoul Partidului democrat. Respectiv, republicanii declarau că și ei de asemenea („me too") pot întreprinde ceea ce enunță democrații, însă mai bine. Și iată cum descrie în *New York Times Magazine* un specialist american, James McGregor Burns, felul cum s-a conturat strategia dreptei: „Obosiți de politica republicană «me too», pe care o considerau că mai curînd imită pe democrații liberali, acești strategi doresc să reunească forțele conservatoare într-un singur partid. Preocuparea lor nu era în care partid anume să facă aceasta, dar în prezent G.O.P.-ul le apare ca fiind cel mai bun vehicul al speranțelor lor, pentru că pot dispune de Barry Goldwater".

După cum se relatează în presa americană, încă în 1961 s-a pus în culise problema desemnării senatorului Goldwater. El devenise cunoscut ca cel mai aprig conservator din Senat. Opiniile sale expuse în cărțile „The Conscience of a Conservative" (1960) și „Why not Victory?" (1962) au fost popularizate intens. În cea de-a doua carte, consacrată politicii externe americane, autorul merge mult mai departe decît oricare program de intensificare a războiului rece cunoscut public. Se relatează că în 1963 fusese deja creat scheletul organizatoric menit să aducă pe senatorul din Arizona în fruntea Partidului republican. De altfel Barry Goldwater era cunoscut foarte bine aparatului Partidului republican, deoarece în ultimii șase ani, din totalul de 11 de cînd este membru al Congresului, el a condus comitetul electoral pentru alegerea de republicani în Senat. În această calitate, el a călătorit foarte mult și a avut legături nemijlocite și repetate cu liderii locali. „Strategii" săi știau foarte bine că numai o treime din delegații la Convenția națională sînt desemnați în cursul așa-numitelor alegeri preliminare („Primaries"), în timp ce două treimi din delegați sînt desemnați la convențiile statelor și în cazul celor din urmă esențială este atitudinea apara-

ELVEŢIA ŞI COOPERAREA INTERNAŢIONALĂ

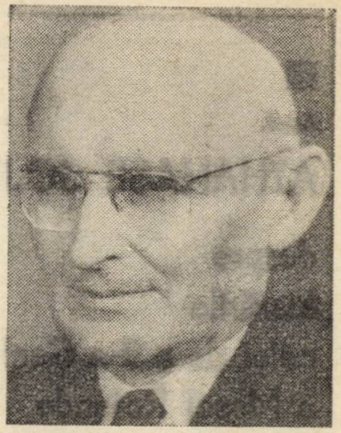

CONVORBIRE CU DL FRIEDRICH TRAUGOTT WAHLEN CONSILIER FEDERAL, ŞEFUL DEPARTAMENTULUI POLITIC

Convorbirea pe care am avut-o la Berna cu domnul F. T. WAHLEN, şeful Departamentului Politic Federal al Elveţiei (ministrul afacerilor externe), s-a referit la poziţia Elveţiei în comunitatea popoarelor, în dezvoltarea cooperării internaţionale în interesul păcii şi destinderii şi, în acest context, la posibilităţile de extindere a relaţiilor elveto-romîne.

Răspunzînd întrebărilor noastre, dl F. T. Wahlen a început prin a cita pe scriitorul francez André Siegfried care consideră că „Elveţia este, în acelaşi timp, ţara cea mai internaţională şi cea mai naţională din lume".

— Cu condiţia de a nu lua acest cuvînt în sensul curent ci în înţelesul său profund, Elveţia este internaţională întrucît ea a fost din totdeauna deschisă influenţei culturilor latină, italiană, franceză, germană, care se încrucişează aici. În Elveţia se vorbesc patru limbi şi numeroase dialecte distincte. Elveţia este internaţională prin numeroasele-i căi de comunicaţie, datorită cărora ţara noastră este denumită „placa turnantă a Europei".

Elveţia şi-a demonstrat vocaţia internaţională în iniţierea primelor organizaţii internaţionale. Fondării Crucii Roşii Internaţionale, în 1863, îi urmează crearea Uniunii Telegrafice Internaţionale, în 1865, apoi, în 1875, ia fiinţă Uniunea Poştală Universală. Pe de altă parte, dv. ştiţi în ce grad are Elveţia un rol internaţional ca sediu al unor organizaţii internaţionale : Geneva este al doilea sediu al Naţiunilor Unite, sediul principal a opt instituţii specializate legate de O.N.U. şi al aproximativ 150 de organizaţii neguvernamentale, printre care Crucea Roşie Internaţională şi Uniunea Interparlamentară.

Explicînd interesul poporului elveţian pentru colaborarea internaţională, dl F. T. Wahlen a amintit de sentimentul cetăţenesc dezvoltat al acestui popor :

— Toţi cetăţenii au partea lor de răspundere în viaţa Elveţiei. Cum nu avem resurse naturale, această responsabilitate face ca oamenii să obţină maximum posibil din inteligenţa, talentul şi munca lor la toate nivelurile — mecanic, ţăran, profesor sau preşedinte de comună. Fiecare are sentimentul că aduce o contribuţie şi dacă aceasta este valabil pentru problemele interne, cu atît mai mult se manifestă simţul răspunderii pentru soarta omenirii.

Elveţia, **a spus în continuare consilierul federal**, a fost întotdeauna deschisă cooperării internaţionale în domeniul umanitar, tehnic, cultural, comercial, dar a fost foarte reticentă în ce priveşte organizaţiile politice.

Dl F. T. Wahlen a explicat aceasta prin condiţiile istorice proprii ale dezvoltării Confederaţiei Helvetice, situată în inima Europei, prin neutralitatea permanentă a acestui stat — condiţie, de-a lungul secolelor, a coeziunii sale naţionale.

— Iată de ce noi sîntem astăzi singura ţară care, din proprie voinţă, nu este membră a O.N.U. Acum ni se spune : adevărat, neutralitatea voastră e veche de secole, ea a avut o justificare, dar azi situaţia s-a schimbat, ea nu se mai bazează, ca altădată, pe echilibrul marilor puteri şi atunci care este raţiunea Elveţiei de a fi neutră ? Noi răspundem că rolul neutralităţii elveţiene s-a schimbat. Ea este, fără îndoială, de origine europeană, dar a căpătat o justificare şi o misiune universală. Lumea are nevoie de o ţară care poate fi sediu de tratative, negocieri şi care poate fi factor de mediere cînd două părţi în litigiu îi cer un atare serviciu. În asemenea cazuri, noi sîntem gata să-l dăm.

Pentru a continua cu răspunsul la a doua întrebare pusă de dv., aş vrea să subliniez că dacă, din raţiuni politice, nu sîntem membri ai O.N.U., sîntem membri ai tuturor instituţiilor sale specializate exceptînd, din cauze tehnice, Banca internaţională de reconstrucţie şi dezvoltare şi Fondul Monetar Internaţional, cu care cooperăm. În aceste organizaţii, ne străduim să ne aducem tot mai intens contribuţia, pe linia cooperării specifice.

În această ordine de idei, dl Wahlen a citat contribuţia Elveţiei în F.A.O. (al cărui director general adjunct a fost de altfel cu cîţiva ani în urmă), în O.I.M., U.N.E.S.C.O., O.M.S., U.N.I.C.E.F. (Fondul internaţional pentru ajutorarea copilului) ş.a.

— În toate aceste cazuri, omul este cel care contează, fără discriminări rasiale, religioase, politice. Aceasta este contribuţia Elveţiei la cooperarea internaţională, pe care noi vrem s-o continuăm.

Cît despre relaţiile elveto-romîne, **a spus dl F. T. Wahlen**, se aplică, mutatis mutandum, principiile pe care vi le-am enunţat. Din nefericire, nu am avut şansa de a cunoaşte Romînia. Întîmplător nu am avut această ocazie. Consider că, prin filiera latină, avem multe elemente comune în cultură şi n-aş putea decît să salut un schimb cultural, acorduri în domeniul artelor, ştiinţelor, tehnicii etc.

În ceea ce priveşte relaţiile comerciale, există dificultatea unor sisteme diferite. Aceasta creează unele obstacole, dar nu de natură să nu poată fi biruite.

În încheierea convorbirii, dl F. T. Wahlen a subliniat că neutralitatea nu înseamnă izolaţionism, egoism, că politica Elveţiei se exprimă prin neutralitate şi solidaritate, în interesul cooperării cu toate ţările, al păcii şi destinderii internaţionale.

Ion CÎRJE

Berna, iulie

Friedrich Traugott Wahlen s-a născut în 1899 la Trimstein-Rubigen, în cantonul Berna. Studiile primare şi secundare le-a făcut în localitatea în care s-a născut, iar mai tîrziu a urmat Şcoala de comerţ din Neuchâtel şi Şcoala de agricultură din Rütti-Zollikofen. În perioada anilor 1917—1920 urmează studii de agronomie la Şcoala politehnică federală din Zürich. Între cele două războaie mondiale desfăşoară o intensă activitate în domeniul agrar şi ocupă diferite posturi de răspundere în administraţie. Din 1942 pînă în 1949 este membru al Consiliului statelor din cantonul Zürich şi îndeplineşte şi funcţia de profesor de agronomie la Şcoala politehnică federală. Începînd din 1949 lucrează la Roma în calitate de director al Diviziei pentru agricultură a Organizaţiei mondiale pentru alimentaţie şi agricultură a Naţiunilor Unite (F.A.O.), iar în anul 1958 este numit director general adjunct al F.A.O.

Este ales Consilier federal la 11 decembrie 1958, iar în 1959 devine conducătorul Departamentului justiţiei şi poliţiei. La 15 decembrie 1960 a fost ales preşedinte al Confederaţiei pentru anul 1961. După aceea a fost şeful Departamentului economiei publice, iar în momentul de faţă este conducătorul Departamentului politic.

Domnul Wahlen are o bogată activitate ştiinţifică, este membru al unor organizaţii ştiinţifice elveţiene şi din străinătate, doctor honoris causa şi membru al unor academii din străinătate şi a reprezentat ţara sa la numeroase congrese internaţionale.

Acad.

ATHANASE JOJA

despre lucrările celei de a 9-a Conferințe a Mesei Rotunde Est-Vest de la Florența

Discuția cu acad. Athanase Joja — care a participat la recenta conferință a Mesei Rotunde Est-Vest, de la Florența — angajează tema caracterului acestor conferințe.

Este îndeobște cunoscut că, în zilele noastre, problemele păcii și războiului, mai precis problemele luptei pentru apărarea păcii și îndepărtarea pericolului unui război atomic, constituie preocuparea principală a opiniei publice, a eforturilor menite să asigure omenirii un viitor de liniște și prosperitate. Acestea sînt și obiectivele dezbaterilor care au loc la conferințele Mesei Rotunde Est-Vest. După cum se știe, încă la prima conferință de acest gen, care a avut loc la Bruxelles, în 1959, participanții — oameni politici, intelectuali, scriitori și ziariști de mare prestigiu — și-au propus ca, prin posibilitățile de care dispun ca factori de exprimare a opiniei publice — să militeze pentru slăbirea încordării internaționale, pentru dezvoltarea contactelor dintre Est și Vest. Aceste probleme, ancorate în realitățile internaționale, în evoluția lor, au fost dezbătute și la cea de a noua Conferință a Mesei Rotunde Est-Vest, care a avut loc la Florența, în prima decadă a lunii iulie.

Au participat, așa cum s-a anunțat și în presă, reprezentanți ai vieții publice și oameni de știință din 17 țări europene.

Care au fost coordonatele principale ale dezbaterilor ?

Tema principală a dezbaterilor au constituit-o problemele majore ale vieții contemporane, pe prim plan fiind dezarmarea. Spuneam, mai înainte, că discuțiile la Masa Rotundă Est-Vest poartă amprenta evoluției la care au ajuns tratativele internaționale oficiale. În problema dezarmării, de pildă, tocmai pornind de la succesele obținute, reprezentanții opiniei publice și-au propus să-și aducă aportul la dezvoltarea rezultatelor de pînă acum. Încheierea Tratatului de la Moscova cu privire la interzicerea experiențelor cu arma nucleară în trei medii, deși nu rezolvă problemele majore ale preîntîmpinării războiului, a contribuit la o anumită destindere a atmosferei internaționale și a arătat — subliniez acest lucru — eficiența tratativelor în soluționarea chestiunilor internaționale litigioase. Este un succes al acțiunilor organizate de forțele păcii, care — așa cum sublinia primarul Florenței, Giorgio La Pira, marchează începutul unei căi ireversibile spre împlinirea aspirației arzătoare pe care o reprezintă pentru omenire dezarmarea generală.

Știm că de curînd, la Geneva, s-a ajuns la un acord asupra ordinei de zi în discutarea măsurilor colaterale ale dezarmării. Iată un nou pas înainte, modest, dar important. Este firesc ca îmbunătățirea climatului internațional, în sensul unei atmosfere mai propice tratativelor, să-și găsească corespondența și în dezbaterile unui for al opiniei publice, cum este Conferința Mesei Rotunde, și să suscite propuneri și hotărîri menite să stimuleze destinderea. În acest context, atît la Conferința a VIII-a (de la Moscova, din decembrie 1963), cît și la cea recentă de la Florența, s-au exprimat numeroase opinii în favoarea lărgirii interzicerii experiențelor cu arma nucleară, în favoarea creării unor zone denuclearizate. În cuvîntul pe care l-am rostit la Masa Rotundă, am subliniat importanța creării unor asemenea zone pentru destinderea internațională, acestui scop slujindu-i și inițiativa romînă cu privire la transformarea Balcanilor într-o regiune a păcii, fără arme nucleare. Participanții la Masa Rotundă Est-Vest s-au pronunțat pentru interzicerea armelor nucleare și împotriva diseminării acestora. Propunerile în această direcție au fost incluse în „Rezoluția cu privire la problemele politice și militare".

La cea de a IX-a Conferință a Mesei Rotunde s-a dat o atenție deosebită colaborării economice internaționale. Care este esențialul în dezbaterile asupra acestei probleme ?

Faptul că această problemă a avut o pondere însemnată în cadrul discuțiilor își are explicația în realitățile internaționale care dovedesc justețea și viabilitatea principiilor coexistenței pașnice între țări cu sisteme sociale diferite. Acest principiu, pe care se bazează politica externă a țărilor socialiste, este de natură să favorizeze și relații economice normale între toate statele, indiferent de orînduirea lor, cu respectarea suveranității naționale, independenței economice, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne.

Nu cu mult înainte de dezbaterile Conferinței de la Masa Rotundă Est-Vest a avut loc Conferința internațională pentru Comerț și Dezvoltare, care a scos în evidență posibilitățile de lărgire a schimburilor economice ; acestea, împreună cu legăturile culturale, se impun tot mai mult ca factori importanți ai destinderii internaționale. Așadar, și în acest domeniu, — și mă refer, în special, la relațiile economice dintre Est și Vest, care s-au abordat la Masa Rotundă de la Florența — există resurse multiple, fapt care face necesară explorarea și reliefarea lor de către reprezentanții opiniei publice. La Florența, ideea dezvoltării schimburilor economice și culturale a apărut în strînsă legătură cu necesitățile consolidării păcii și ale promovării progresului. Totodată în comisia economică a Conferinței s-au făcut multe propuneri privind modalitățile de sporire a comerțului cu țările în curs de dezvoltare. Memorandumul elaborat de comisia economică consemnează, într-un document de sinteză, numeroase sugestii și recomandări valoroase pentru dezvoltarea colaborării internaționale.

Reprezentanții din partea R. P. Romîne la Masa Rotundă de la Florența au participat activ la desfășurarea lucrărilor conferinței.

În încheierea convorbirii, acad. Athanase Joja s-a referit la primirea făcută participanților la Conferința Mesei Rotunde Est-Vest de către oficialitățile și cetățenii orașului Florența.

Firenze ne-a fost o gazdă mai mult decît ospitalieră. În contactul cu conducătorii orașului (primarul lui, așa cum am mai amintit, a fost unul din participanții foarte activi la lucrările Conferinței), cu masa cetățenilor, am simțit prețuirea și stima care se acordă acestui for al opiniei publice care este Masa Rotundă Est-Vest. Prețuire pe care am atribuit-o concordanței dintre scopurile pe care și le propune Masa Rotundă Est-Vest și aspirația fierbinte spre pace, care și aici, la Florența, ca și în oricare parte a lumii, se afirmă cu putere. Activitatea Mesei Rotunde Est-Vest este stimulată de aceste aspirații, și la rîndul ei contribuie la afirmarea lor tot mai pregnantă.

Eugen POP

Acad.

MIRON NICOLESCU

Pentru o Mare a păcii

Între 5 și 9 iulie, la inițiativa Comitetului algerian pentru apărarea păcii, a avut loc la Alger o conferință pentru denuclearizarea zonei Mării Mediterane. Au participat delegații din 38 de țări, precum și din partea Consiliului Mondial al Păcii, Federației Internaționale a Femeilor Democrate și Federației Mondiale a Tineretului Democrat. Țara noastră a fost reprezentată de acad. prof. Miron Nicolescu, **care ne-a vorbit despre desfășurarea lucrărilor conferinței și despre rezultatele ei :**

— Conferința de la Alger a constituit o largă manifestare în favoarea denuclearizării Mării Mediterane. Ea și-a propus să recomande obiective de urmărit și mijloace de folosit pentru a înlătura pericolul unui conflict nuclear în această regiune unde trăiesc aproximativ 300 milioane de oameni. La Alger nu a avut loc o întîlnire a diplomaților, ci o întrunire a reprezentanților mișcărilor naționale pentru pace din țările riverane (Algeria, Albania, Cipru, Franța, Grecia, Italia, Liban, Libia, Malta, Maroc, Spania, Siria, Tunisia, Turcia, R.A.U., Iugoslavia) și a diverșilor observatori — țări din

toate continentele (Aden, Angola, Argentina, Austria, Bulgaria, Cehoslovacia, R. D. Germană, Ghana, Marea Britanie, Guineea, Mali, Mozambic, Niger, Polonia, Portugalia, Romînia, Senegal, Africa de sud, U.R.S.S.) și a unor organisme internaționale (Consiliul Mondial al Păcii, F.M.T.D., F.D.I.F.).

Conferința s-a desfășurat după un plan stabilit anterior de Comitetul algerian pentru apărarea păcii, pe ordinea de zi figurînd probleme ca denuclearizarea bazinului mediteranean și elaborarea acțiunilor pentru transformarea Mediteranei într-o zonă a păcii.

Organizatorii algerieni au acordat o mare atenție pregătirii și desfășurării lucrărilor conferinței. Președintele Ben Bella a deschis lucrările și s-a ocupat în cuvîntul său de lupta pentru înfăptuirea dezarmării și a diverselor măsuri legate de ea. „Sînt necesare încă, a spus el, rezoluții practice de natură să diminueze pericolul unui dezastru". Ziarele algeriene au publicat numeroase fapte, declarații, din care reiese largul curent favorabil acestei întruniri în rîndul opiniei publice algeriene.

O serie de țări riverane au prezentat la conferință rapoarte. Delegatul algerian Houari Souyah propunea, printre altele, desfășurarea unor largi acțiuni pentru denuclearizarea Mediteranei. Delegatul R.A.U. Maheddin, preconiza în raportul său crearea unei mări a păcii, ceea ce va contribui la instaurarea unei păci durabile în lume și la consolidarea independenței țărilor mediteraneene. Șeful delegației iugoslave Djuro Kladarin, s-a pronunțat pentru organizarea unor acțiuni largi în favoarea denuclearizării după terminarea conferinței.

Conferința a desfășurat o mare parte a activității sale în cadrul unor comisii speciale precum: Comisia generală, grupînd specialiști în problemele de denuclearizare; masa rotundă formată din oameni de știință, însărcinată să informeze delegații în problemele nucleare; masa rotundă formată din reprezentanți ai organizațiilor sindicale. În aceste comisii au participat membrii diferitelor delegații și observatori. Romînia a făcut parte din comisia științifică. Salutînd conferința, reprezentanții mișcării pentru pace din țara noastră au relevat efortul permanent pe care îl depune începînd din 1957 Romînia în problema denuclearizării regiunii balcanice și adriatice.

În continuare, acad. prof. Miron Nicolescu ne-a vorbit despre cîteva din rezoluțiile cu care s-au încheiat lucrările:

— Oamenii de știință care au participat la activitatea mesei rotunde în problemele nucleare au subliniat că prezența în bazinul mediteranean a instalațiilor și bazelor nucleare constituie un permanent pericol. În comunicatul final se sublinia că Marea Mediterană este o mare închisă și curenții maritimi, curenții de aer, migrația faunei o fac mai receptivă în fața pericolului radioactivității. Oamenii de știință și-au exprimat părerea că este necesară înlăturarea prin toate mijloacele a pericolului unei ciocniri în această zonă. Se propune sprijinirea oricărei inițiative sau oricărei acțiuni în favoarea dezarmării, a destinderii internaționale și a păcii; acțiuni pentru reducerea și suprimarea armamentului nuclear și împiedicarea proliferării sale; lupta pentru lichidarea bazelor militare străine și împotriva creării de baze noi.

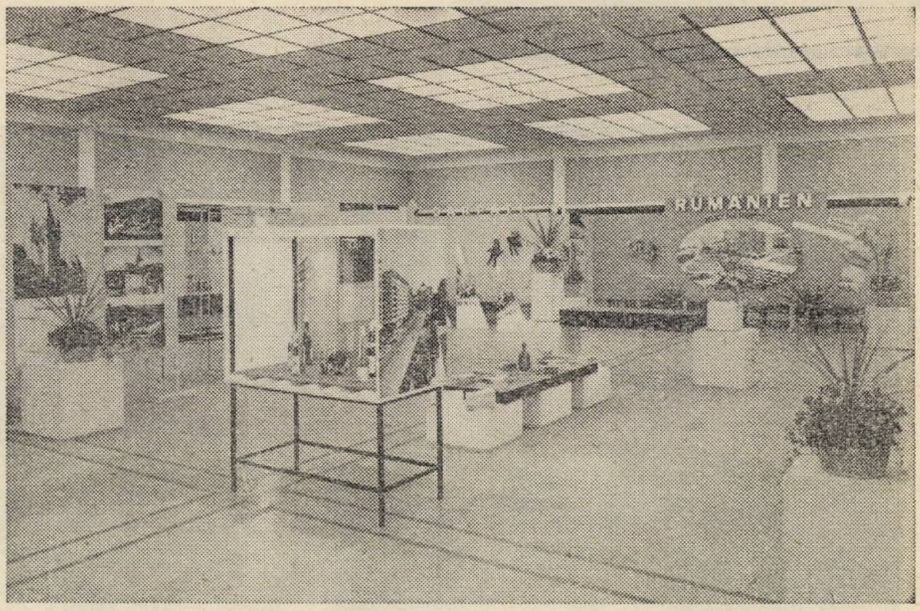

Expoziția „Romînia turistică" deschisă, recent, la Malmö, în Suedia, de O.N.T. „Carpați".

Masa rotundă a sindicatelor a propus să se adreseze un apel tuturor sindicatelor, indiferent de poziția lor politică, cerîndu-le să intensifice activitatea în sprijinul denuclearizării și al păcii și să pregătească o conferință a sindicatelor țărilor riverane pe această temă.

La conferință a fost adoptat „Apelul de la Alger", considerat ca o adevărată cartă și o bază de acțiuni comune „împotriva pericolului nuclear și pentru viață". În acest apel se arată că denuclearizarea bazinului mediteranean presupune evacuarea din această regiune a tuturor armelor nucleare și mijloacelor de transport existente în prezent în această zonă; interzicerea producției, introducerii și proliferării de noi arme nucleare și a instalării de noi baze; sprijinirea fără rezerve a eforturilor și negocierilor în curs, în vederea evacuării bazelor străine din unele țări mediteraneene; încetarea efectivă a experiențelor nucleare în conformitate cu Tratatul de la Moscova; împiedicarea oricărui acord sau tratat conținînd angajări nucleare în Mediterana; acțiuni pentru ca energia atomică să fie utilizată numai în scopuri pașnice. „Conferința afirmă în mod solemn, se arată în încheierea apelului, că denuclearizarea nu va fi opera unui singur popor sau guvern, ci a tuturor popoarelor, a umanității întregi".

În afară de obiectivul principal — problema denuclearizării zonei mediteraneene — conferința a abordat și alte teme interesînd pe participanți?

— Conferința a fost un minunat prilej de afirmare a solidarității statelor arabe și africane nou create, în lupta pentru apărarea păcii și independenței lor. Au fost de asemenea abordate probleme ca acțiunile colonialiste ale regimurilor din Spania, Portugalia. Delegatul Ghanei a prezentat problemele mai importante care stau în fața Ghanei. Conferința a fost de asemenea un prilej de a stabili interesante contacte personale.

În cadrul conferinței de la Alger a fost înmînată reprezentanților mișcării naționale de eliberare din Africa de sud medalia de aur a păcii decernată cunoscutului luptător Nelson Mandela, întemnițat în prezent în Africa de sud.

Vorbind cu multă căldură despre poporul algerian, interlocutorul nostru ne-a spus:

— M-a impresionat puternic Algeria ca o țară cu o extraordinară vitalitate, cu un mare potențial de dezvoltare în toate direcțiile, cu mari bogății naturale, o țară care luptă cu perseverență pentru ca poporul algerian să fie singurul beneficiar al acestor bogății și unicul stăpîn al destinelor lui. Algerienii au structura oricărui popor mediteranean, pretutindeni te întîmpină o atmosferă de veselie îmbinată cu munca.

Părerea mea este că relațiile culturale se pot dezvolta considerabil. În prezent există cadre științifice din țara noastră care predau cursuri la Politehnica din Alger iar asistența științifică și culturală a Romîniei se extinde și în alte domenii: matematică, geologie, medicină. De altfel, cu prilejul vizitei mele la Alger am avut satisfacția să asist la semnarea primului acord cultural între Romînia și Algeria.

Acest acord de colaborare în domeniul științei, învățămîntului, educației, literaturii, muzicii, artelor plastice, culturii fizice și sportului va multiplica și va întări legăturile de prietenie dintre poporul romîn și cel algerian. Aș vrea să vă citez din cotidianul național algerian *Le Peuple*, cuvintele d-lui Chérif Belkacem cu privire la această convenție: „Avem nevoie de experiența acelor țări care sînt angajate pe drumul socialismului și acest acord va permite Algeriei să se bucure de experiența Romîniei în domeniul științei și tehnicii".

Adina DARIAN

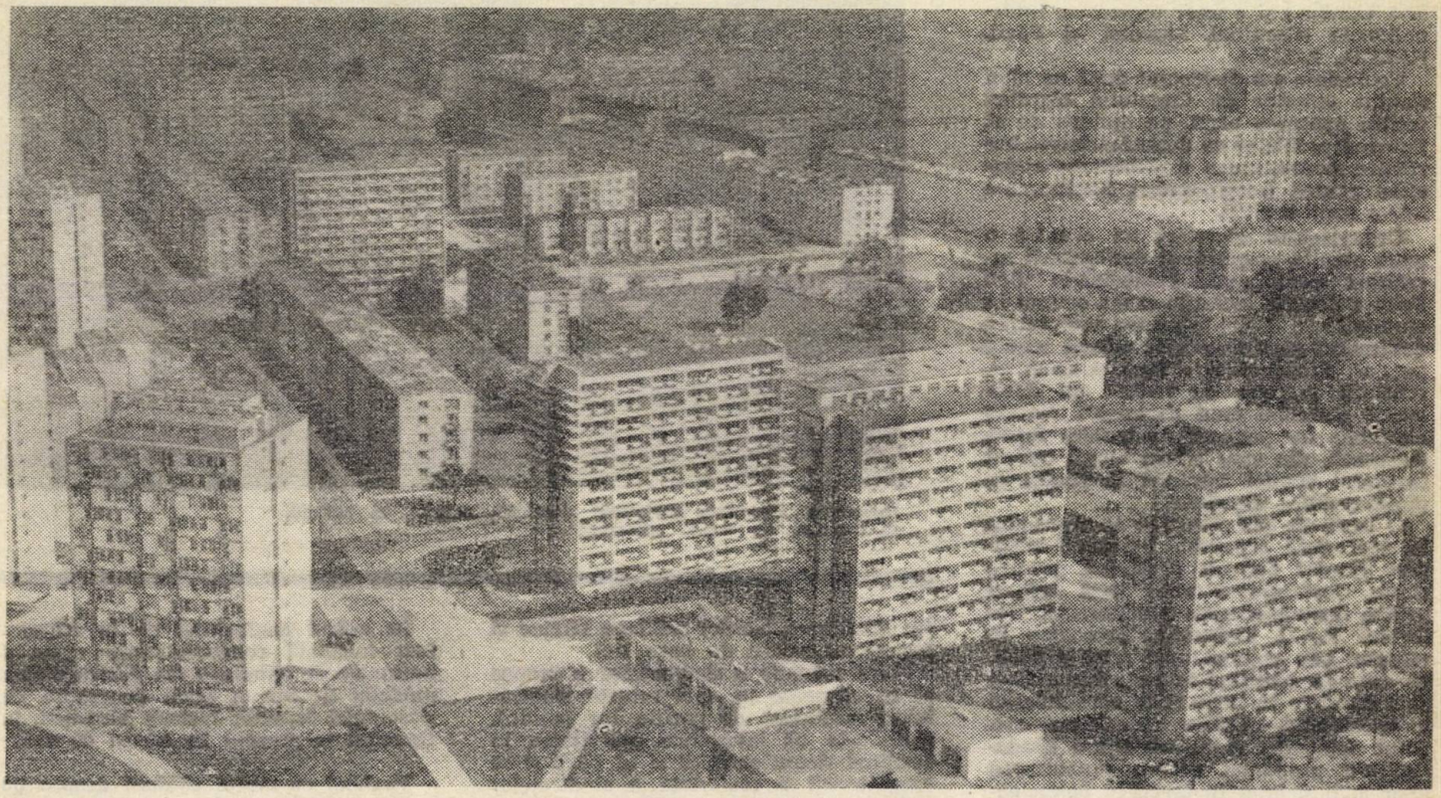

VARŞOVIA

Legenda întemeierii oraşului povesteşte despre o fată foarte frumoasă, cu numele de Sawa, care acum 10 secole, acolo unde se află astăzi capitala Poloniei, în desişul pădurilor, pe malul Vistulei largi, hrănea pe plutaşii coborîţi din îndepărtaţii Carpaţi. Cînd se apropiau de acest loc, îi strigau : Warz Sawo ! (warz însemnînd fiertură). Ulterior, cuvintele s-au unit dînd cuvîntul Warszawa. Aceasta e legenda. Care e realitatea, istoria ? În secolul al XII-lea a fost aici o fortificaţie, mai tîrziu, un tîrg, la începutul veacului al XV-lea reşedinţa prinţului din ţinutul denumit Mazowsze, cu un secol mai tîrziu oraşul unde-şi desfăşurau lucrările seimurile şleahticilor ; în anul 1596, aici s-a mutat, de la Cracovia, capitala Poloniei.

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea şi la începutul secolului al XIX-lea, Varşovia devine un oraş înfloritor, de mare prestigiu economic şi cultural. Dar istoria nu i-a acordat decît prea puţine momente de linişte şi de dezvoltare independentă. În secolul al XVII-lea a fost distrusă de armatele suedeze, în secolul al XVIII-lea de cele saxone, ţariste şi prusace. Distrusă din nou în urma celui de-al doilea război mondial, Varşovia, după eliberare, a fost transformată într-un vast şantier. La 1 februarie 1945, guvernul polonez a decretat că oraşul va rămîne în continuare capitala Poloniei.

Astăzi, cînd cineva vrea să sublinieze într-un mod cît mai pregnant realizările Poloniei populare în decursul celor două decenii de după război, el se referă la reconstrucţia şi dezvoltarea Varşoviei. De preferinţă, aşa fac varşovienii, a căror simpatie poate fi uşor cucerită cînd li se laudă oraşul natal. Capitala Poloniei numără în prezent 1 171 000 locuitori. Ea oferă de lucru la 700 000 de persoane iar ponderea ei în economia naţională reprezintă peste 6% din producţia industrială globală. Înainte de război, din muncă proprie trăiau numai 317 000 de persoane, iar numărul şomerilor înregistraţi depăşea 80 000. Împreună cu membrii lor de familie erau 250 000 de oameni fără mijloace de existenţă. Cam la aceeaşi cifră ajungeau muncitorii sezonieri şi persoanele cu munci ocazionale. Pătura cu cea mai mare influenţă era alcătuită dintr-un grup puţin numeros de industriaşi şi bancheri, proprietari de case sau de întreprinderi şi comercianţi. În cea de-a doua jumătate a secolului al XX-lea, dezvoltarea oraşului este determinată de clasa muncitoare. Primul oraş muncitoresc al ţării, Varşovia, este totodată principalul ei centru cultural, ştiinţific şi artistic.

Călătorind prin Varşovia, pe marile magistrale şi deopotrivă pe străzile lăturalnice, se poate vedea că s-a construit nu numai un oraş nou, ci şi unul foarte modern. Impresionează prin arhitectura lor mai ales arterele centrale, spaţioase şi drepte, blocurile în culori vii, cu ferestre şi vitrine larg deschise soarelui, cu numeroase parkinguri pentru automobile. Arhitectura ! Varşovienii, şi eu o dată cu ei, sîntem de părere că este modernă şi reuşită.

Efortul reconstruirii integrale este evident : au fost date în folosinţă 527 000 de camere şi densitatea locuitorilor ce revin la o cameră a scăzut de la 2,1 la 1,6 persoane ; 80 la sută din salariaţi muncesc în întreprinderi, iar în comparaţie cu perioada dinainte de război, producţia industrială a crescut de 10 ori. Să mai adăugăm că numai în Varşovia numărul studenţilor este azi mai mare decît în întreaga Polonie antebelică şi atinge 50 000.

Varşovia este, deci, o reflectare a realizărilor celor 20 de ani care au trecut de la Eliberare.

■

Dacă m-ar întreba cineva care este caracteristica generală a Varşoviei contemporane, i-aş răspunde : dezvoltarea, amenajarea şi înfrumuseţarea continuă

a orașului. Cu multă însuflețire se desfășoară plantatul pomilor și arbuștilor, instalarea noilor lămpi cu neon, renovarea fațadelor, trasarea marcajelor de circulație la intersecțiile străzilor... Se fac pregătiri intense în vederea celei de-a 20-a aniversări a Poloniei Populare, sărbătoarea națională de la 22 iulie.

■

Locuiesc la încrucișarea străzii Marszałkowska cu aleea Jerozolimska, în inima orașului. Aici, de-a lungul străzilor care alcătuiesc un mare pătrat în al cărui centru se înalță masivul Palat al culturii, se desfășoară construcția de noi blocuri de locuințe, în special blocuri-turn — pînă acum puține la Varșovia: în capitala Poloniei, abia poți să numeri trei clădiri cu 13 etaje, 9 de cîte 12 etaje, 14 de cîte 11 etaje și 34 blocuri a cîte 9 și 10 etaje. Varșovia este, în prezent, orașul clădirilor de 5 și 6 etaje. Ascult relatarea unuia din constructorii orașului, despre angajamentele construcției mai rapide și mai economicoase a clădirilor în cinstea aniversării a 20 de ani de la eliberare și despre discuțiile și proiectele privind perspectivele dezvoltării capitalei poloneze, care va număra, în viitorul cincinal, încă 200 000 de camere.

Într-unul din cartierele noi se poate vedea cupola unei hale situate la nivelul etajului VI al clădirii alăturate; clădirea va avea 14 etaje. Hala va servi noii clădiri CEC, iar blocul care se construiește mai încolo va oferi adăpost Ministerului Comerțului Exterior. Pe alte două șantiere se înalță clădirile unor hoteluri; unul dintre ele va avea 30 de etaje; mai sînt în construcție încă două hoteluri de aceleași proporții.

În centrul orașului va începe în curînd construirea unui tunel subteran pentru pietoni prin care se va pătrunde în subsolul orașului. De-a lungul străzii Marszałkowska, la o adîncime de 4 etaje și pînă la Piața Palatului Culturii, se va construi o rețea de tuneluri de trecere care vor duce la baruri cu autoservire, bodegi, cinematografe, magazine universale, garaje pentru autoturisme.

La capătul cartierului denumit „orașul vechi", în apropiere de Vistula, va fi construit un teatru în aer liber. Anul viitor va fi inaugurată clădirea Operei, care se construiește de mai mulți ani. Lumea așteaptă mult de la această operă, care va avea 2 000 de locuri și o acustică excepțională. Opera va cuprinde o școală de balet, studiouri pentru orchestră și cor, foaiere moderne, un muzeu teatral și un centru de cercetare a activității literare teatrale, primul de acest fel în Europa.

Planul de perspectivă apreciază că, pînă în 1980, Varșovia va număra 1 800 000 de locuitori, iar așa-numitul complex orășenesc varșovian — 2 500 000. În industria socialistă automatizată a Varșoviei, în fața benzilor de producție, vor sta elevii de acum ai școlilor industriale. Vor dispare complet întreprinderile cu condiții proaste de lucru. Cartierele industriale vor fi izolate prin brîuri de verdeață de cartierele de locuit, care se vor înălța în special de-a lungul Vistulei și, în comparație cu situația actuală, își vor dubla numărul de locuitori. Bulevardul de pe malul Vistulei va deveni o arteră de circulație rapidă de forma unei șosele etajate. Sus, pe margine, vor fi hoteluri și cămine, iar jos, cafenele, restaurante, magazine. Clădirea mare ce se construiește în prezent la periferie, în cartierul Mokotow, este destinată televiziunii. Cînd va fi terminată, această clădire va ajunge să se afle aproape de centrul orașului, deoarece dincolo de ea se vor întinde noi cartiere de locuit. Patru noi poduri se vor adăuga la cele trei, vechi, care traversează Vistula. Spre unul din acestea va duce un tunel ce va lega străzile Nowy Swiat și strada Kopernik, ieșind peste viaduct și ajungînd în centrul cartierului Praga, cum se numește partea orașului de pe malul drept al Vistulei.

După exemplul Bucureștiului, și capitala Poloniei va avea muzeul său sătesc la o margine a orașului, lîngă pădurea Kabacki. Pe malul drept al Vistulei se va dezvolta orășelul distracțiilor varșovienilor.

■

Varșovia are și grijile ei La vechile necazuri cu transportul orășenesc s-au adăugat încă două: lipsa de verdeață și zgomotul. În orașul contemporan omul este amenințat de mii de pericole. Dar în fața unui singur pericol, acela al zgomotului, el este dezarmat. Majoritatea străzilor și pieților centrale au o intensitate fonică ce depășește 90 decibeli, ceea ce duce adesea la afecțiuni psihice și vegetative, care încep să apară dincolo de limita celor 65 de decibeli.

Unde să căutăm vinovații? Iată-i, în ordinea importanței: tractoare, autocamioane, tramvaie, autobuze, troleibuze, motociclete, trenuri, autoturisme, vehicule trase de cai; deci locul de frunte îl ocupă vehiculele folosite în reconstrucția orașului, tractoarele și autocamioanele.

Problema luptei contra zgomotului se atenuează o dată cu zonele verzi care sînt cel mai bun remediu împotriva acestui rău al timpurilor noastre. Copacii și arbuștii sînt cel mai bun mijloc de anihilare a zgomotelor. S-a dovedit, de pildă, că în centrul zgomotos al Varșoviei, acolo unde străzile sînt străjuite de copaci, numărul decibelilor se menține între 38 și 55. De aceea, în capitala noastră se muncește pentru realizarea angajamentului: „100 000 000 de copaci și 60 000 000 de arbuști în cinstea mileniului statului polonez". Ei sînt plantați prin muncă obștească atît de tineret cît și de cei vîrstnici.

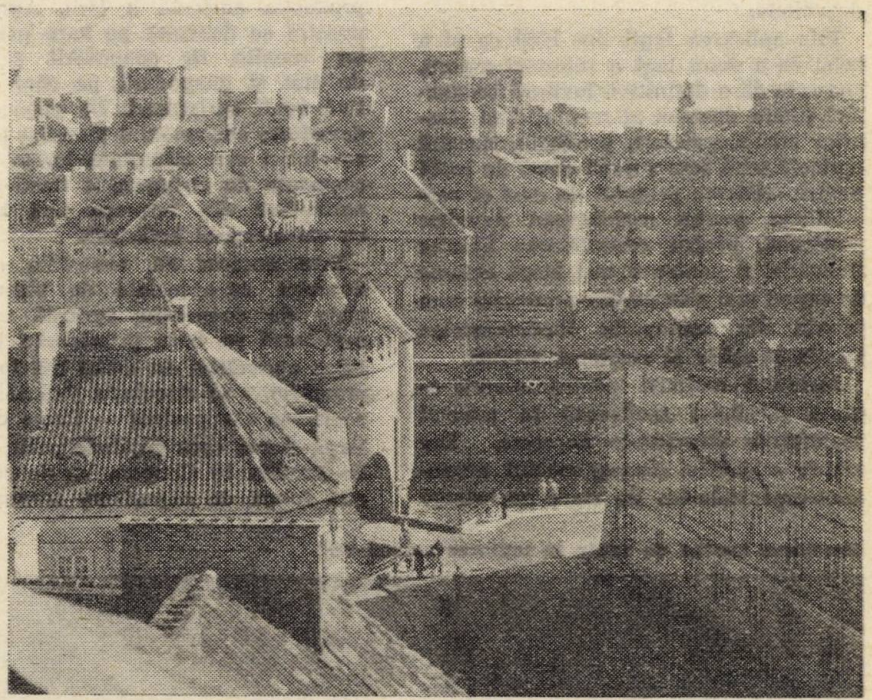

În cartierul orașului vechi, reconstruit din ruine în 1954

Aceasta este într-un fel o listă, de loc completă, a problemelor capitalei unei țări pe care o leagă de Romînia relații din ce în ce mai apropiate. Sînt probleme viu discutate în preajma celei de-a XX-a aniversări a Poloniei Populare. Iar aniversările și congresele sînt un bun prilej pentru o privire retrospectivă asupra înfăptuirilor, retrospectivă care să devină punctul de pornire pentru trasarea și înfăptuirea viitoarelor realizări.

Stanisław LEWANDOWSKI

Varșovia, 20 iulie

CUBA

5 ani de la reforma agrară

La cinci ani după promulgarea legii pentru reforma agrară, agricultura cubană are în fața sa un drum nou.

După cum se știe, în virtutea legii pentru reforma agrară, marile latifundii cubane și cele aparținînd străinilor au devenit proprietatea întregului popor. Pentru micii agricultori această măsură a însemnat eliberarea de sub exploatarea moșierilor și a intermediarilor lor. Paralel cu reforma agrară și datorită acesteia, Revoluția a realizat o altă mare operă: eliberarea țăranului de ignoranță, deschiderea căilor spre studiu, învățătură și cunoaștere.

Tot datorită reformei agrare, precum și altor măsuri care se înscriu pe linia revoluției economice, politice și sociale, cu efecte în toate domeniile vieții, Cuba va lăsa în urmă caracterul de țară subdezvoltată.

Prin aplicarea legii din 1959 ca și a celei de a doua legi a reformei agrare, cea care dă o definitivă lovitură burgheziei rurale, dușman al revoluției și țăranilor mici-proprietari, producția noastră agricolă intră într-o nouă etapă de luptă pentru scăderea prețului de cost și rentabilitate, pentru satisfacerea nevoilor poporului, pentru consolidarea bazelor industriei și pentru o mai largă acțiune de export mai ales pentru produsele care provin din sectoarele fundamentale: trestia de zahăr și creșterea vitelor.

Institutul național pentru reforma agrară (I.N.R.A.) realizează în prezent schimbările structurale necesare. Din aceste schimbări decurg măsuri economico-organizatorice de mare importanță și care cuprind toate aspectele producției agricole. Noile măsuri au drept scop îmbunătățirea utilizării resurselor materiale, folosirea mai eficace a timpului de lucru și a utilajului tehnic, paralel cu perfecționarea sa. De asemenea, se caută înlăturarea deficiențelor de pînă acum și cercetarea erorilor. Noile norme de lucru și noul sistem de salarizare au depășit etapa de studiu și se află în curs de aplicare.

La trecerea a cinci ani de la promulgarea legii pentru reforma agrară Asociația națională a micilor agricultori (A.N.A.P.) împlinește și ea trei ani de activitate. Cu acest prilej, Antero Regalado, secretarul A.N.A.P., ne-a declarat: „Micii agricultori posedă în prezent 30 la sută din pămîntul cultivabil și produc mai bine de 30 la sută din producția agricolă a țării. Agricultura noastră se dezvoltă pe baza pămînturilor reunite în gospodării și ferme de stat și gospodării pe care le cultivă micii agricultori. Un element care dovedește atașamentul țăranilor la cauza revoluției este atitudinea lor în actuala campanie de strîngere a trestiei. Micii agricultori din întreaga țară lucrează cu entuziasm și hotărîre".

Este necesar să semnalăm că sînt deosebit de apreciate de țărani formele de cooperare agricolă care se realizează pe baza principiului leninist. Micii agricultori au astăzi trei forme de organizare: a) Asociația țărănească (Asociación Campesina) — forma cea mai largă și cea care cuprinde peste 150 000 de familii; b) Cooperativa de credit, o altă formă de organizare economică și socială, din care fac parte peste 50 de mii de familii; c) Societatea agricolă, cea mai înaltă formă de cooperare socialistă din agricultură. Aparținînd uneia sau alteia dintre aceste forme, țăranii luptă pentru îndeplinirea planului de producție, pentru îmbunătățirea condițiilor de lucru și se mențin ferm uniți cu clasa muncitoare în procesul de construire a socialismului.

Subliniind importanța agriculturii în ponderea economiei naționale, Fidel Castro a spus: „Acum trebuie să inaugurăm o eră nouă în agricultură, era tehnică, era seriozității și a responsabilității".

Poporul cuban este convins că pentru a înainta pe drumul inițiat de triumful revoluției din ianuarie și de reforma agrară, este absolut necesară sporirea productivității muncii.

Îndeplinirea normelor preconizate de I.N.R.A., privind pregătirea solului, selecția semințelor, mecanizarea etc., constituie deja dovada aplicării unei tehnici corecte, iar un prim rezultat este creșterea producției agricole la unele din culturi.

Cuba a pornit pe drumul tehnicizării și mecanizării și se bucură de sprijinul unor prieteni de nădejde. De aceea, ea poate realiza lucruri la care nu a putut nici măcar visa sub capitalism.

Fara ARMENTEROS

(De la ziarul **Hoy** din Havana)

Recoltarea trestiei de zahăr cu mijloace mecanizate

■ Anul acesta, la Universitatea centrală din Las Villas, printre studenți se află și 631 de elevi muncitori care și-au făcut studiile premergătoare la Universitatea muncitorească înființată în 1962. La aceeași universitate peste 900 de studenți sînt bursieri ai statului.

■ Fondul de cărți al Bibliotecii Naționale „Jose Marti" din Cuba trece de 1 milion de volume. Anual registrul notează cifra de 1 milion cititori. Alte peste 400 000 de volume de diverse specialități sînt distribuite prin bibliotecile muncitorești, de cartier și rurale. Secția de artă a bibliotecii funcționează cu un număr de 50 de persoane de înaltă calificare.

■ În școlile primare din Cuba sînt înscriși în prezent 1 200 000 de elevi.

■ Pentru a putea forma în fiecare an cîte 2 000 de medici, la chemarea guvernului cuban 800 de muncitori și 11 tehnicieni au ridicat în numai 50 de zile patru edificii uriașe, precum și numeroase construcții mai mici pentru laboratoarele și căminele bursierilor Institutului de științe medicale și preclinice „Victoria de la Giron".

■ În primul trimestru al anului 1965, în Cuba va începe să funcționeze prima din cele patru unități ale centralei termoelectrice din Mariel, a cărei capacitate va fi de 50 000 kW. Celelalte trei grupuri vor intra în lucru la numai șase luni după primul.

■ Producția de trestie de zahăr a Cubei va fi în anul 1970 de 10 milioane tone.

■ 15 ateliere mici și 8 ateliere de stat din Santiago de Cuba s-au reunit într-o singură fabrică textilă mare, „Unidad 605". Unificarea s-a făcut cu sprijinul Ministerului Industriei, punîndu-se la dispoziția celor peste 800 de muncitori 230 de mașini moderne.

„Elektron 3" și „Elektron 4" pe orbite cosmice

Numeroase realizări tehnice și științifice au contribuit la crearea și dezvoltarea unei noi științe — fizica cosmică. Una dintre cele mai de seamă descoperiri a fost aceea a centurilor de radiație terestre. Cercetarea lor a arătat că aceste centuri prezintă o structură deosebit de complexă. Elucidarea proceselor fizice care duc la formarea lor necesită numeroase măsurători concomitente în diferite puncte ale spațiului periterestru.

Pentru rezolvarea acestei sarcini este nevoie de un sistem cosmic special, alcătuit din cîțiva sateliți care se deplasează pe orbite diferite. Un astfel de sistem este sistemul cosmic „Elektron". Primii doi sateliți, „Elektron-1" și „Elektron-2", au fost lansați în Uniunea Sovietică la 30 ianuarie 1964. La 11 iulie, în U.R.S.S. a fost lansat un nou sistem cosmic alcătuit din două stații științifice: „Elektron-3" și „Elektron-4". Ele au fost plasate de o puternică rachetă purtătoare pe orbite care diferă considerabil.

Actualmente există două metode de lansare pe orbite înalte. În primul caz sînt plasați ambii sateliți pe o orbită intermediară, unul dintre ei fiind prevăzut cu un motor reactiv care îi imprimă ulterior o accelerație mai mare iar satelitul se plasează pe o orbită nouă, mai înaltă, cel de-al doilea satelit rămînînd pe orbita inițială.

Lansarea noului sistem cosmic „Elektron" s-a efectuat după o altă metodă. Sateliții au fost plasați pe orbită, ca și în primul caz, de o rachetă purtătoare. După ce racheta purtătoare a atins viteza necesară, întrucîtva superioară primei viteze cosmice (8 km pe secundă), primul satelit s-a detașat de rachetă, plasîndu-se pe orbita eliptică cea mai mică. Detașarea a avut loc înainte de încetarea funcționării motorului ultimei trepte a rachetei purtătoare. După un anumit timp, de rachetă s-a desprins și al doilea satelit, care s-a plasat pe o orbită eliptică mai mare. Această metodă asigură zborul stațiilor științifice „Elektron-3" și „Elektron-4" în același plan. Din timp în timp, sateliții se găsesc, la altitudini diferite, deasupra unuia și aceluiași punct al suprafeței terestre. În zborul lor, sateliții trec și prin centurile de radiație care înconjoară Pămîntul.

Ce așteaptă oamenii de știință de la stațiile științifice „Elektron"? Spațiul periterestru este arena unor procese cosmice cît se poate de complexe. Aici, la diferite distanțe de planeta noastră se deplasează fluxuri de particule încărcate cu energii gigantice, care pot primejdui zborurile astronavelor. Sub acțiunea razelor cosmice sînt dezagregate nucleele atomilor din straturile superioare ale atmosferei, în urma cărui fapt rezultă neutroni și alte particule. Putem spune deci că în spațiul periterestru acționează un gigantic accelerator cosmic sui-generis, care imprimă particulelor energii de sute de milioane electron-volți...

Zborurile sateliților sovietici precum și ale celor americani au demonstrat că în jurul Pămîntului există o zonă interioară și una exterioară în care se deplasează un mare număr de fluxuri de particule încărcate, așa-numitele centuri de radiație terestre.

„Elektron-3" și „Elektron-4" au fost lansați pe orbite care permit furnizarea de date asupra caracteristicilor ambelor centuri de radiație.

Stația științifică „Elektron-3" se deplasează în jurul Pămîntului la altitudini relativ mici (apogeu 7 040 km, perigeu 405 km). Cu ajutorul ei va fi studiată centura interioară și „ramificațiile" cele mai apropiate de planetă ale centurii exterioare.

Stația „Elektron-4" se deplasează la mari distanțe de Pămînt (apogeu — pînă la 66 235 000 km), străpungînd astfel zona exterioară de radiație. Stația va furniza date asupra zonei celei mai exterioare de particule încărcate, și va stabili, printre altele, dacă aceasta este complet închisă, ca și centurile de radiație interioară și exterioară.

Pe bordul stațiilor cosmice „Elektron" au fost instalate aparate științifice pentru efectuarea de măsurători în mai multe puncte orbitale. Rezultatele măsurătorilor sînt înregistrate de dispozitive speciale care „memorează" datele obținute în decursul uneia sau a cîtorva perioade de revoluție orbitală. Transmiterea directă prin sistemul telemetric a datelor înregistrate de către aparatele de bord se realizează cu prilejul stabilirii legăturilor prin radio cu Pămîntul. În același timp sînt transmise datele asupra funcționării tuturor sistemelor de bord, urmărite și comandate de la baza terestră.

O parte din aparatura științifică de pe bordul stației a fost instalată în interiorul unui conteiner ermetic. Ea înregistrează electronii cu energii de peste 2 milioane electron-volți, protonii cu energii de peste 30 milioane electron-volți și fotonii cu energii de peste 50 mii electron-volți. Pe suprafața exterioară a stației au fost instalate aparate care înregistrează particule cu energii mai mici, ce nu pot pătrunde în interiorul conteinerului, cu o energie de peste 30 mii electron-volți și protonii cu o energie de peste un milion electron-volți. Pe bordul stațiilor există de asemenea un analizator sferic și un dispozitiv de captare a particulelor încărcate care înregistrează protonii și electronii cu energii foarte mici — de la 100 electron-volți.

„Elektron-4", care se deplasează la cea mai mare depărtare de Pămînt, este prevăzut cu două magnetometre pentru măsurarea mărimii și sensului intensității cîmpului magnetic. Măsurarea concomitentă a fluxului de particule încărcate și a cîmpurilor magnetice create de acestea va furniza date importante asupra centurilor de radiație terestre.

Pe ambele stații științifice au fost instalate și spectrometre de masă pentru stabilirea compoziției chimice a păturilor superioare ale atmosferei. Particulele centurilor de radiație acționează asupra atmosferei planetei noastre prin bombardare. Este probabil ca în păturile superioare ale atmosferei terestre să se formeze particule care, datorită accelerației și ieșirii lor în afara atmosferei, devin particule ale centurilor de radiație. Pentru stabilirea caracteristicilor acestor particule, stațiile științifice sînt prevăzute cu aparate corespunzătoare.

Acum cîțiva ani astronomii sovietici au emis ipoteza că planeta noastră este înconjurată de un inel de pulbere destul de compact. Începînd din anul 1956, în U.R.S.S. au început cercetările substanței meteoritice direct în Cosmos, cu ajutorul unor aparate instalate pe bordul rachetelor geofizice, iar apoi pe bordul sateliților artificiali și al rachetelor cosmice. Experiențele efectuate în Cosmos au demonstrat că Pămîntul este înconjurat într-adevăr de un inveliș de pulbere aflat la o altitudine de 100—300 km. Densitatea zonelor de particule meteoritice, după cît se pare, nu rămîne în permanență aceeași. Cercetările sovietice precum și cele americane au arătat că numărul micrometeoriților este mai mare în vecinătatea planetei decît în spațiul cosmic. Probabil că particulelor meteoritice care vin din Cosmos li se alătură micrometeoriții ce se mișcă timp îndelungat în jurul Pămîntului. Pe bordul satelitului „Elektron-3", care se deplasează la o distanță relativ mică, a fost instalat un emițător care înregistrează numărul ciocnirilor cu micrometeoriții în cursul deplasării orbitale a stației științifice.

Atmosfera terestră și cîmpul magnetic al planetei noastre ne apără îndeajuns de multiplele radiații provenite din spațiul cosmic. Pînă la suprafața Pămîntului aproape că nu ajung razele cosmice și razele Roentgen, care se formează în urma unor intense reacții nucleare ce au loc în Soare și în stelele îndepărtate ale galaxiei. Nu pătrund pînă la noi din Cosmos nici undele radio cu lungimi de peste 100—150 m, care sînt reținute de ionosferă. Pentru cercetarea acestor raze și unde, precum și pentru stabilirea caracteristicilor Soarelui, ale aștrilor aflați la mare distanță și ale altor zone îndepărtate ale Universului, pe bordul stațiilor științifice „Elektron-3" și „Elektron-4" au fost instalate aparate care înregistrează razele Roentgen solare, razele cosmice, undele radio cu lungimea de 200 și 400 m.

Studierea centurilor de radiație terestre, stabilirea caracteristicilor „acceleratorului cosmic periterestru" de care am vorbit mai sus, constituie un prim pas pe calea elucidării multor probleme importante legate de problema particulelor cu energii înalte din Cosmos. Astăzi, de pildă, se știe că „acceleratori cosmici", care depășesc de multe ori forța „acceleratorilor periterestri", există în Soare, în spațiile interioare ale galaxiei și dincolo de limitele sistemului nostru astral.

Însemnătatea deosebită a lansării stațiilor cosmice „Elektron" constă în aceea că pentru prima oară măsurarea cîmpului magnetic terestru și stabilirea proceselor care au loc aici se realizează în perioada Soarelui relativ calm, știut fiind că nenumăratele „furtuni" ce tulbură magnetosfera terestră, a căror sursă este Soarele, îngreuiază foarte mult cercetările. Acum însă multe fenomene vor putea fi mai ușor studiate și lămurite.

V. LUȚKI

comentator științific al agenției A.P.N.

PE MALURILE NILULUI

De pe aeroportul atenian, cu forfota sa caracteristică unui trafic ce poartă pasagerii de-a lungul și de-a latul lumii, plecăm cu un avion al companiei egiptene „Misrair". Personalul ne salută respectuos, urîndu-ne călătorie plăcută, iar însoțitoarea, o tînără cu ochi migdalați, cu fața puțin măslinie și cu un zîmbet cuceritor, face oficiul de bună gazdă. Atmosfera egipteană începe încă din acest cămin zburător în care te simți bine, și care îți oferă un eșantion al ospitalității pe care o vei cunoaște pe pămîntul luminat de strălucitorul zeu Ra, soarele. Prima escală, la Alexandria. Și apoi, din nou, în văzduh.

Delta Nilului, generoasă, îmbracă malul alexandrian în haina unei vegetații abundente. Curînd însă verdelui crud îi ia locul galbenul aprins al nisipurilor Saharei, pe deasupra cărora navigăm lent. Ne îndreptăm spre Cairo. Tovarășii mei de drum scandinavi, sud-americani, oameni din sudul continentului african, australieni își ocupă locurile cele mai confortabile la geam, ca și cum s-ar pregăti să asiste la un mare spectacol. Într-adevăr, din depărtare își fac apariția piramidele. În limbi diferite, încep comentariile, exclamațiile de admirație. Piramidele! Aveam să le cunosc nu peste mult timp îndeaproape și aveam să constat apoi, vizitînd Republica Arabă Unită, că măreția lor pălește în fața realizărilor actuale ale poporului egiptean, căci R.A.U. nu mai este Egiptul de altădată, ea nu mai înseamnă numai piramide, pasărea Ibis, papirus și Nil. R.A.U. înseamnă oțelăria de la Heluan, hidrocentrala de la Assuan, țesătoriile de la Kafr El Dawar, fabrica de hîrtie de la Rakta, moderna rută navală a Suezului, pămînturile noi ce apar dintre nisipuri. Înseamnă un popor pe care l-am văzut manifestînd în ziua națională din iulie atît la Cairo cît și la Alexandria, locul de unde a părăsit regele Faruk țara pe care dinastia lui o spoliase.

Pe stadionul din Alexandria am urmărit o imensă demonstrație la care participa și președintele Nasser. Totul a început pe înserat, cînd dinspre mare vine o boare răcoroasă. Oamenii în *galabia*, un fel de anterie pînă la pămînt și cu turbane negre *(akal)*, umpleau stadionul și orașul, oferindu-ți un spectacol original, viu, grăitor în felul lui. În această noapte am învățat să-mi scriu numele cu litere arabe. Profesor mi-a fost un venerabil bătrîn, fost marinar. El avea un nepot care lucrează pe un tractor românesc, prin șesurile Nilului. Împreună cu el și alții am ciocnit un arc-sus, lichid răcoritor cu gust de vanilie, după aceea am participat la vizionarea jocului de artificii ce colora înaltul cerului, dîndu-i un aspect feeric și am văzut cum respiră un popor de pe umerii căruia s-a ridicat povara grea, apăsătoare, a colonialismului.

„Sunet și lumină"

Acum, cînd am coborît din avion și punem piciorul pe pămîntul egiptean, o luăm spre piramide. Despre aceste fabuloase monumente ale Egiptului antic s-a scris atît de mult, încît nu am putea adăuga informațiilor deja cunoscute mai mult decît adaugă oceanului, o picătură de apă. Situate la marginea orașului Cairo, piramidele se înșiruie soldățește pînă departe, împlîntîndu-și trupurile robuste în nisip. În vecinătatea lor staționează oameni și cămile. Amatorul de pitoresc descinde din mașină și în schimbul cîtorva gologani mărunți are exotica ocazie de a deveni călăreț la poalele construcțiilor ridicate de faraoni. La un semn, cămila îngenunche, călătorul se aburcă între cocoașe și, cînd s-a ridicat, fotografii ambulanți au și făcut un instantaneu pe care nu se poate să nu-l așezi la loc vizibil în album. După ce îndeplinim și aceste reguli nescrise, rătăcim pe lîngă celebrele construcții. Sfinxul stă pe labele lui de piatră, într-o liniște imperturbabilă, păzind parcă orașul ca un Cerber. Ascultînd sfatul unui localnic, părăsim lumea faraonică pentru a ne întoarce aici, seara.

În fiecare seară, la piramide au loc spectacole în care se îmbină armonios poezia, muzica și culoarea.

Intitulate „Sunet și lumină" aceste spectacole urmăresc să prezinte istoria nu numai a piramidelor, ci însăși a poporului egiptean, folosindu-se reflectorul

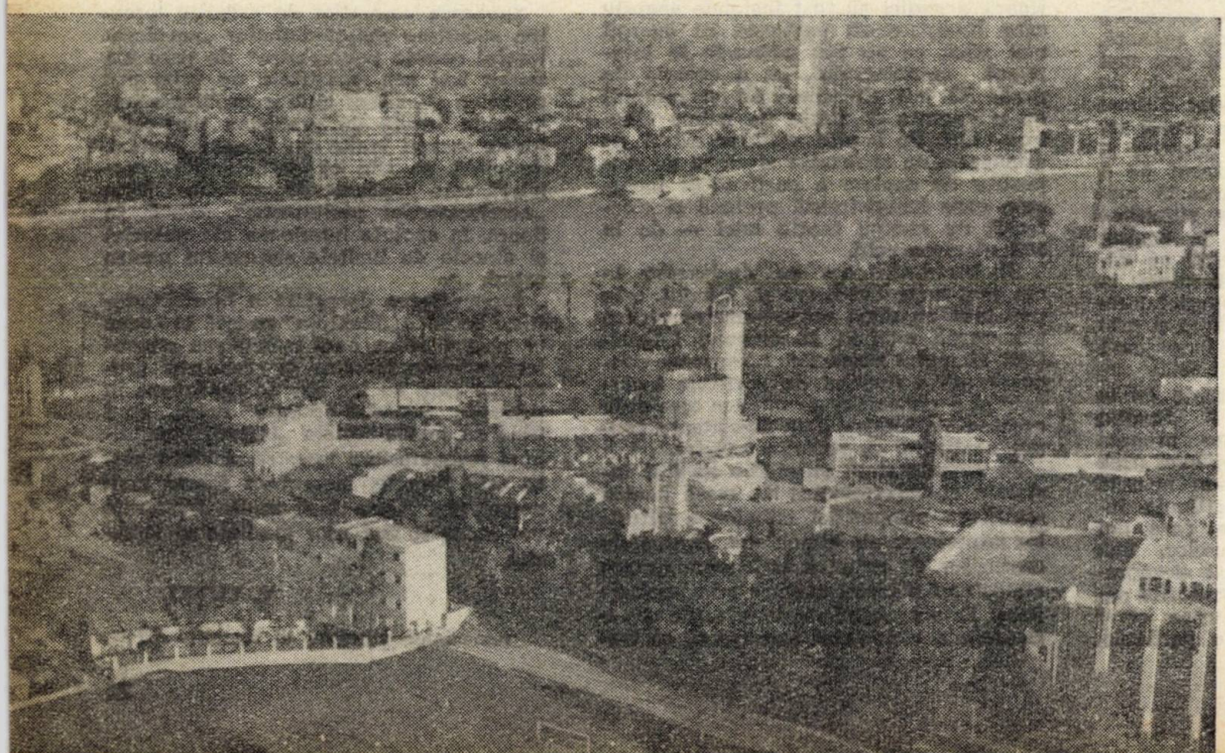

CAIRO

și difuzorul. Instalat pe o terasă, asiști la un program în care povestitorul înfățișează biografia piramidelor. Se rostesc versuri inspirate, se creează efecte luminoase pline de fantezie și putere de sugestie.

Din întuneric, piramidele sînt scoase la lumină, într-un colorit delicat, apărînd ca niște actori în lumina rampei. În acest cadru am revăzut Sfinxul. Ziua, de aproape, îi vezi toate semnele încrustate de vreme. Seara însă, seara e cu totul altfel. Jeturile de lumină îi subliniază cu linii de umbră, trăsăturile energice; pare o arătare fantastică, într-o încremenire din care se degajă o forță supraomenească. Cînd spectacolul se încheie, reflectoarele instalate la kilometri depărtare, la picioarele piramidelor, își continuă jocul participînd la un adevărat concert al luminilor. La plecare, te grăbești să cumperi discurile avînd imprimate pe ele istoria în versuri a acestor locuri și apoi intri cu greu în lumea reală a orașului Cairo care te așteaptă imediat ce-ai trecut de casa de bilete. Orașul de aproape 2 milioane de locuitori este în continuă schimbare. Alături de clădirile masive, vechi se înalță altele, construite în stil nou. Ca la un copac în creștere, observi un cerc al vechiului oraș cu clădiri mici, insalubre, un cerc al clădirilor oamenilor de afaceri, un altul ce cuprinde hoteluri noi, o clădire interesantă a radioteleviziunii, vestitul turn al orașului cu localuri ce se rotesc în jurul unui ax pentru a putea admira panorama orașului și, în sfîrșit, salba de construcții pentru locuințe sau cazinouri pe ale căror terase este atît de plăcut să te odihnești seara după o zi de căldură toridă.

De la înălțimea etajului hotelului în care mă aflam, se deschidea, vastă perspectiva Nilului, acest fluviu care echivalează cu inima și plămînii Egiptului. De o parte și de alta, bulevarde largi îl însoțesc de la un capăt la altul al orașului. Este locul promenadelor de seară. Insula Gizeh este o grădină uriașă, un cartier dintre cele mai frumoase ale capitalei egiptene.

În acest oraș ce capătă un caracter din ce în ce mai modern sînt adunate comori de mare preț ale antichității. O parte din ele s-au risipit de-a lungul timpului, fie din neglijență, fie din interese materiale. Totuși au rămas suficient de multe pentru a ilustra viața ce s-a înfiripat pe meleagurile Nilului. După revoluția egipteană, guvernul s-a îngrijit de amenajarea unor noi muzee în diverse centre ale țării în care să se păstreze podoabele milenare. La Cairo există un imens muzeu de egiptologie. Ca să-l vizitezi îți trebuie multe ceasuri. El adăpostește obiecte din perioada badariană, cu 3 200 ani înaintea erei noastre (sarcofage, statuete, documente).

În partea de sud a orașului se întinde un lanț montan pe crestele căruia sînt cocoțate restaurante, între care și cazinoul de la Mokattam. Uneori și aceste locuri, aparent liniștite, sînt bîntuite de ghiblis, furtunile fierbinți ale pustiului. De la masa localului, privind peste întinderile nisipoase, surprinzi vîrtejuri care ridică în înălțimi mari cantități de praf în formă de trombe, ca niște stîlpi. Vîrtejurile dispar și apar în altă parte, ca printr-un miracol. Și aceasta chiar la bariera orașului. Natura neîmblînzită vine tiptil pînă la primele case ale orașului dar nu îndrăznește să pășească dincolo, în domeniul fertil al Nilului, fiindcă aici există un alt statut natural.

Lumină și sunet

Făcînd cunoștință cu Assuanul am avut viziunea unui nou spectacol ca acel văzut lîngă piramide, cu o singură deosebire — aceea că aria luminilor de la Assuan este mult mai vastă. Cînd hidrocentrala de aici va fi terminată va trimite reflectoare să lumineze și cele mai îndepărtate colțuri ale țării. Sub lumina electrică, Egiptul va căpăta o strălucire nouă. Planurile economice de perspectivă au nevoie de Assuan. Au nevoie de el și așezările umane. Anii îndelungați de înapoiere economică și culturală au făcut să nu existe deosebiri între locuitorii satelor și beduini, locuitorii nomazi ai pustiurilor. Stîlpii înalți ai liniilor electrice de înaltă tensiune ce vor coborî de la Assuan sînt așteptați să fie instalați chiar și în inima deșerturilor. Firește, aceasta ar crea un nou peisaj, o nouă viață. Atunci totul ar beneficia de pe urma energiei electrice în acest Egipt numit pe drept de Herodot, „un dar al Nilului".

Dar nu numai de lumină este vorba. Apele închise de înaltul baraj de la Assuan vor aduce extinderea suprafeței cultivabile de pămînt.

Din apele de la Assuan ce se vor revărsa pe noile ogoare, vor rodi bogățiile unor pămînturi lipsite pînă astăzi de atributul fecundității. Și cînd lumina produsă de turbine se va întîlni cu pînza melodioasă a apelor revărsate prin jghiaburi, atunci spectacolul va fi impresionant. Pustiul va ceda pămîntului viu, pămîntul propriu-zis.

Îmi închipui cum vor arăta împrejurimile Ismailiei, ale Port-Said-ului sau Suezului, orașe ce-și datoresc existența doar mării. Fără prezența mării, viața lor ar fi imposibilă căci sînt plantate între dune de nisip. Pilcurile de pomi, gazonul peluzelor se datoresc binefacerii mării și nu pămîntului. Cînd zona canalului va fi o zonă verde, cînd brîul văii Nilului va crește în lățime, cînd un nou covor de verdeață va tivi malul Mediteranei, în partea nordică, Egiptul va arăta altfel. Natura va fi strunită, iar în locul nisipurilor galbene, de culoarea spicelor de grîu, vor apărea lanurile adevărate, holdele aurii dătătoare de pîine.

Sînt vădite eforturile consacrate lucrărilor de ameliorare a solului. Dar executarea lucrărilor cere timp, răbdare, o muncă grea și perseverentă. Pentru că e vorba de fertilizarea a trei sferturi din pămîntul țării.

Const. SÎRBU

ALEXANDRIA

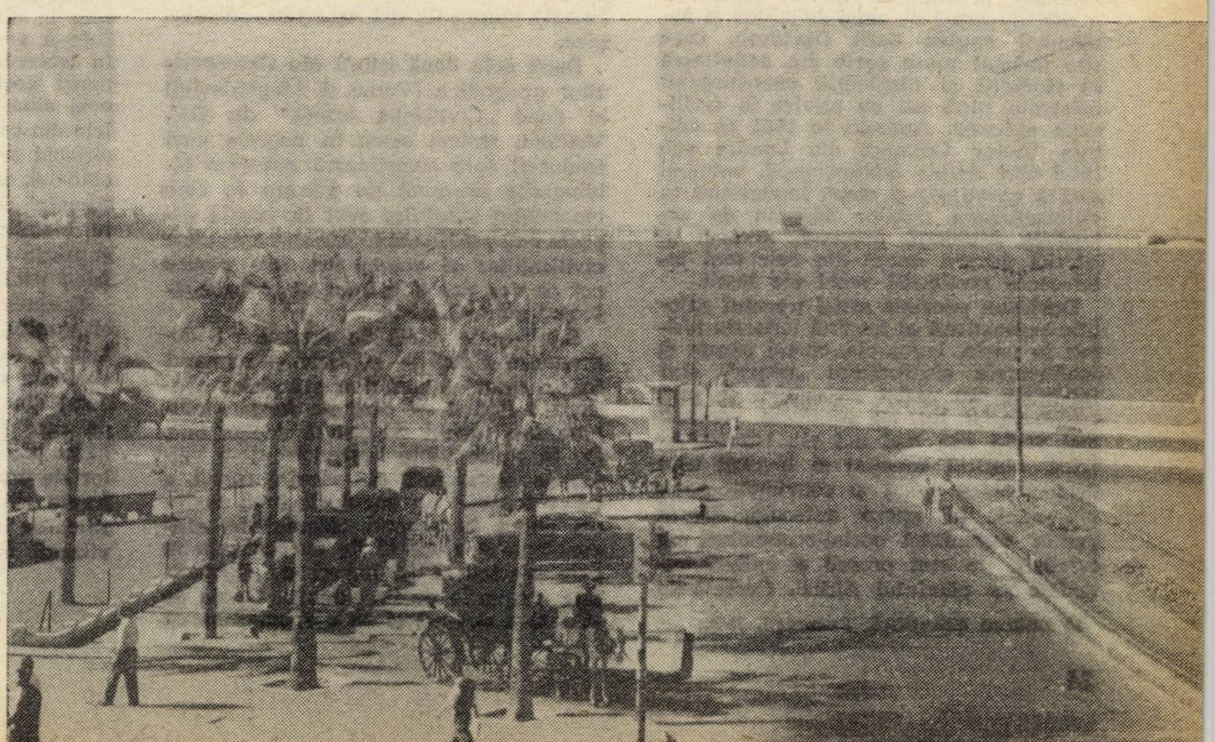

Basil Davidson

Redescoperirea Africii negre*)

Colecția „pe harta lumii" publicată de Editura Științifică înlesnește cititorilor formarea unei imagini destul de edificatoare despre cîteva din țările africane (Algeria, Ghana, Tunisia, Guineea, Angola, Madagascar). Sînt lucrări de popularizare, îmbinate cu elemente de reportaj, ceea ce le face larg accesibile și agreabile la lectură.

În afara acestei colecții a fost pusă în circulație traducerea uneia dintre cele mai prestigioase lucrări de istorie a Africii, scrisă de omul de știință și publicistul englez Basil Davidson, care și-a dedicat mare parte din activitatea sa studierii și răspîndirii cunoștințelor existente pînă azi cu privire la civilizația africană. Apărută în 1961 în editura Victor Gollancz din Londra sub titlul *Old Africa Rediscovered,* volumul acesta constituie o etapă importantă în sistematizarea datelor adunate de arheologi, etnologi, geografi, geologi și istorici asupra unora din cele mai interesante civilizații vechi ale lumii.

Davidson prezintă astfel trecutul științific reconstituit al fiecărui teritoriu african în parte. Izvoarele, cursul istoric și confluențele civilizațiilor „negre", sînt înfățișate nu strict expozitiv, ci prin confruntarea lor cu diversele versiuni mai vechi sau mai noi ale istoriei Africii. Meritul esențial al lucrării este demonstrarea sobră și convingătoare a existenței, în epoca antecolonială, a multor organizări social-economice, cu orînduiri de stat proprii și culturi autentice pe pămîntul Africii. Cercetările citate de Davidson au demonstrat că acele culturi s-au născut și s-au dezvoltat în Africa, n-au fost aduse din afara ei; iar în cazurile în care au suferit influențe din afară, acestea nu s-au suprapus pur și simplu, ci au fost asimilate. Un exemplu: arhitectura tradițională din Mali nu este nici maură, nici egipteană; ea are un caracter cu totul original, amintind de izvoarele primare, „negre", ale civilizației egiptene, confirmate mereu de noi cercetări arheologice.

După cele două istorii ale descoperirilor geografice (Verne și Maghidovici) și după „Civilizația aztecă" de G.C. Vaillant, sîntem acum în posesia unei traduceri care completează oarecum bibliografia necesară (în măsura în care cercetările științifice scot la iveală aspecte noi) pentru cei ce studiază izvoarele civilizațiilor și soarta lor, sau pentru cei ce vor pur și simplu să-și îmbogățească cunoștințele.

Bibliografia citată de autorul *Redescoperirii* indică — în parte — numărul foarte mare al lucrărilor științifice consacrate Africii — cărți de largă circulație sau tomuri de strictă specialitate. De la cunoștințele acumulate de-a valma de exploratorii din secolul trecut, a căror misiune nu era decît prea arareori liberă de scopuri colonialiste, africanologia a ajuns să fie un domeniu în care specialiștii își împart cu rigurozitate cîmpurile de investigații. Opera de sinteză a devenit și ea o specialitate cu personalitățile ei (printre care Davidson deține un loc de frunte alături de W. E. Du Bois, Westerman, Frobenius, Ballandier), cu tendințele ei diferite și cu numeroasele ei pete albe. Dominantă a devenit tendința de restabilire a adevărului istoric, împotriva încercărilor mai vechi și chiar mai noi — deloc științifice în esența lor — de a se nega existența unor civilizații precoloniale la sud de Sahara. Împotriva celor care „au naufragiat pe stînca prejudecăților", cum îi numește Davidson, se ridică opera științifică, adesea de pionierat, a celor mai serioși cercetători. Acum 100 de ani, revenind dintr-un șir de călătorii îndelungate prin Africa de nord și de vest, Heinrich Burth, despre care Davidson scrie „că a fost fără îndoială cel mai inteligent dintre toți exploratorii Africii din secolul al XIX-lea și s-a strecurat prin dificultăți cu o măiestrie și o strălucire neegalată de nimeni pînă acum", spunea: „Orice scriitor care încearcă să readucă din întuneric și uitare trecutul îndepărtat al unui popor care n-a lăsat izvoare scrise și să expună publicului chiar și o schiță sumară a istoriei acestuia va avea probabil de luptat împotriva prejudecăților înrădăcinate ale numeroșilor critici, obișnuiți să nu acorde încredere niciunui lucru ce nu poate fi verificat cu cea mai mare precizie".

Dacă la acest soi de scepticism științific se adaugă un interes politic și economic de a nega ideea că popoare socotite ca primitive, incapabile de organizare și creație, sau capabile doar să asimileze suprapunerea altor civilizații, venite cîndva din afară, au avut propria lor strălucire și civilizație, atunci sarcina omului de știință obiectiv, cinstit, devine infinit mai grea. Subliniind actualitatea avertismentului lui Burth, Basil Davidson scrie: „Înțelepte și clarvăzătoare atunci cînd au fost scrise, aceste cuvinte sînt în întregime aplicabile studiului istoriei Africii chiar în zilele noastre, deși scepticii sînt mai puțin numeroși și mai puțin siguri de ei decît acum o sută de ani".

Studierea istoriei continentului lor este, alături de studiul limbilor și culturilor africane, una din preocupările imediate ale tinerelor state, în funcție, mai ales, de construirea unui învățămînt național corespunzător situației lor noi, de țări independente care trebuie să parcurgă rapid drumul de la subdezvoltare la nivelul industrializării moderne. Este o adevărată restaurare a valorilor în trecerea ce s-a operat de la „strămoșii noștri gali, înalți, blonzi și cu ochi albaștri", cum era scris în manualele din care învățau istoria puținii copii africani școlarizați în vremea statutului colonial, și pînă la datele cu privire la triumful civilizației kush, la bazele culturii sudice, la măreția zimbabwe etc., cuprinse în cărți ca *Redescoperirea Africii vechi.*

Traducerea acestei cărți oferă astfel cititorului posibilitatea de a lua contact cu datele principale (cele mai concludente din ce s-a acumulat pînă acum) din istoria veche a unor teritorii pe care epoca noastră le-a readus pe harta politică, împreună cu multitudinea lor de probleme. Printre care, la loc de frunte stă scoaterea la iveală și valorificarea tradițiilor și comorilor unor civilizații îngropate sub vremi.

Gabriela DOLGU

*) Editura Științifică, București, 1964.

The New York Times Magazine

SFIDAREA „SISTEMULUI CELOR PATRU PARTIDE"

CAMPANIA în favoarea lui Barry Goldwater este rezultatul unui plan pentru efectuarea unei schimbări drastice în structura politicii americane. Strategii de dreapta speră să pună toamna aceasta alegătorii în fața celei mai nete alegeri între politica liberală și politica conservatoare la care a asistat națiunea de cel puțin 50 de ani.

Intenția este absolut clară. Obosiți de supralicitările republicanilor, care — după părerea lor — nu fac decît să-i imite pe democrații liberali, acești strategi doresc să maseze forța conservatoare a țării într-un singur partid. De fapt, nu-i interesează care partid anume, dar în momentul de față — datorită existenței lui Barry Goldwater — partidul republican pare cel mai bun vehicul pentru speranțele lor.

Această strategie va da oare în mod concret roade la toamnă pentru Goldwater și pentru tovarășii săi conservatori? Va fi oare bună în cele din urmă pentru sistemul nostru bipartizan? Mai presus de toate, va fi oare bună pentru națiune?

Răspunsurile nu sînt atît de simple cum și-ar putea închipui cei de dreapta. În noiembrie, strategia lor va folosi probabil cauzei liberale mai degrabă decît cauzei conservatoare; va întări probabil sistemul bipartizan în dezavantajul conservatorilor; și — în mod paradoxal — ar putea să fie bună pentru națiune la un mod pe care teoreticienii de dreapta nu pot să-l prevadă, sau, dacă ar putea, fără îndoială că l-ar respinge.

În plus, s-ar putea ca liberalii să aibă în cele din urmă mai mult de cîștigat decît își închipuie de pe urma unei schimbări a modului în care se duce lupta de partid.

Strategia conservatoare pentru toamna aceasta are două tăișuri. Unul este îndreptat spre adepții siguri ai partidului. Oferind un candidat la președinție și o platformă a partidului care se opun energic democraților în loc să se facă „ecoul" lor, conservatorii speră să-i activizeze pe republicanii devotați, astfel încît forța fiecărui om să echivaleze cu forța a 10 oameni. Pentru prima oară într-o generație, republicanii ar avea pentru ce să lupte; ei ar ridica milioane de alți alegători care s-au dat deoparte de la luptele de partid „fără sens" din trecut și în consecință ar cîștiga toamna aceasta pe plan național la fel de net cum a cîștigat Goldwater în California la începutul lunii iunie — și din aceleași motive.

Al doilea tăiș este îndreptat spre sud. Conducătorii de dreapta afirmă că o mulțime de albi din sud se vor alătura cauzei unui om care, deși este în principiu în favoarea drepturilor civile, ar lăsa apărarea lor în seama statelor. Potrivit acestui punct de vedere, timp de decenii conservatorii din sud au fost întemnițați în partidul democrat, deoarece singura lor alternativă la un democrat de tip Truman era un republican de tip Rockefeller. Goldwater i-ar elibera, oferindu-le o alegere reală. El ar cuceri Sudul întocmai cum senatorul republican John Tower a cucerit statul Texas în 1961, iar mai mulți membri republicani ai Camerei Reprezentanților au cîștigat districte sudice.

Ambele speranțe sînt neîntemeiate. Firește, milioane de americani nu votează, dar motivele pentru care se întîmplă acest lucru sînt multe, ele nu se reduc la lipsa unei deosebiri reale între partide.

În plus, un uriaș efort conservator va stimula pe democrații și liberalii anterior apatici să voteze împotriva lui Goldwater. Planificatorii conservatori par ciudat de orbi în ce privește posibilitățile unei contrastrategii care ar exploata amenințarea reprezentată de Goldwater pentru numeroșii americani cu concepții moderate.

Nici Sudul nu este un fruct copt care așteaptă să fie cules. Nu există un sud ci mai multe „suduri": inima centurii negre cu politica ei rasistă și cu marile ei procentaje în favoarea democraților (din numărul locuitorilor cu drept de vot); statele din regiunile muntoase, cu economii mai diversificate; și în sfîrșit regiunile mai industrializate cu sindicatele lor urbane și cu republicanii din suburbii.

Conservatorii ar putea să prezinte atracție pentru centura neagră numai cu o platformă împotriva drepturilor civile, dar aceasta ar înstrăina nenumărați republicani din nord care doresc cel puțin un program moderat de drepturi civile. Conservatorii ar putea să prezinte atracție pentru interesele de afaceri din sud prin impozite și o politică față de sindicate în favoarea cercurilor de afaceri, dar aceste interese nu pot să furnizeze voturi care să învingă puternicele majorități democrate. Și, mai mult, conservatorii nu ar putea să prezinte nici un fel de atracție pentru negrii din sud.

Dacă republicanii și democrații moderați își vor menține vigoarea și unitatea în cursul inevitabilelor crize interne și externe din vara aceasta, strategia conservatoare se va prăbuși probabil la toamnă.

Care este situația de perspectivă? Unii conservatori recunosc că 1964 nu este un an propice pentru cauza lor. Ei sînt dispuși să nu facă caz de șansele lui Goldwater împotriva lui Johnson, dar doresc să înceapă acum îndelungatul proces al unei realinieri naționale într-un partid liberal și un partid conservator. În cele din urmă, afirmă ei, vor cîștiga și cu un candidat la fel de conservator ca Goldwater, dar mai discret.

Dacă Goldwater, care a cîștigat la San Francisco, pierde la toamnă, candidatura republicană la președinție în 1968 va fi la fel de vacantă ca și în ultimele decenii. Republicanii moderați și liberali își vor fi dovedit afirmația că partidul republican nu poate să cîștige cu un candidat de dreapta.

În plus, realinierea de partid ar acționa în două sensuri. Orice efort prelungit de a polariza voturile conservatoare în partidul republican ar duce la contrastrategii care în cele din urmă ar lărgi și consolida voturile liberale în partidul democrat. Dreapta să nu se înșele. Democrații nu ar sta cu brațele încrucișate în timp ce republicanii s-ar concentra asupra voturilor conservatoare.

Ei ar considera acest fapt și apropiatele alegeri drept cel mai bun prilej oferit în decurs de o generație de a activiza voturile liberale ale națiunii. Johnson are condiții ideale pentru a extinde atracția pe care o prezintă pe un arc larg, de la republicanii moderați la liberalii fermi. El ar putea să atragă de asemenea o mulțime de alegători independenți, speriați de răul pe care Goldwater l-ar putea face politicii noastre externe bipartizane.

Cu condiția să obțină un mandat larg la toamnă, Johnson ar putea să aducă după sine în Congres un număr suficient de democrați liberali pentru a onora promisiunile sale electorale și angajamentele platformei partidului. În 1936, Franklin D. Roosevelt a cîștigat o mare majoritate a Congresului, dar nu a reușit să exploateze în Congres sprijinul de care se bucura în rîndul poporului. Johnson, un protejat al lui Roosevelt și vechi membru al Congresului, ar avea atît autoritatea cît și dibăcia necesară pentru a transforma o puternică victorie electorală într-o victorie legislativă istorică.

Dar Johnson ar putea să meargă mai departe — și aici strategia conservatoare ar putea să riposteze în mod spectaculos. Marea forță a conservatorilor nu a constat în cîștigarea majorității în alegerile prezidențiale, sau chiar în alegerile pentru Congres, ci în menținerea controlului asupra comitetelor-cheie și altor puncte întărite din Congres.

Cu condiția existenței unui Congres ferm liberal, Johnson ar putea ca, prin conducătorii săi din Congres, să elaboreze o serie de reforme congresionale ca acelea pe care senatorul Joseph S. Clark (Pennsylvania) și membrul Camerei Reprezentanților Richard Bolling (Missouri) le cer de multă vreme. Procedura pentru închiderea dezbaterilor ar putea fi întărită, comitetul pentru regulamente ar putea fi lipsit de puterea lui obstrucționistă în Camera Reprezentanților și președinții de comitete ar putea fi împiedicați să blocheze măsurile legislative.

O asemenea modernizare a Congresului nu ar schimba numai mecanismul. Ea ar duce în cele din urmă la mari transformări politice. O dată ce vor putea să promulge în mod sistematic programe în loc să le promită doar, democrații vor putea să consolideze sprijinul de care se bucură din partea sindicatelor, a grupurilor etnice, a alegătorilor din orașele mari și alegătorilor cu venituri reduse, care în general sînt în favoarea unor legi blocate de

multă vreme în Congres. O asemenea schimbare ar grăbi de asemenea plecarea conservatorilor din sud din partidul democrat, căci fără puterea și sanctuarul privilegiat ce le-a fost conferit în Congres de apartenența lor la partidul democrat, acești conservatori s-ar îndrepta în cele din urmă spre partidul mai apropiat de ideologia lor.

Strategii de dreapta ar saluta o asemenea realiniere pe motiv că, în esență, conservatorii depășesc din punct de vedere numeric pe liberali. Aici, ei greșesc în mod cert. Potrivit tuturor verificărilor de care dispunem — rezultatele alegerilor prezidențiale și pentru Congres, platformele partidelor, anchetele în rîndul opiniei publice — actuala epocă este o epocă liberală în mod la fel de sigur cum ultima parte a secolului XIX a fost o epocă conservatoare. Nu există tertip, tactică, mecanism prin care conservatorii să poată depăși această realitate.

Dacă previziunile pe termen scurt și pe termen lung sînt exacte, o victorie a lui Goldwater la convenția națională republicană ar putea grăbi procesul de realiniere a partidelor. Ea ar putea de asemenea să facă, dintr-un partid republican dominat de conservatori, un partid pentru multă vreme minoritar. De aceea, s-ar putea ca realinierea de partid să nu fie foarte favorabilă pentru republicanii de dreapta. Ar fi oare favorabilă pentru noi ceilalți?

Mulți americani ar spune că nu. Ei ar prefera ca lupta pentru marile probleme dintre liberali și conservatori să fie dusă în cadrul fiecăruia dintre cele două partide mai degrabă decît între ele.

Dar nenorocirea în ce privește scindările din cadrul celor două partide americane este că au un efect mult mai serios decît în țări ca Marea Britanie, unde partidele pot să discute neînțelegerile lor interne și apoi să prezinte alegătorilor și în guvern un front unit. Căci fiecare din fracțiunile noastre de partid controlează un punct întărit: democrații conservatori și republicanii conservatori se unesc pentru a domina structura Congresului, în timp ce aripile liberale ale ambelor partide alternează la controlul președinției și se unesc în menținerea politicii bipartizane, în special în problemele externe.

Avem, în realitate, un sistem de patru partide, cuprinzînd două partide „prezidențiale" sau liberale și două partide „congresionale" sau conservatoare, care fac politică prin combinații de partid, în schimbare, cam așa cum obișnuia să facă parlamentul francez.

Acest sistem de patru partide domolește pe extremiștii din cadrul guvernului; el dă minorităților o posibilitate de a denunța și întîrzia acțiunea guvernului. Dar sistemul procedează astfel în dauna unei guvernări hotărîte și continue, în stare să anticipeze problemele ce se ivesc și să le facă față înainte de a se transforma în crize. Cînd guvernarea celor patru partide acționează, ea o face în mod sacadat, altemind „între comă și convulsie". Deoarece puterea și energia politică sînt fragmentate, conducătorii nu pot să acționeze în baza mandatului unei majorități populare, ci trebuie să aștepte ca o situație de criză să producă o largă unanimitate.

Dacă realinierea de partid promite să producă un regim mai efectiv al majorității, un sistem bipartizan mai clar aliniat și un guvern național mai energic și liberal, de ce sînt conservatorii în favoarea ei? De ce ar renunța ei la statu quo-ul care îi ajută să pună în impas guvernul federal și programele lui cu caracter regulator și social? Este oare vorba de o nouă greșeală de calcul a dreptei?

Nu în întregime. Căci conservatorii nu se mulțumesc să pună guvernul în impas sau să-i încetinească activitatea. Ei vor să-l controleze. Ei vor nu să oprească ceasul ci să-l dea înapoi — înapoi la vremurile în care impozitele erau scăzute, sindicatele erau slabe, guvernul federal era departe și problemele externe erau invizibile. Cu condiția să aibă o posibilitate reală de a conduce guvernul, indiferent dacă aceasta se va întîmpla în anul următor sau în deceniul următor, ei consideră că ar putea să îndepărteze ca prin farmec problemele secolului XX, care îi dezorientează.

Fără să vrea, conservatorii ar contribui la apariția unui gen diferit de aliniere de partid — o aliniere care oferă o alegere clară între un partid democrat liberal cu răspundere și un partid republican oarecum de centru-dreapta.

Cum s-ar deosebi o asemenea aliniere de partid de situația de astăzi? Dacă democrații conservatori din sud se alătură partidului republican, partidul democrat ar fi eliberat de sub aripa lui obstrucționistă; atunci el ar putea să se deplaseze ceva mai spre stînga și să se pregătească să facă față problemelor în curs de apariție care ar putea să domine politica americană în cursul restului secolului — așa cum o face în cele din urmă acum în privința drepturilor civile.

Aceste probleme ar cuprinde: automatizarea; dezvoltarea masivă a învățămîntului din punct de vedere cantitativ și calitativ; raporturile guvernului federal cu problemele odihnei, culturii și mijloacele de comunicare în masă; înrăutățirea situației urbane; dezarmarea; întărirea O.N.U.; problema populației mondiale. Partidul democrat a trăit prea mult pe baza vechilor probleme economice ale New Deal-ului, în parte deoarece conservatorii lui din sud puteau să-i oprească sau să-i tărăgăneze acțiunea.

Astfel, realinierea ar permite partidului cîștigător în alegeri să guverneze. Conservatorii au un argument: oricare ar fi, în vorbe, divergențele dintre republicanii lui Eisenhower și democrații lui Kennedy și Johnson, pare să existe puțină deosebire între politicile pe care ei le pun în practică. Alegătorii doresc o alegere între politici, nu doar între promisiuni.

Pentru conservatori, ironia este că vor cădea ei înșiși în groapa pe care o sapă pentru liberali. Pentru republicanii moderați, pericolul este că ar putea să fie împinși și ei în groapă. Pentru țară, speranța este că, din această agitație a partidelor, va ieși la iveală un sistem bipartizan mai viguros și cu mai mult sens.

James McGREGOR BURNS

New York Herald Tribune

REACȚII ÎN AFARA S. U. A.

ÎN ÎNTREAGA lume s-au înregistrat reacții la candidatura Goldwater, îndeosebi reacții ostile. La Londra, la Paris, la Bonn și la Moscova, comentatorii l-au denunțat pe senatorul din Arizona ca pe un reacționar și un atițător la războiul rece. Glasuri aprobative s-au auzit numai la Madrid și Johannesburg și în alte cîteva orașe. La Vatican știrea a fost publicată fără comentarii. Majoritatea purtătorilor de cuvînt din diverse capitale au refuzat să comenteze investitura lui Goldwater, deși cîțiva s-au arătat dispuși să-și exprime vederile în mod privat. În multe cazuri reacția cercurilor guvernamentale a fost exprimată de ziarele care reflectă opiniile acestor cercuri.

La Stockholm, *Aftonbladet*, ziar controlat de sindicatele suedeze și reflectînd adesea opiniile guvernului social-democrat scria: „O luptă nedorită — o confruntare dură între reacțiune și bunul simț — trebuie dusă acum în America. Tot ce se poate spera după desemnarea lui Goldwater este posibilitatea ca el și oamenii lui să fie înfrînți în mod definitiv. Ignoranța și primitivismul politic au cuprins convenția partidului republican. A sosit timpul mobilizării tuturor celorlalte forțe existente în Statele Unite".

Ziarul *Information* din Copenhaga scria: „Cele întîmplate au semnificația unei sinucideri a partidului republican. Va începe rărirea rîndurilor partidului, fapt care — întrucît Goldwater nu poate oferi nici o soluție problemelor politice majore — îi va face pe democrați, care au unele soluții, atotputernici. Prin structură și metode, Goldwater și anturajul lui sînt totalitariști. Prin aceasta ei devin o amenințare la adresa democrației americane și un fel de ecou al împușcăturilor din Dallas".

La Paris *France-Soir*, cotidianul cu cea mai largă circulație, scria că desemnarea lui Goldwater reprezintă „un pas înapoi care va oferi argumente celor care se îndoiesc de realitatea dorinței de destindere în Statele Unite și europenilor care nu au încredere în prietenia americanilor".

Un purtător de cuvînt al partidului liber-democrat din R. F. G. a denunțat concepțiile politice ale senatorului Goldwater numindu-le „fanatism rasist și anticomunism irațional". Purtătorul de cuvînt a acuzat pe candidatul republican la președinție că ar încerca să degradeze partidul republican, transformîndu-l într-o grupare de extremiști de dreapta.

În Republica Sud-Africană, senatorul Goldwater este privit cu aprobare de mulți albi dar el nu pare să se bucure de prestigiu în rîndurile africanilor. Mulți albi îl consideră înțelegător față de politica de apartheid a guvernului

acestei țări. Reacția acestora a fost exprimată de un ziarist sud-african (alb) care a spus: „Dacă Goldwater va deveni vreodată președinte, cred că Republica Sud-Africană va avea cel mai bun prieten pe care l-a avut vreodată în Casa Albă". Populația de culoare îl asociază pe senatorul Goldwater cu ideea supremației albilor care este un principiu de guvernare în această țară. Un african spunea: „Goldwater nu este un prieten al negrilor din America sau de aici. Îl simpatizam pe Kennedy pentru că simțeam că el lupta atît pentru drepturile negrilor americani cît și pentru drepturile noastre. Dacă Goldwater va fi victorios, Statele Unite nu se vor mai gîndi la noi".

La Madrid, unii spanioli inclusiv personalități politice îl admiră pe senatorul Goldwater și sînt de acord cu ideile sale conservatoare. În discuții private, mai mulți înalți funcționari guvernamentali s-au declarat încîntați de desemnarea senatorului Goldwater. Unul dintre ei a și dat un pronostic: „Vom vedea o adevărată campanie electorală dinamică și disputată în Statele Unite".

La New Delhi, un purtător de cuvînt al guvernului Indirei a refuzat să exprime comentarii, dar în conversațiile private pe care le-au susținut membrii de bază ai partidului Congresul Național Indian și-au exprimat îngrijorarea în legătură cu faptul că această „victorie a extremiștilor nu poate decît să compromită realizările președintelui Kennedy".

France nouvelle

PARIS

AL DOILEA AN DE INDEPENDENȚĂ

ÎN MOMENTUL cînd Algeria sărbătorește a doua aniversare a eliberării sale, își fac simțită prezența forțele contrarevoluționare, aliate cu capitalul străin.

Ceea ce se întîmplă în prezent în Algeria nu este surprinzător.

Firește, imensa majoritate a Algeriei o constituie muncitorii de la orașe și sate, dar există de asemenea o minoritate care are mijloace și ale cărei interese sînt legate de alte interese exterioare. Ea cuprinde o serie întreagă de oameni, de la colaboraționistul care a sprijinit represiunea colonialistă pînă la birocratul care își folosește autoritatea în interes propriu, pînă la speculant și la noul îmbogățit; toți aceștia se tem de revoluție și de extinderea ei. Ei vor să-și apere bunurile și privilegiile.

Congresul F.L.N. care a avut loc în aprilie nu a prea lăsat iluzii adversarilor revoluției algeriene. Principalii capi de coloană ai opoziției au preferat, de pildă, să evite dezbaterea. Definind orientarea socialistă a Algeriei, Congresul F.L.N. constatase că, pentru a realiza acest obiectiv, erau necesare două condiții fundamentale: consolidarea partidului și epurarea aparatului de stat. Cu prilejul sesiunii C. C. al F. L. N. care a avut loc luna trecută au fost luate hotăriri importante în aceste două domenii.

Hotărîrile Comitetului Central constituie o completare a decretelor din martie și o extindere a spiritului lor în alte sectoare.

Autogestiunea definită de decretele din martie deschidea primul front ofensiv al socialismului în Algeria. A fost ales acest front deoarece ataca de la bază capitalismul, respectiv proprietatea asupra mijloacelor de producție — uzine și pămînturi — care trecea în gestiune colectivă. Acest front a fost ales deoarece corespundea aspirațiilor maselor, care îi înțelegeau sensul și puteau să participe direct la el. Ucenicia în domeniul gestiunii uzinelor și a pămînturilor oferea, de asemenea, perspectiva formării de cadre pentru gestiunea statului, pentru ca militanții ieșiți din rîndul maselor populare să poată înlocui treptat aparatul moștenit din perioada colonială. Alegerea obiectivelor revoluției algeriene, după decretele din martie, este dictată de preocuparea serioasă de a consolida influența socialistă la treptele de bază ale societății. Începînd de la autogestiune în unitățile de producție și în comune, acțiunea poporului trebuie să se ridice pînă la gestiunea globală a statului.

În funcție de aceste criterii, Comitetul Central al F.L.N. a definit activitatea partidului în perioada actuală. S-a dat prioritate tuturor măsurilor care favorizează și dezvoltă posibilitatea ca masele să se exprime și să-și impună obiectivele și metodele. F.L.N. și-a deschis porțile pentru toți militanții revoluționari. Structurile comunale și-au deschis porțile pentru reprezentanții sectorului cu autogestiune. A fost dezvoltată reforma agrară, vizînd de data aceasta marea proprietate funciară algeriană. S-a constituit miliția populară și s-au livrat arme muncitorilor din orașe și de la sate hotăriți să apere revoluția.

În aceste condiții, contrarevoluționarii au aruncat cărțile, încercînd să treacă la rebeliune fățișă. Trecerea la dizidență a fostului colonel Chaabani nu este un fapt izolat. Este vorba de o acțiune comună, legată nu numai de rebeliunea lui Ait Ahmed din Kabylia sau de activitatea lui Khider la Paris. Ea se integrează în același timp într-un întreg proces de sabotaj la care participă burghezia reacționară algeriană și capitalul străin.

După cum revoluția se desfășoară pe toate planurile — politic, economic, ideologic, administrativ — contrarevoluția se străduiește și ea să-și desfășoare acțiunea destructivă în toate aceste domenii.

Revoluția algeriană întîmpină dificultăți în construcția economică. Ea nu le neagă, ci le constată, pentru a le învinge mai bine. Contrarevoluția, la rîndul ei, le constată (sau le inventează) pentru a le exploata în mod demagogic. Temele regionaliste nu sînt cele mai deprețuit argumente folosite de contrarevoluție: kabylilor li se spune: „Sînt favorizați numai cei din Oran. Ei au toate comitetele de gestiune, toate uzinele". Celor din Oran li se spune: „Sînteți complet neglijați, în timp ce se acordă credite kabylilor". Pe plan ideologic, contrarevoluționarii încearcă să acrediteze ideea că este vorba despre o opoziție între Islam și socialism. Dar ei acționează în special pe plan social, speculînd nemulțumirile muncitorilor pentru a-i îndrepta în direcții anarhice și a-i întoarce în cele din urmă împotriva intereselor lor și ale țării.

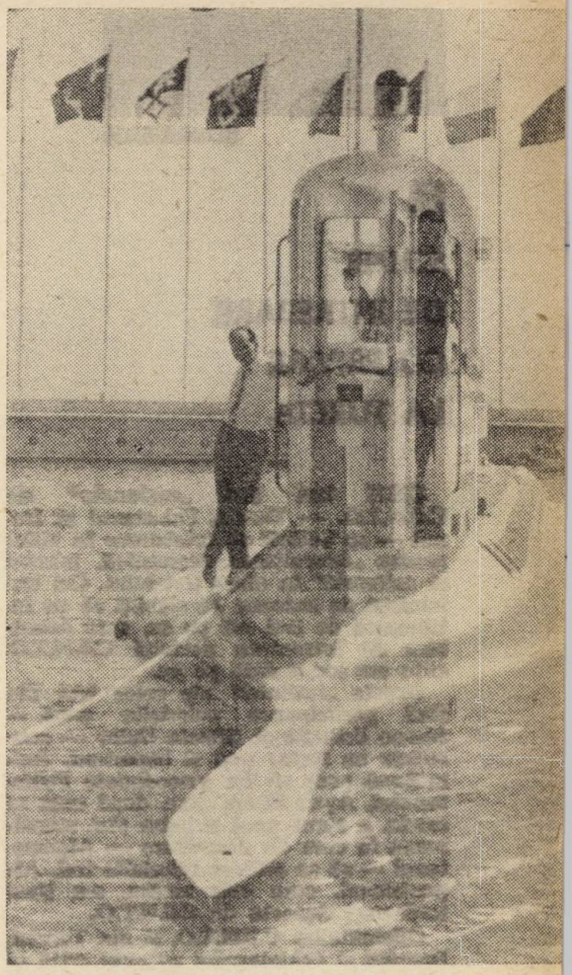

Partea superioară, cu turnul de comandă, a primului submarin turistic, care navighează în apele lacului Leman

Nu este surprinzător de constatat de asemenea că, după ce Algeria a întîmpinat cele mai grele obstacole în calea independenței sale economice, în special în legătură cu bogățiile petrolifere, subversiunea lui Mohammed Chaabani se produce în acel „Eldorado al sudului" unde se află condiția primă a îmbogățirii Algeriei și deci a independenței sale economice: petrolul.

Adresîndu-se poporului algerian, Ben Bella a afirmat că toate comploturile urzite împotriva Algeriei nu vor servi cu nimic inițiatorilor lor, ci dimpotrivă, vor juca rolul de motor al revoluției. Marile manifestații care s-au desfășurat în întreaga Algerie cu prilejul celei de-a doua aniversări a independenței confirmă coeziunea muncitorilor, a marii mase a poporului algerian, activitatea lor coordonată pentru apărarea revoluției.

Georges GIRARD

EDINBURGH

SEMNE DE ÎNTREBARE CU PRIVIRE LA TURCIA

CELE trei țări „regionale" ale C.E.N.T.O. — Turcia, Pakistanul și Iranul — au hotărît să colaboreze în viitor pentru „dezvoltarea economică, tehnică și culturală" în afara tratatului. Cei trei miniștri de externe au stabilit să se întîlnească de trei ori pe an, spre deosebire de întrunirea pactului C.E.N.T.O. care are loc o dată pe an.

Aceste „întîlniri" ale celor trei țări fără participarea celorlalte două — Marea Britanie și Statele Unite — constituie un factor nou și important. Animatorul pare să fie președintele Pakistanului, Ayub Khan, care, după cum se crede, a cerut unei a patra țări musulmane în curs de dezvoltare — Afganistanul — să se alăture celorlalte trei. Afganistanul, care este neutru, s-a ținut totdeauna departe de C.E.N.T.O.

Oficialitățile C.E.N.T.O. și ale Turciei, Iranului și Pakistanului au avut grijă să pună surdină acestei noi mișcări și s-o prezinte ca pe lucrul cel mai normal din lume. Ea constituie însă un nou pas pe calea procesului inevitabil de schimbare.

Toți specialiștii în problemele Orientului Mijlociu știau de multă vreme că cei trei membri regionali ai C.E.N.T.O. erau nemulțumiți de rezultatele alianței Aceasta și pe plan militar deoarece, deși cartierul său general de la Ankara era plin de generali, alianța nu dispunea, de fapt, de trupe. În ceea ce privește dezvoltarea economică, sumele venite din partea celor doi parteneri bogați, Marea Britanie și Statele Unite, erau mici, și cea mai mare parte a ajutorului era destinat unor proiecte care aveau prea puțin de-a face cu adevăratele nevoi ale țării.

Desigur, C.E.N.T.O. va continua să existe. Tratatele, o dată înjghebate, sînt rareori abrogate.

În consecință, hotărîrea celor trei puteri de a-și urma dezvoltarea economică „în afara C.E.N.T.O." ar putea să facă tovărășia lor mult mai acceptabilă pentru Afganistan.

Pentru Turcia și Pakistan, avantajele politice imediate ale acestei noi măsuri constă în faptul că le oferă sprijinul solid a doi prieteni în dispute de mare importanță. Turcia și Iranul vor sprijini Pakistanul cu privire la Caşmir, în timp ce Pakistanul și Iranul vor sprijini Turcia în problema Ciprului. Cum este foarte probabil ca aceste două probleme să vină în fața O.N.U., ambele țări au mare nevoie de prieteni după ce și-au dat seama că alinierea lor sută la sută cu Occidentul nu le-a ajutat prea mult în acest for internațional.

Este interesant că în comunicatul comun turco-pakistanez, semnat de președinții Gürsel și Ayub Khan, a fost inclus un element puțin obișnuit: salutarea planurilor celei de-a doua conferințe afro-asiatice și exprimarea convingerii lor că o asemenea conferință „ar aduce servicii pozitive cauzei unității afro-asiatice și păcii mondiale".

Poziția Turciei este specială, deoarece încă de pe vremea lui Atatürk această țară s-a orientat spre Occident în toate privințele și pretinde, pe drept cuvînt, să fie privită ca o țară europeană. Turcia face parte din Consiliul european și este membru asociat al Pieței comune. Este deci greu pentru Turcia, deși populația ei este musulmană, să întoarcă spatele Europei și să privească spre Orientul Mijlociu.

Turcia continuă să fie scindată între Europa și Asia, între Occident și Islam. Nemulțumirea ei față de Marea Britanie și Statele Unite cu privire la Cipru, unde ea simte că ele favorizează în fond soluția greacă, a îndepărtat-o de Occident și s-ar putea crea impresia că încearcă să-și găsească salvarea la vecinii ei asiatici din Răsărit.

PARIS

REFLECȚII LA ÎNAPOIEREA LUI CHOMBE

CU FAȚA mînjită de sînge, cu cămașa pătată, cu mîinile legate la spate, Lumumba părea aproape indiferent la ceea ce se petrecea în jurul lui.

Totuși — și martorul european care îmi povestea drama își mai amintește — el păstra în priviri acea sclipire tremurătoare...

Primul șef al guvernului Congo-ului fost belgian era în genunchi, aproape mort, cu barba smulsă și totuși disprețuitor. El mai găsea forța necesară pentru a brava ultima oară pe călăii săi: „Sînteți sclavi vînduți colonialiștilor, dar în cele din urmă nu veți putea să faceți nimic împotriva poporului".

Atunci, Munongo, parcă înnebunit, a început să urle și l-a lovit cu baioneta. Lumumba s-a încordat, cu capul aplecat pe spate. Dar corpul lui mai era scuturat de un tremur nervos. Au tras cu toții, căpitanul Gatt, Munongo, toți...

Această scenă ar fi putut să rămînă îngropată pentru totdeauna și ar fi fost păcat. Dar nu asiști la asemenea „momente", nu te apropii atît de mult de Istorie fără să ai foarte repede un chef teribil de vorbă. În consecință au vorbit. Au vorbit călăii care se aflau acolo, ministrul informațiilor al lui Chombe...

Astăzi, același Munongo, este ministru în Congo, ca și Kalonji căruia — potrivit angolezului Roberto Holden — i s-a trimis capul tăiat al lui Lumumba.

Kalonji-Munongo: aceste două nume au avut efectul unui bob de piper într-o băutură dulce pregătită cu artă. Căci Chombe pusese totul la punct în mod minuțios. Luată prin surprindere, Africa, aproape fără să-i vină să creadă, vedea realizîndu-se imposibilul: cu cele mai înalte binecuvîntări, Chombe pregătea intrarea lui nu numai în Katanga, dar în fruntea întregului Congo...

Ben Bella, primul, a evocat memoria lui Lumumba. „Chombe — spunea cineva din anturajul lui — nu mai este un substantiv propriu, a devenit un substantiv comun".

Chombe s-a înapoiat tocmai în momentul în care urma să aibă loc la Cairo a doua conferință africană la nivel înalt. Prima se întrunise în mai anul trecut la Addis-Abeba, și pusese bazele instituțiilor africane. Ea a creat un spirit care s-a răspîndit pe tot continentul.

În decurs de un an, Organizația Unității Africane (O.U.A.) a intervenit în două rînduri pentru a pune capăt conflictelor dintre unii membri ai ei. O.U.A. a impus Algeriei și Marocului încetarea focului, atunci cînd cele două țări se înfruntau în cadrul unui adevărat război. Ea a reușit de asemenea să restabilească o anumită pace între Somalia și Etiopia, aflate în conflict pentru o problemă de frontieră...

Această eficacitate a dat O.U.A. o energie care lipsește unui mare număr de alte instituții de unitate regională. Își va putea păstra oare această forță dacă, prin afacerea Chombe, începe să includă în competența ei conflictele interne ale statelor membre?

În orice caz, problema va fi pusă la Cairo, și din acel moment, ceea ce fiecare conducător african nu îndrăznea să spună decît cu jumătate de glas, riscă să devină o realitate.

Oricine va îndrăzni să abordeze la Cairo problema congoleză îl va vedea pe Chombe, ieri dușman legal și în mod practic aflat în afara legii, protestînd — în numele guvernului constituțional pe care îl reprezintă — împotriva acestui amestec inadmisibil, contrar Cartei de la Addis-Abeba. Oamenii ca Seku Ture, Nkrumah, Ben Bella, vor accepta oare să aprobe această stare de fapt?

După cîte știm, ei nu sînt dispuși să tacă. Cadavrul martirului african Lumumba este ascuns în realitate la întretăierea dintre cele două Africi și, încă o dată, continentul riscă să se divizeze la auzul numelui lui.

Meteor pe firmamentul african — căci totul nu a durat decît trei luni — Lumumba este înainte de toate unul din acei oameni față de care iei poziție de îndată ce ai pielea neagră. Poate că nu era în realitate un om politic. Dar a devenit în cele din urmă mai mult decît atît: a devenit un monument.

Și Chombe o știe mai bine ca oricine, deoarece — ciudat omagiu — el a organizat întreaga sa operație recentă pe baza exploatării acestui mit lumumbist. La început, a aruncat o pocnitoare pe care ecoul presei a transformat-o în bombă. „Nu l-am asasinat pe Lumumba, era deja mort atunci cînd a sosit la Elisabethville".

Dar există o fotografie a lui Lumumba coborînd din avion. Nu avea

încă nimic dintr-o fantomă, era cît se poate de viu.

În același timp, Chombe își folosea pionii. La Elisabethville el instalase oameni care controlau guverne locale (ca cel al provinciei Katanga de sud), sau care aveau o poziție destul de bună în aparatul guvernamental pentru a fi perfect de bine informați asupra celor ce se petreceau acolo.

La Madrid, unde se afla în exil, Moise Chombe era la fel de bine utilat ca o ambasadă. Biroul său de pe strada Pintor Rosales era legat prin telex de principalele orașe din Congo. Adesea el era mai bine informat despre evenimentele congoleze decît primul ministru de atunci, Cyrille Adoula. Această organizație, întreținută cu miliardele „economisite" în cursul secesiunii Katangăi, recruta „militanți" bine retribuiți care i-au făcut lui Chombe o primire triumfală atunci cînd a sosit la Léopoldville.

Dar trebuia dusă de asemenea o acțiune diplomatică.

La conferința de la Lagos, Chombe a trimis pe unul din emisarii săi cu o singură misiune: să ia contact cu conducătorii Africii revoluționare. Scurt timp după conflictul algeriano-marocan, același emisar sosea la Alger, se introducea în cercurile politice și explica că „patronul său" nu mai putea suporta odioasa reputație ce i se făcea, că ar fi fericit să vină să explice lucrurile el însuși, că și-ar dovedi buna credință.

Această primă încercare a eșuat.

Dar Chombe este departe de a-și fi făcut un vid în jurul lui. Indiferent dacă conferința de la Cairo îl urmează sau nu pe Ben Bella, indiferent dacă-l condamnă pe noul prim-ministru al Congo-ului sau se declară incompetentă, aceasta nici nu-l va slăbi, nici nu-l va întări pe Chombe. Partida se joacă în Congo însuși.

Noul guvern ia puterea într-un moment în care mai multe regiuni ale țării sînt pradă unor mișcări de dizidență înarmată. Adoula nu a fost răsturnat de Chombe, ci de propria sa neputință de a pune capăt insurecțiilor dinăuntru.

Chombe va juca poate mai inteligent decît predecesorul său. În schimb, el are mult mai puține mijloace politice. El va exploata probabil ostilitatea manifestată față de el de Africa revoluționară, pentru a face diversiune cîtva timp. Dar iluzia nu va persista multă vreme: mai devreme sau mai tîrziu, el va fi nevoit la rîndul său să facă față forțelor centrifuge din Congo pe care le-a dezlănțuit primul.

Jean FRESNOIS

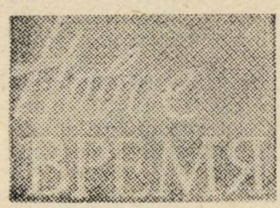

MOSCOVA

COMERȚUL SOVIETO-ENGLEZ

NU DE MULT s-a întors la Moscova dintr-o călătorie în Anglia delegația Camerei de comerț unionale în frunte cu președintele prezidiului Camerei, M. V. Nesterov. Într-o convorbire cu un redactor al revistei *Novoe Vremea*, M. V. Nesterov a spus printre altele:

Am făcut o vizită în Anglia la invitația camerelor de comerț din Londra și Birmingham. Aceasta a fost o vizită de răspuns la călătoria făcută anul trecut la Moscova de o delegație de oameni de afaceri englezi. În timpul celor zece zile cît ne-am aflat în Marea Britanie ne-am întîlnit nu numai cu oameni de afaceri, ci și cu personalități oficiale. Am fost invitați la un dineu oferit de ministrul comerțului, Edward Heath, și am avut o întîlnire cu primul ministru Alec Douglas-Home.

De altminteri, marele interes manifestat în Anglia față de comerțul cu țara noastră poate fi resimțit chiar fără a pleca din Moscova. Într-una din cuvîntările pe care le-am ținut la Londra, am menționat „sezonul englez" de la Moscova: în Uniune au fost organizate cîteva expoziții engleze printre care recenta expoziție agricolă care s-a bucurat de succes; Moscova a fost vizitată de două ori de miniștri englezi și urmează să sosească ministrul de externe Butler, iar oameni de afaceri englezi sosesc la Moscova aproape în fiecare săptămînă. Zilele acestea s-a anunțat și sosirea delegației Camerei de comerț din Sheffield.

În sarcinile delegației noastre n-au intrat convorbiri asupra unor tranzacții comerciale concrete. Convorbirile s-au referit mai ales la căile și perspectivele de dezvoltare ale legăturilor economice dintre țările noastre. Uneori convorbirile aveau și un caracter mai concret. Astfel, a fost semnat cu reprezentanții Ministerului de Comerț din Anglia un protocol cu privire la schimbul de mărfuri de larg consum în următoarele 18 luni. De fiecare parte livrările se vor cifra la aproximativ 5 milioane lire sterline, ceea ce reprezintă de două ori mai mult ca în perioada anterioară.

La Londra se află o delegație comercială sovietică. Ea are convorbiri în legătură cu amplasarea unor comenzi pe baza acordului de credit semnat la începutul acestui an. După cum se știe, acest acord prevede oferirea de credite către Uniunea Sovietică pe o durată de 10—15 ani. Întreprinzătorii englezi scontează să vîndă întreprinderi complexe ale industriei chimice în mod special pentru producția de terylen și îngrășăminte, în valoare de zeci de milioane de lire sterline.

În ansamblu, impresia pe care mi-a produs-o perspectiva relațiilor anglo-sovietice este optimistă. Necesitatea de a menține capacitatea de concurență pe piețele mondiale îi obligă pe englezi să manifeste mai multă flexibilitate și spirit rezonabil față de țările socialiste. A face comerț cu Uniunea Sovietică prezintă avantaje din toate punctele de vedere — atît economic cît și politic. Noi ne-am pronunțat dintotdeauna pentru un comerț larg cu Anglia: vizita delegației noastre a contribuit, după părerea noastră, la dezvoltarea acestui comerț reciproc avantajos.

Vicepreședintele Republicii Unite Tanganica și Zanzibar, Șeicul Abeid Karume, vorbește la o adunare populară în orașul Msimbizi.

Die Presse

VIENA

PROBLEMA FEDERAȚIEI ARABE

SCURT TIMP înainte de conferința Commonwealthului s-a încheiat conferința de la Londra în problema constituției Federației Arabiei de sud. S-a căzut de acord ca Federația, grupată în jurul coloniei Adenului și compusă din 14 state pitice, să fie imediat „modernizată și democratizată", pentru ca cel mai tîrziu în toamna anului 1968 să-și capete independența deplină.

Adenul însuși, de dragul căruia a fost creată Federația, se va transforma dintr-o colonie într-un protectorat autonom ca și celelalte șeicate și sultanate iar Anglia își va menține suveranitatea asupra bazei militare — care este de fapt cheia întregii probleme.

Rezultatele conferinței de la Londra au fost însă tulburate în ultimul moment de un incident caracteristic pentru șubrezenia concepției și structurii acestei formații statale artificiale. Sultanul Ahmed Abdullah, domnitor peste statul membru Fadhli, care prezidase conferința a făcut la Cairo, în ziua semnării comunicatului și spre surprinderea tuturor participanților o declarație care înseamnă ieșirea sa din Federație și trecerea sa de partea lui Nasser. Sultanul conta pînă atunci ca un pilon al Federației, acest conglomerat de protectorate minuscule, guvernate patriarhal și autocratic, interesante doar ca un hinterland al coloniei Aden, atît de importantă din punct de vedere militar. Guvernul britanic a fost adesea criticat vehement pentru sprijinirea acestui regim antediluvian.

Statul Fadhli, cu circa 50 000 locuitori, este unul din cei mai bogați membri ai Federației, datorită culturilor de bumbac. La Cairo, sultanul a denumit conferința de la Londra un complot în vederea exterminării elementelor naționale din Arabia de sud. El a susținut că are dovezi privind trimiterea de arme britanice prin Aden regaliștilor din Yemen. Situația este confuză. După unele informații, sultanul a fost demis, după altele a fost invitat de supușii săi să se reîntoarcă. Dar Federația a fost zguduită din temelii. Există nu numai primejdia fizică că sultanul va încerca să formeze un al doilea front al răsculaților împotriva englezilor. Întreaga valabilitate internațională a acordului de la Londra este pusă în discuție. Acordul contravine unei hotărîri a Națiunilor Unite potrivit căreia în Federație urmează să aibă loc alegeri sub controlul O.N.U. ca pregătire pentru un referendum. Un subcomitet al O.N.U., pe care englezii nu l-au lăsat să intre în Federație, se găsește acum la Cairo. În capitala R.A.U., unde Federația este considerată ca „sudul arabic ocupat de englezi" s-au adunat puternice forțe ostile Federației. Întrucît aci are loc și marele congres al unității africane, este posibil ca centrul de greutate al hotărîrilor privind Federația Arabiei de sud să se mute rapid de la Londra la Cairo.

Fritz KESSLER

Breviar

16 iulie

Președintele Consiliului de Stat al R. P. Romîne, Gheorghe Gheorghiu-Dej, a primit pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Regatului Laos la București, Khampham Panya, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

În aceeași zi, președintele Consiliului de Stat al R. P. Romîne, a primit pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Japoniei la București, Takeso Shimoda, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

Președintele Consiliului de Stat al R. P. Romîne, Gheorghe Gheorghiu-Dej, a primit după-amiază în audiență pe ambasadorul Greciei în R. P. Română, Alexandre Cimon Argyropoulo.

A participat Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe.

La Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Romîne a avut loc schimbul instrumentelor de ratificare a Acordului între Republica Populară Română și Republica Socialistă Federativă Iugoslavia privind realizarea și exploatarea Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier, pe fluviul Dunărea, semnat la 30 noiembrie 1963 la Belgrad.

Cu aceeași ocazie a avut loc schimbul de note referitor la aprobarea de către organele competente ale R. P. Romîne și R.S.F. Iugoslavia a celorlalte documente privind realizarea și exploatarea Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier.

Vicepreședintele Consiliului de Miniștri al R. P. Romîne, Gh. Gaston Marin, a primit delegația firmei „Radio Corporation of America", condusă de Alexandre Straus, vicepreședinte al firmei, care a făcut o vizită în țara noastră. La întrevedere au luat parte Nicolae Ghiță, adjunct al ministrului industriei construcțiilor de mașini, și Emil Mitescu, membru în Comitetul de Stat al Planificării.

La invitația Uniunii Ziariștilor din R. P. Ungară, a plecat la Budapesta o delegație de ziariști din R. P. Română : Constantin Florea, redactor-șef adjunct la revista „Lumea", Alexandru Popescu, redactor al ziarului „Scînteia", și Nicolae Popescu-Bogdănești, redactor al revistei „Contemporanul".

17 iulie

Acad. Ilie Murgulescu, președintele Academiei R. P. Romîne a plecat spre Olanda, pentru a participa la lucrările celui de-al III-lea Congres internațional de cataliză, care va avea loc la Amsterdam între 20 și 25 iulie.

O delegație compusă din acad. C. D. Nenițescu, prof. Ecaterina Nenițescu și conf. Alexandru Balaban, membri corespondenți ai Academiei R. P. Romîne, a plecat spre Irlanda pentru a lua parte la Simpozionul internațional privind mecanismele reacțiilor organice, care va avea loc la Cork între 20 și 25 iulie.

S-au înapoiat în Capitală Petre Enache, prim-secretar al C.C. al U.T.M., și Ștefan Andrei, membru al Biroului C.C. al U.T.M., care au luat parte la ședința Comitetului Executiv al F.M.T.D., ce a avut loc între 10 și 15 iulie la Budapesta.

18 iulie

O delegație a Consiliului național al femeilor, condusă de prof. ing. Suzana Gîdea, președinta consiliului, a plecat la Moscova urmînd a face o vizită prietenească în Uniunea Sovietică, la invitația Consiliului femeilor sovietice.

19 iulie

La invitația Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, a sosit în Capitală o delegație a Partidului Socialist din Japonia, condusă de Tomomi Narita, secretar general al acestui partid, care va face o vizită în țara noastră.

La sosire, pe aeroportul Băneasa, delegația a fost întîmpinată de Chivu Stoica, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.M.R., Ștefan Voitec, membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.M.R., de membri ai C.C. al P.M.R. și de deputați ai Marii Adunări Naționale.

20 iulie

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al C.C. al P.M.R., președintele Consiliului de Stat al R. P. Romîne, a primit delegația Partidului Socialist din Japonia condusă de Tomomi Narita, secretar general al acestui partid.

La primire au luat parte tovarășii : Ion Gheorghe Maurer, Emil Bodnăraș, Leonte Răutu, Ștefan Voitec, Gheorghe Gaston Marin.

Tovarășul Ștefan Voitec președintele Marii Adunări Naționale a R. P. Romîne, a adresat o telegramă de felicitare tovarășului Czeslaw Wycech, Mareșalul Seimului R. P. Polone, cu prilejul celei de-a 65-a aniversări a zilei de naștere.

A sosit în Capitală dl Edward Du Cann, ministru de stat la Ministerul Comerțului al Marii Britanii, care face o vizită în țara noastră între 20 și 22 iulie.

S-a înapoiat în Capitală, venind de la Geneva, delegația condusă de Costin Nădejde, adjunct al ministrului învățămîntului, care a participat, între 6 și 16 iulie, la cea de-a 27-a Conferință internațională de instrucție publică, organizată de U.N.E.S.C.O. și Biroul internațional de educație.

Tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne și Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne au primit din partea tovarășilor J. Țedenbal, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Mongole și J. Sambu președintele Marelui Hural Popular al Republicii Populare Mongole o telegramă de mulțumiri pentru felicitările adresate cu prilejul celei de a 43-a aniversări a revoluției populare mongole. O telegramă similară a trimis și Mangalîn Dughersuren, ministrul afacerilor externe al R. P. Mongole tovarășului Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe al R. P. Romîne.

21 iulie

Cu prilejul celei de-a XX-a aniversări a eliberării Poloniei, în numele Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, al Consiliului de Stat, al Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne și al poporului romîn, tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej și Ion Gheorghe Maurer au adresat o telegramă de felicitare tovarășilor Wladyslaw Gomulka și Jozef Cyrankiewicz.

Tovarășul Corneliu Mănescu a trimis o telegramă similară tovarășului Adam Rapacki.

Ministrul comerțului exterior al R. P. Romîne, Victor Ionescu l-a primit pe Edward Du Cann, ministru de stat la Ministerul Comerțului al Marii Britanii.

S-a deschis la Universitatea Columbia din New York expoziția de arhitectură românească organizată în cadrul acordului privind schimburile culturale între R. P. Română și Statele Unite.

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne, Ion Gheorghe Maurer, a primit în audiență de prezentare pe noul ambasador extraordinar și plenipotențiar al Franței, Jean Louis Pons.

A plecat spre Havana o delegație a R. P. Romîne condusă de Valeriu Novacu, membru al C.C. al P.M.R., membru corespondent al Academiei, care va participa la festivitățile prilejuite de aniversarea insurecției naționale cubane.

Cu ocazia sărbătorii naționale a Belgiei, ambasadorul Honoré Cambier a oferit marți după-amiază o recepție la sediul Ambasadei.

A. I. MIKOIAN

De la 15 iulie a.c., Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S. are un nou președinte : Anastas Ivanovici Mikoian.

Cunoscut om politic și de stat, A. I. Mikoian a fost, înainte de noua sa numire, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., deputat în Sovietul Suprem și membru al Prezidiului C.C. al P.C.U.S., (calitate pe care o deține și în prezent).

Născut la 25 noiembrie 1895, în satul Sanain din gubernia Tiflis, ca fiu al unui muncitor dulgher, A. I. Mikoian a urmat cursurile Seminarului teologic armean din capitala guberniei. Atras de ideile revoluționare, el a intrat în anul 1915 în rîndurile Partidului comunist. Activitatea sa ulterioară a fost strîns legată de lupta pentru pregătirea și victoria revoluției socialiste în Transcaucazia. Astfel, în anii 1917—1918 a deținut munci de conducere în organizațiile de partid din Baku, apoi din Tiflis. În aceeași perioadă a condus ziarul de partid Social-democratul (în limba armeană).

Participant activ la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, A. I. Mikoian a comandat în primăvara anului 1918 un detașament revoluționar, participînd la înfrîngerea rebeliunii contrarevoluționare a musavatiștilor. În cursul acestor lupte a fost rănit. La mijlocul aceluiași an, A. I. Mikoian a fost numit comisar al unei brigăzi a Armatei Roșii, luînd parte activă la conducerea operațiunilor militare.

În august 1918, cînd în Baku au intrat trupele intervenționiste străine, A. I. Mikoian, în fruntea unui grup de activiști, a rămas în Baku pentru a organiza lupta în ilegalitate. Grupul condus de A. I. Mikoian, a intensificat activitatea organizațiilor de partid din centrele muncitorești ale orașului.

Arestat în septembrie 1918 și din nou liber în primăvara anului 1919, A. I. Mikoian a continuat lupta în ilegalitate. La conferința ilegală de partid din mai 1919, A. I. Mikoian, potrivit indicațiilor lui Lenin, a lansat lozinca transformării Azerbaidjanului burghezo-moșieresc într-o republică sovietică a muncitorilor și țăranilor.

A. I. Mikoian și S. M. Kirov au depus o muncă susținută și încununată de succes pentru crearea P.C. din Azerbaidjan. Ca rezultat al activității lor, la 1 februarie 1920 a avut loc la Baku primul congres al P.C. (b) din Azerbaidjan, pe a cărui ordine de zi a figurat pregătirea nemijlocită a insurecției armate în vederea instaurării puterii sovietice. Insurecția a izbucnit în noaptea de 28 aprilie 1920. În fruntea unităților Armatei Roșii care au luptat pentru eliberarea Azerbaidjanului s-au aflat Ordjonikidze, Kirov și Mikoian. La 1 mai același an, puterea sovietică a fost reinstaurată în Baku.

În anul 1926 A. I. Mikoian a fost ales membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice (după ce a fost membru supleant — din 1922 — și membru — din 1923 — al Comitetului Central al Partidului).

În anul 1935 a fost ales membru al Biroului Politic, iar după Congresul al XIX-lea — membru al Prezidiului Comitetului Central al P.C.U.S.

Pe linie de stat, în anul 1926 a intrat în guvern fiind numit mai intîi comisar al poporului pentru comerțul exterior și interior al U.R.S.S., apoi, în 1930 comisar al poporului pentru aprovizionare, iar din 1934 pînă în ianuarie 1938, — comisar al poporului pentru industria alimentară.

Din august 1937 pînă în anul 1946 a fost vicepreședinte al Consiliului Comisarilor poporului al U.R.S.S. și concomitent (din 1938 pînă în martie 1946) — comisar al poporului pentru comerțul exterior.

În anii celui de-al doilea război mondial, între 1942 și 1945, A. I. Mikoian a fost membru al Comitetului de Stat al Apărării. Pentru merite deosebite în organizarea aprovizionării Armatei Sovietice i-a fost decernat, la 30 septembrie 1943, titlul de Erou al Muncii Socialiste.

Din martie 1946, A. I. Mikoian a fost numit vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ministru al comerțului exterior. (Această din urmă funcție a deținut-o pînă în primăvara anului 1949). În sfîrșit, după ce între 1953 și 1955 a fost ministru al comerțului exterior, în februarie 1955 a fost numit prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., funcție pe care a deținut-o pînă la recenta sa alegere în fruntea Prezidiului Sovietului Suprem.

Numele lui A. I. Mikoian este bine cunoscut pe plan internațional. În ultimul deceniu el a întreprins numeroase călătorii în străinătate, vizitînd S.U.A., R.F.G., Belgia, Mexicul, Norvegia, Japonia, India, Birmania, Irakul, Indonezia etc.

Activitatea desfășurată de A. I. Mikoian pe plan internațional a constituit un aport însemnat la promovarea principiilor coexistenței pașnice între țările cu sisteme social-politice diferite.

Pentru activitatea desfășurată timp de aproape o jumătate de secol în rîndurile partidului, în slujba cauzei comunismului, A. I. Mikoian a fost distins în patru rînduri cu Ordinul Lenin și cu numeroase alte ordine și medalii.

N. I

Obiectul recunoașterii internaționale

Este actul unilateral de politică externă prin care, un stat sau un grup de state, constatînd existența unui eveniment legat nemijlocit de relațiile internaționale, declară, sau face un gest asemănător declarației, că ia notă de existența sa și își va extinde raporturile juridice asupra lui în conformitate cu acel eveniment.

Obiectul recunoașterii îl formează, în esență, statele nou apărute, noile forme de guvernămînt, modificările teritoriale, starea de beligeranță, starea de insurgență etc.

Problema recunoașterii unui stat se pune numai la apariția acestuia. Este cazul majorității noilor state din Africa și Asia apărute în perioada postbelică, al celor care au luat naștere în urma dezmembrării unui stat — de pildă a uniunii dintre Norvegia și Suedia în 1905, a imperiului austro-ungar după primul război mondial, a Indiei și Pakistanului în 1948 — al unirii mai multor state într-unul singur — Statele Unite ale Indoneziei, precum și prin apariția statelor ca urmare a revoluțiilor sociale — Franța în 1789, U.R.S.S. în 1917 etc.

În practică, recunoașterea unui stat înseamnă de obicei și recunoașterea guvernului respectiv.

Problema recunoașterii unui guvern se pune în special cu ocazia schimbării formei de guvernămînt.

Recunoașterea formei de guvernămînt se pune numai atunci cînd se trece de la o formă la alta. De exemplu, trecerea Romîniei de la monarhie la republică în 1947, a Italiei în 1946, a Egiptului în 1952 a impus recunoașterea noilor forme de guvernămînt (statele respective fiind deci anterior recunoscute).

Recunoașterea națiunii este un fenomen ceva mai rar și ea nu intervine decît atunci cînd populația națiunii respective se ridică la luptă pentru făurirea statului său național.

În general, recunoașterea calității de națiune coincide cu **recunoașterea calității de beligerant**[1]. Problema recunoașterii nu se pune în mod practic decît atunci cînd una din părțile combatante nu este un stat ci un organism detașat recent de un stat și care caută să-și cucerească independența. În acest caz lupta care se duce între cele două părți este considerată de statul care o recunoaște ca constituind starea de război.

Recunoașterea stării de insurgență se face, de obicei, atunci cînd răsculații împotriva unui guvern legal au reușit să-și organizeze detașamente înarmate proprii, însă nu și-au instituit puterea asupra unui teritoriu compact. Ea constă în recunoașterea organelor constituite de răsculați. În această situație recunoașterea nu stabilește, ca în cazul beligeranței, relații de egalitate între cele două părți în luptă (o parte este recunoscută ca stat, iar cealaltă numai ca răzvrătit, răsculat).

În practica internațională, problema recunoașterii se pune și în legătură cu acordarea **independenței unui stat** (care atunci cînd vizează un stat nou este echivalentă cu recunoașterea statului), cu **fundamentarea unei reguli de drept sau a unei situații noi (schimbare de frontiere etc.)**

1. Calificativ dat unui stat aflat în război.

I. CLOȘCĂ

Presa acum 50 de ani

Guvernul turc închide strîmtorile Dardanelelor și Bosforului pentru vasele de război străine, instalînd în acest scop mine.

Oficiul internațional al păcii și Societatea pentru pace a tuturor națiunilor, reunită la Bruxelles, adresează telegrame conducătorilor marilor puteri cerîndu-le să intervină pentru încetarea ostilităților.

Un regiment din Praga refuză să se supună ordinului de îmbarcare primit de la Viena. Sînt împușcați numeroși ofițeri și soldați ai regimentului.

Romînia se declară neutră. Statele Unite, Italia, Danemarca, China, Suedia, Elveția, Olanda, Bulgaria, își proclamă de asemenea în mod oficial neutralitatea.

Agenția Wolff anunță că trupele germane au înconjurat orașul belgian Liège. Din Paris știrea este dezmințită. Ulterior șeful cartierului general de la Berlin von Stein recunoaște că orașul nu a fost cucerit.

Portugalia declară că va acționa alături de Anglia.

Un aviator francez, Garos, sacrificîndu-și viața se năpustește cu aeroplanul său asupra unui zeppelin german. Amîndouă aparatele s-au prăbușit la pămînt.

Autoritățile austro-ungare recunosc că șase mine au fost scăpate pe Dunăre trecînd dincolo de frontiera austro-sîrbă și intrînd pe parcursul frontierei romîno-bulgare. Una din ele lovește un vas austriac, distrugîndu-l.

Trupele franceze, transmite agenția Reuter, au ocupat Mulhouse provocînd mari pierderi trupelor germane.

O expediție engleză ocupă orașul Lome — capitala coloniei germane Togo.

POȘTA REDACȚIEI

Sînt tot mai numeroși prietenii revistei LUMEA care ne scriu pentru a ne comunica opiniile lor despre evenimentele internaționale în curs și despre modul în care sînt abordate de noi. Multe scrisori conțin reflecții interesante pe marginea articolelor și corespondențelor noastre. Autorii lor ne cer adesea precizări suplimentare, manifestînd un interes cu atît mai mare pentru viața internațională cu cît informația de care dispun este mai amplă și mai multilaterală. Cotidienelor li se furnizează și li se solicită în special informații cu caracter cetățenesc, revistele literare primesc mai ales „prime încercări" în versuri sau în proză. Unui săptămînal de politică externă este firesc să i se solicite și să i se ofere sprijin pentru sesizarea aspectelor esențiale ale actualității externe. Reproducem, spre exemplificare, largi extrase din ultimele scrisori sosite la redacție. Ing. Maria Alexandru din București **ne scrie :**

Am urmărit în permanență cu deosebită atenție revista LUMEA. Deosebit de interesante și întotdeauna în actualitate mi se par, în fiecare număr, extrasele de articole originale de la rubrica „Puncte de vedere".

Personal mă interesez în mod deosebit de problemele Algeriei și Congo-ului fost belgian.

Am citit în ultimele numere diverse articole despre dezvoltarea economiei Algeriei și viitorul drum algerian, preconizat de F.L.N.

În problema congoleză m-ar interesa să aflu dacă s-au stabilit responsabilitățile pentru uciderea lui Lumumba și a fostului secretar general al O.N.U.

O problematică asemănătoare abordează și V. Hotnog din Bacău :

Sînt un cititor consecvent al revistei LUMEA încă de la apariția ei și-mi permit să vă felicit pentru diversitatea problemelor tratate, prezentarea lor atrăgătoare, plină de conținut și de continuă actualitate.

Mi-aș permite să vă rog ca, în paginile revistei, să includeți o problemă care desigur poate interesa pe mulți din cititori : istoricul constituirii Frontului de Eliberare Națională din Algeria.

Sperăm că articolul din revista France Nouvelle, **reprodus la „Puncte de vedere", răspunde parțial întrebărilor dv.**

Altă temă de actualitate este pusă în discuție de unul dintre cei mai activi și avizați corespondenți ai noștri, av. Victor Duculescu din București :

Campania „anti-Goldwater", inițiată cu destulă întîrziere de guvernatorul statului Pennsylvania, William Scranton, a răspuns după părerea mea unei duble cerințe :

a) pe de o parte, acceptarea concepțiilor lui Goldwater de către convenția Partidului republican din iulie ar reprezenta o vădită derogare de la politica tradițională „bipartizană", pe care o promovează de mult timp cele două partide, republican și democrat ;

b) identificarea partidului republican cu Barry Goldwater va aduce serioase prejudicii în privința repartizării mandatelor în congres, legislaturile statelor, posturi de guvernatori, etc... (așa cum s-a subliniat foarte bine în materialele publicate). Trebuie menționat, însă, faptul că opoziția unora din vîrfurile partidului republican față de candidatura lui Goldwater nu se datorește atît unei dezaprobări a principiilor (în fond multe dintre vîrfurile conducătoare ale partidului promovează de multe ori o politică, dacă nu identică, cel puțin asemănătoare cu a lui Goldwater : putem cita declarațiile recente ale lui Nixon cu privire la războiul din Vietnamul de sud), cît unui interes concret : acela de a împiedica scindarea partidului sau pierderea influenței lui în mase pentru o îndelungată perioadă de timp.

Scrisoarea este anterioară convenției Partidului republican, dar ideile pe care le conține sînt cît se poate de actuale. Presupunerile cititorului nostru merg pe aceeași linie cu analizele specialiștilor, după cum reiese din materialele publicate chiar în numărul de față al revistei.

Cititorul Tiberiu Ionescu, de la termocentrala Işalnița-Craiova, **declară că nu înțelege felul în care se desfășoară activitatea în vederea depășirii crizei de guvern din Italia. El scrie :**

În numărul 27 al revistei, publicați un comentariu privind criza de guvern din Italia. Fiind pus în minoritate în parlament, la sfîrșitul lunii trecute, premierul italian Aldo Moro a prezentat demisia cabinetului său. La 2 iulie agențiile de presă anunțau din Roma că președintele Republicii Antonio Segni l-a însărcinat cu formarea noului guvern tot pe Aldo Moro.

Cum este posibil ca președintele unui guvern care nu a obținut votul de încredere din partea parlamentului să aibă imediat posibilitatea de a forma alt guvern care, fiind condus tot de el, va avea în mod categoric aceeași orientare economică și politică ?

În cazul de față, dacă Aldo Moro va forma noul guvern, va renunța la capitolul 88 din bugetul general, care i-a adus neîncrederea parlamentului ? Și dacă va supune aprobării parlamentului din nou capitolul menționat, noul guvern nu va avea aceeași soartă ca vechiul cabinet ? În cazul în care Aldo Moro renunță la acest capitol, de ce nu a procedat la fel de la început, evitînd în acest fel criza cunoscută ?

Nu este un lucru neobișnuit ca un prim-ministru care a demisionat în urma unui vot de neîncredere al parlamentului să fie însărcinat cu formarea noului guvern. Politica guvernamentală nu depinde numai și în primul rînd de persoana primului ministru, ci de întreaga componență a cabinetului, de platforma lui politică și de alți factori, deosebit de complecși în cazul unui guvern de coaliție.

O scrisoare interesantă ne-a trimis și Grigore Marcu din Zalău :

Nr. 1 al revistei LUMEA l-am citit la Borsec în noiembrie 1963. De atunci și pînă la recentul nr. 28 ați adus un material variat cu privire la problemele internaționale.

Pe lîngă rubricile permanente sînt deosebit de interesante „reportajele de pe glob" și atrag atenția nu, cum s-ar crede, mai ales acelea din țările cele mai depărtate, ci tocmai reportajele din țările europene, mai apropiate nouă, fie că ne sînt vecine sau nu.

Astfel, reportajul „Imagini vieneze" ne aduce o seamă de informații din cele mai valoroase, pe care le coroborez cu ilustrata primită din Viena de la o cunoștință, care îmi trimitea salutări de pe locurile unde au umblat Eminescu, Veronica Micle, Scipione Bădescu și alții.

Oare n-ar fi posibil ca la Viena, pe zidurile hanului unde a poposit Horia, care spre marea mea surprindere aflu că există încă, să se așeze o modestă placă de marmură, amintind de acest țăran revoluționar, a cărui personalitate a devenit, încă pe vremea lui, europeană ?

Reflectînd în legătură cu informația apărută recent în presă referitoare la proiectul de rezoluție înaintat de 12 state membre ale O.N.U. Comitetului Special pentru aplicarea Declarației cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale, proiect în care se cere aplicarea de sancțiuni economice Portugaliei, cititorul nostru Em. Berca din București **ajunge la următoarele concluzii :**

Se pune întrebarea ce mijloc eficient poate adopta O.N.U. pentru a determina guvernul portughez să se conformeze Declarației.

Portugalia este membru al O.N.U. de dată mai recentă, ea fiind admisă în 1955. La intrarea ei în O.N.U. și-a asumat obligația să respecte hotărîrile luate și să le aplice la fel ca toate statele membre, cu bună credință.

Principiul bunei credințe este prevăzut de altfel în preambulul Cartei O.N.U. și rezultă și din sensul art. 2 pct. 2 unde se subliniază datoria statelor de a-și îndeplini obligațiile asumate.

Nerespectarea unei hotărîri a O.N.U. conduce la măsurile pe care Consiliul de Securitate este în drept și chiar obligat să le aducă la îndeplinire în conformitate cu Carta O.N.U.

Întrucît recomandările făcute de Consiliul de Securitate Portugaliei anul trecut au rămas ineficiente, de data aceasta, fără nici o altă procedură de avertizare, se poate trece la recomandarea către Adunarea Generală O.N.U. de a suspenda Portugalia din exercițiul drepturilor sale de membră.

Pentru ipoteza puțin probabilă că, după această măsură, Portugalia ar stărui în hotărîrea de a refuza să se conformeze Declarației O.N.U. privind acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale, Consiliul de Securitate poate cere Adunării Generale aplicarea excluderii ei din Organizația Națiunilor Unite.

Alte scrisori conțin întrebări dintre cele mai variate.

M. Pîslă din București **ne pune întrebări la forma negativă ca de pildă : „Ce țări nu fac parte încă din O.N.U. ?" Fără pretenția de a-i furniza o listă completă, vom semnala cele două state germane, cele două state vietnameze, cele două state coreene, precum și Elveția.**

Lucian Herșcovici din Galați **ne întreabă** „de ce este supranumită insula Malta «George Cross»". **După cum ne scrie,** „de la apariția revistei LUMEA și pînă în prezent a citit cu interes frumoasele articole și lucruri interesante din viața oamenilor de dincolo de hotarele patriei noastre". **Pentru că n-a reținut totuși explicația acestei denumiri, o vom repeta : Malta este singura posesiune britanică distinsă cu înaltul ordin George Cross (Crucea Sf. Gheorghe).**

Pornind de la faptul că a citit în diverse locuri despre existența unei statui celebre a lui Vucetici intitulată într-un loc „Să transformăm săbiile în pluguri", în alt loc „Să prefacem săbiile în pluguri", iar în al treilea „Să prefacem săbiile în brăzdare", Dardu Bălăceanu din Constanța **ajunge să-și pună întrebarea dacă nu cumva sculptorul sovietic are mai multe statui cu același subiect. Pentru că nu este înclinat să se oprească la acest răspuns ne cere să-i spunem noi** „care este denumirea exactă a sculpturii, întrucît am avut nefericita inspirație să fac și un mic pariu, deoarece existau controverse". **Fiind vorba de un titlu tradus, puteți alege versiunea care vă place mai mult. Toate sînt la fel de corecte.**

Vasile Dobre din Onești **se interesează de statutul Gibraltarului.**

Este o colonie britanică. Din 1962, guvernatorul ei este generalul Dudley Ward. Cîteva antecedente istorice : în 711 a trecut din stăpînirea spaniolă în stăpînirea arabă. În secolul al 15-lea a devenit o posesiune a conducătorului maur al Granadei și ulterior a redevenit spaniol. În 1704, în timpul războiului succesiunii spaniole, a fost capturat de forțele anglo-olandeze. Tratatul de la Utrecht (1713) l-a atribuit Angliei. Majoritatea locuitorilor sînt de origine spaniolă, italiană și malteză

Vasile Runcan, din Tîrlișua-Agrieș, raionul Dej, **ne întreabă care este în prezent situația lui** Antoine Gizenga. **Răspunsul — la rubrica „Lumea într-o săptămînă".**

O a treia categorie de scrisori se referă la structura revistei noastre. Ne bucură atunci cînd primim sugestii și recomandări aplicabile. Vom publica, așa cum ne propune ing. Mircea Vicol din Fălticeni, **un documentar despre țările care nu și-au dobîndit încă independența. Nu împărtășim însă propunerea cititorului** A. Holmăgeanu din Iași **de a înființa** „o rubrică săptămînală — Diplomați de seamă — în care să fie prezentată viața și activitatea principalilor lideri politici contemporani". **Oare ce altceva este rubrica noastră „Profil" ?** Maria Bordea — colectivistă din com. Cîrligați — raionul Huși, **revine asupra unei cereri mai vechi : să publicăm numărul locuitorilor tuturor capitalelor de pe glob, întrucît cunoașterea acestei chestiuni îi este necesară pentru învățămîntul U.T.M. Nu știm în ce formă de învățămînt politic se cere cunoașterea acestor cifre. În orice caz, ele pot fi găsite în Atlasul geografic.**

Mai mulți cititori ne cer să reproducem articole apărute în alte publicații românești. Nu este în intenția noastră să facem acest lucru. Mulțumim cu căldură cititorului Ștefan Covrig din Tîrnăveni, **care în dorința de a ajuta colectivul nostru redacțional ne-a trimis din colecția sa personală un interesant material documentar. Mulțumim de asemenea cititorului** Sebastian Bălă din Calapăr, Gorj, **pentru bunele aprecieri la adresa revistei. Pe** Ion Nițescu din București, **care ne cere precizări în legătură cu data atentatului de la Sarajevo, îl rugăm să citească răspunsul publicat la Poșta Redacției într-un număr precedent al revistei.** Gina M. Gongone din Alexandria, **ne cere amănunte despre condițiile de înscriere la Institutul de Științe Economice. Aceste date pot fi obținute direct de la Institut.** Ion Marinescu din comuna Dessa, raionul Calafat, **care după cum ne scrie, are 17 ani, ar dori să devină ziarist. Deocamdată îl sfătuim să-și continue studiile.**

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Populară Romînă

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

LUMEA — PUBLICITATE

O producție „Mosfilm"

SCENARIUL: R. Pogodin, B. Barnet
REGIA : B. Barnet
IMAGINEA : S. Poluimov
MUZICA : K. Molcianov

Cu : V. Merkuriev, B. Novikov, N. Rumeanțeva, E. Mazurova, Kolea Bogatîrev, Liuda Cistiakova

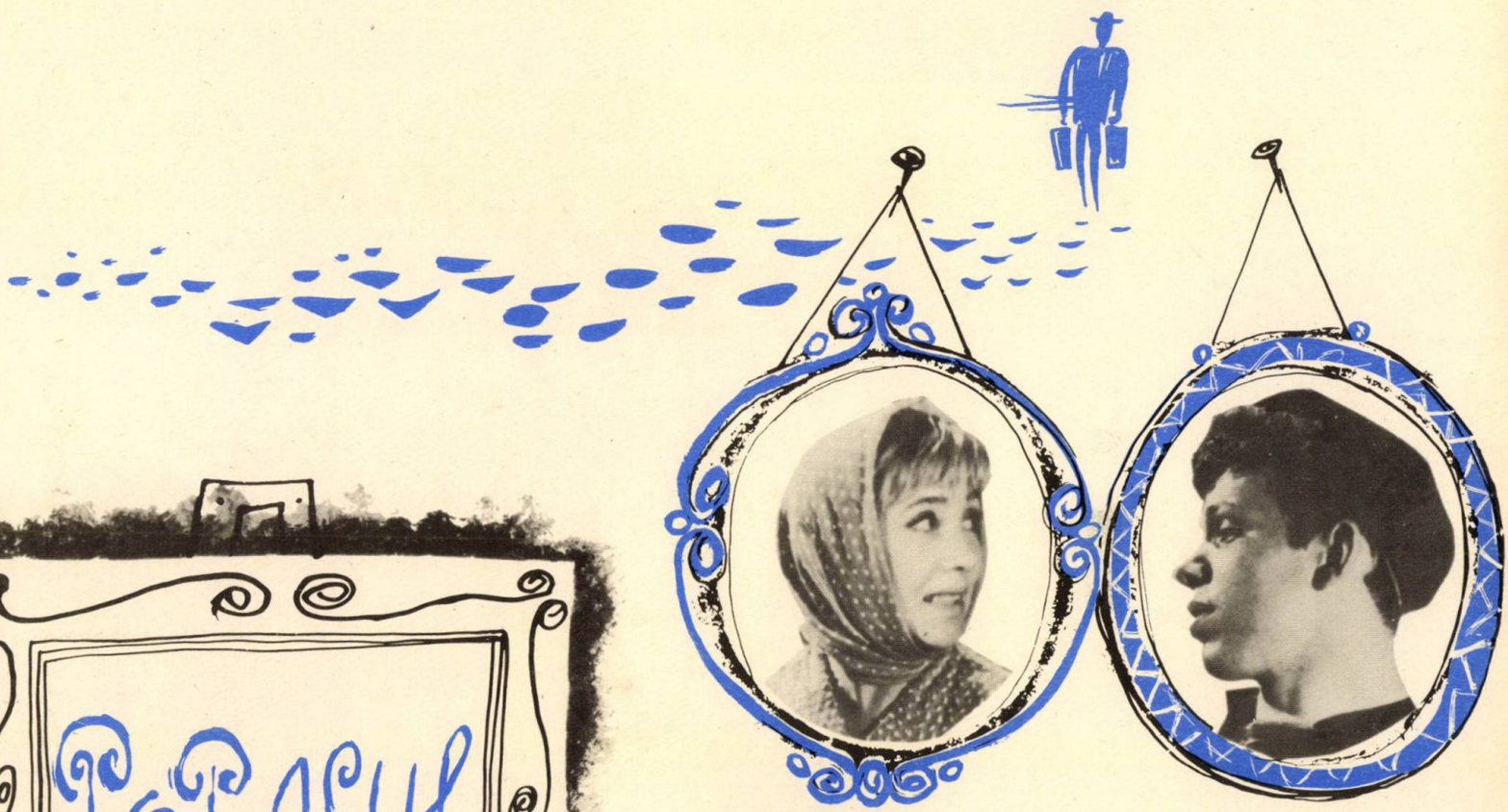

POTASUL

2 lei

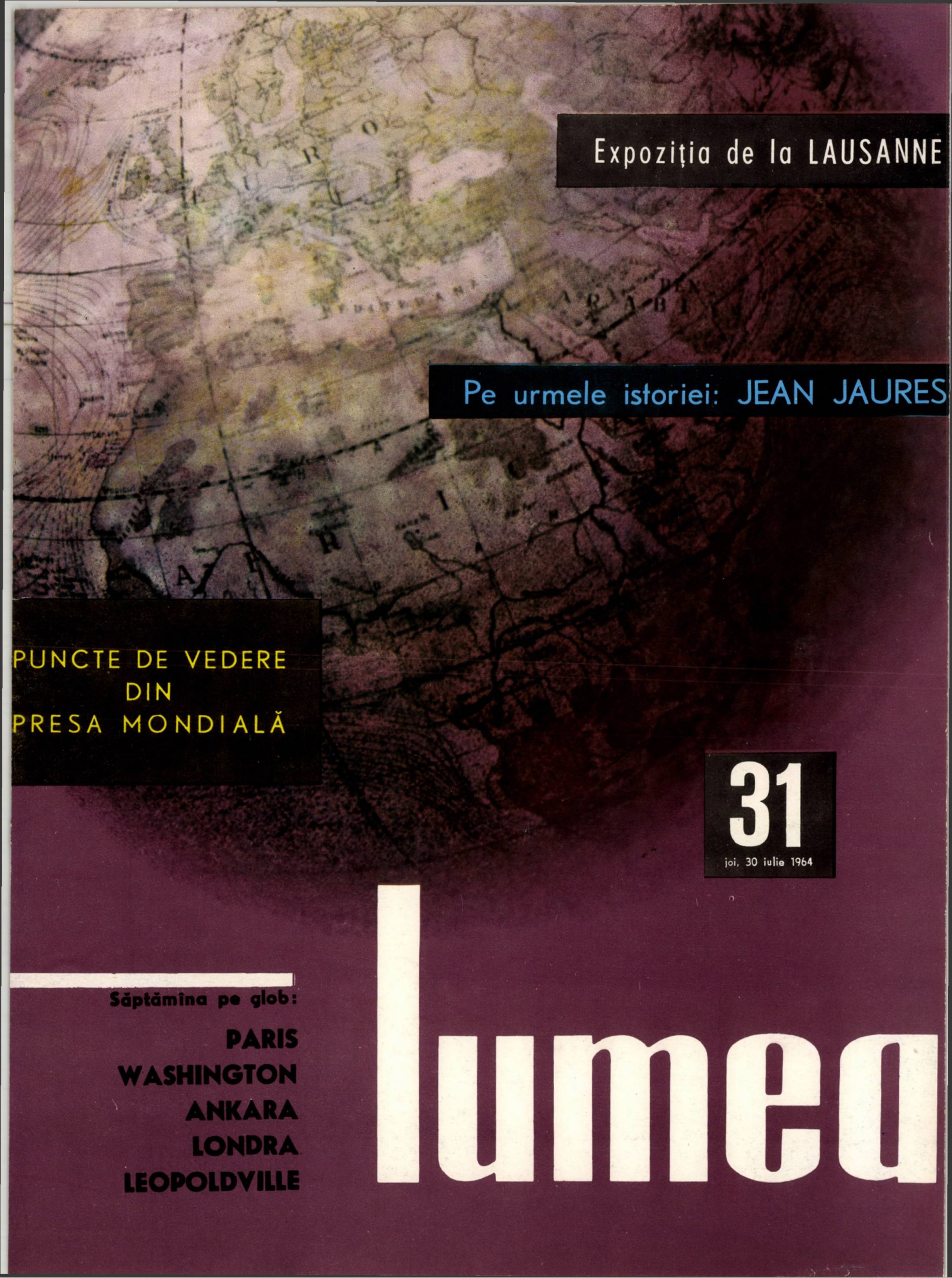

Expoziția de la LAUSANNE

Pe urmele istoriei: JEAN JAURES

PUNCTE DE VEDERE
DIN
PRESA MONDIALĂ

31
joi, 30 iulie 1964

lumea

Săptămîna pe glob:

PARIS
WASHINGTON
ANKARA
LONDRA
LEOPOLDVILLE

Piaţa centrală a oraşului Sfax din Tunisia. La 25 iulie, poporul tunisian a sărbătorit a şaptea aniversare a proclamării republicii.

Demonstraţie la Roma împotriva politicii de apartheid dusă de guvernul din R.S.A.

Anul II
nr. 31 (40)

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIŞTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

lumea

Joi
30 iulie
1964

sumar

săptămîna pe glob

p. 2 PARIS — Vizita delegaţiei guvernamentale romîne, de **George Ivaşcu**
4 O.N.U. — Itinerarul lui U Thant, de **Felicia Antip**
5 NEW YORK — Preocupări politice actuale, de **Sergiu Verona**
6 ROMA — Al 26-lea guvern, de **Paolo Ricci**
7 ANKARA — Forţe centrifuge în C.E.N.T.O., de **Eugen Phoebus**
8 MOSCOVA — Vizita lui Richard Butler, de **N. Pătraşcu**
9 LEOPOLDVILLE — Aceleaşi incertitudini, de **Eugeniu Obrea**
9 WASHINGTON — Conferinţa O.S.A., de **Alexander Gordon**
10 ATENA — Al doilea simpozion internaţional de la Delos, de **Dana Gheorghiu**
11 LONDRA — O grevă neobişnuită
BEIRUT — Cine va fi preşedinte ? de **Z. Florea**

articole, reportaje, note

p. 13 Conferinţa de presă a preşedintelui de Gaulle
14 Acordul între Republica Populară Romînă şi Republica Socialistă Federativă Iugoslavia privind realizarea şi exploatarea Sistemului hidroenergetic şi de navigaţie Porţile de Fier, pe fluviul Dunărea
18 Lausanne : Expo—64, de **Ion Cîrje**
21 Jean Jaurès, de **Ion Pas**

convorbiri, interviuri cu:

p. 16 **Edward Du Cann**, ministru de stat la Ministerul Comerţului al Marii Britanii
17 Oaspeţi străini la cursurile centrale de perfecţionare pentru profesorii de limba romînă şi de limbi străine

lumea în cărţi şi reviste

p. 23 Pe marginea cărţii lui Harold Wilson „Semnificaţia socialismului britanic", de **Konni Zilliacus**

puncte de vedere din presa mondială

p. 25—30 Newsweek, Le Figaro, Die Welt, Le Monde, Indian and Foreign Review, Frankfurter Allgemeine, New York Herald Tribune, Le Journal d'Egypte, La Tribune de Genève

profil, fişier

p. 31 Castelo Branco
Felurile şi formele recunoaşterii internaţionale

poşta redacţiei

Despre vizita în Franţa

a delegaţiei guvernamentale a Republicii Populare Romîne condusă de Ion Gheorghe Maurer, preşedintele Consiliului de Miniştri, la pag. 2—3.

Stadiul actual

al relaţiilor economice romîno-britanice şi importanţa dezvoltării comerţului mondial sînt două dintre principalele teme abordate de Edward Du Cann, ministru de stat la Ministerul Comerţului al Marii Britanii, la întîlnirea sa cu ziarişti din Bucureşti. Oaspetele britanic şi-a expus de asemenea impresiile în urma vizitei în R. P. Romînă (pag. 16).

Conferinţa de presă

a preşedintelui de Gaulle este prezentată la pag. 13. Implicaţiile candidaturii lui Barry Goldwater la preşedinţia Statelor Unite, fenomenul congolez, incidentele rasiale de la New York, evoluţia relaţiilor interafricane — iată cîteva dintre problemele la care se referă articolele semnate de Walter Lippmann, Raymond Aron, Emmet John Hughes etc. (pag. 25—30).

Cartea lui Harold Wilson

„Semnificaţia socialismului britanic" apărută la Londra, la mijlocul lunii iulie, şi recenzată pentru revista noastră de Konni Zilliacus, constituie o prezentare a partidului laburist, a ideologiei şi obiectivelor sale politice (pag. 23).

Expoziţia naţională elveţiană

de la Lausanne înfăţişează vizitatorilor o imagine vie a dezvoltării Elveţiei în cei 25 de ani care au trecut de la expoziţia precedentă şi a problemelor care preocupă astăzi opinia publică elveţiană (pag. 18).

PARIS

Vizita delegației guvernamentale romîne

Întreaga presă franceză, scrisă, vorbită sau televizată, acordă o vie atenție vizitei delegației guvernamentale romîne conduse de Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri. Relatînd desfășurarea ei în toate aspectele, ziarele scot în evidență cordialitatea întîlnirii oamenilor de stat romîni și francezi, relevată încă de la cuvîntările de salut de pe aeroportul Orly. Subliniind că această călătorie reînnoiește astăzi o veche tradiție, aceea a prieteniei franco-romîne, primul ministru interimar, Louis Joxe, a exprimat dorința guvernului francez ca *actualele convorbiri să contribuie în mod folositor la dezvoltarea relațiilor între cele două țări.*

Reținînd cuvintele tovarășului Maurer la adresa *„gloriosului oraș Paris, care, de-a lungul secolelor, și-a cucerit titluri de noblețe în civilizația mondială"*, presa franceză a relevat din răspunsul primului ministru romîn încredințarea că actuala vizită, însuflețită de spiritul prieteniei tradiționale dintre cele două popoare, va contribui să strîngă și mai mult bunele relații care există între Franța și Romînia. Presa, precum *Le Monde*, (care în numărul de luni sub semnătura lui Bernard Féron a publicat un portret al tovarășului Maurer) a evidențiat de asemenea sublinierea oaspetelui romîn că *„pentru stabilirea unui climat de pace și de securitate internațională, contactele directe între oameni de stat și cunoașterea reciprocă a țărilor aparținînd unor sisteme social-economice diferite constituie, în cadrul politicii de coexistență pașnică, factori esențiali"*.

Interesul presei franceze s-a manifestat cu atît mai viu cu prilejul întrevederii președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne, Ion Gheorghe Maurer, și președintele Republicii Franceze, generalul de Gaulle, la Elysée. Reținînd faptul că această întrevedere a durat o oră, majoritatea ziarelor au publicat în extenso declarația tovarășului Maurer făcută mulțimii de ziariști care-l asaltau la ieșire, pe scările palatului. Ziarele pun în evidență cuvintele prin care primul ministru romîn arată că a transmis președintelui de Gaulle, eminentă personalitate a epocii noastre, salutul cordial al președintelui Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne, Gheorghe Gheorghiu-Dej, care *și-a exprimat convingerea că relațiile dintre Romînia și Franța vor marca noi progrese în interesul reciproc al celor două țări.* Nu mai puțin, presa franceză relevă satisfacția primului ministru romîn de a constata că *„guvernul francez împărtășește punctul de vedere al guvernului romîn potrivit căruia, deși Romînia și Franța sînt țări cu sisteme social-economice diferite, există, pornind de la realitățile specifice ale fiecăreia dintre țări, posibilitatea de a dezvolta tot mai mult relațiile lor și că dezvoltarea acestor relații este o contribuție la marea cauză a păcii și a colaborării internaționale"*.

„Un climat foarte amical" — cu acest calificativ sintetiza *Le Monde* de marți după masă desfășurarea vizitei, trecînd în revistă și întrevederile avute de vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne, Alexandru Bîrlădeanu, cu Giscard d'Estaing, ministrul francez al finanțelor și afacerilor economice. În genere, presa occidentală acordă problemelor economice o atenție deosebită, subliniind progresele Romîniei în dezvoltarea ei industrială, interesul conducătorilor ei pentru colaborarea tehnico-științifică, efortul de a ridica nivelul industriei, și al întregii economii, la acela al tehnicii mondiale. În acest sens, presa a înregistrat declarația tovarășului Bîrlădeanu după întrevederea sa cu Gaston Palewski, ministru de stat, în cursul căreia au fost abordate probleme privind cooperarea tehnică și științifică, *cooperare care a marcat în ultimii ani o evoluție ascendentă. Realizările științei și tehnicii franceze se bucură în Romînia de o înaltă prețuire, iar avîntul multilateral al economiei, științei și tehnicii românești creează mereu noi*

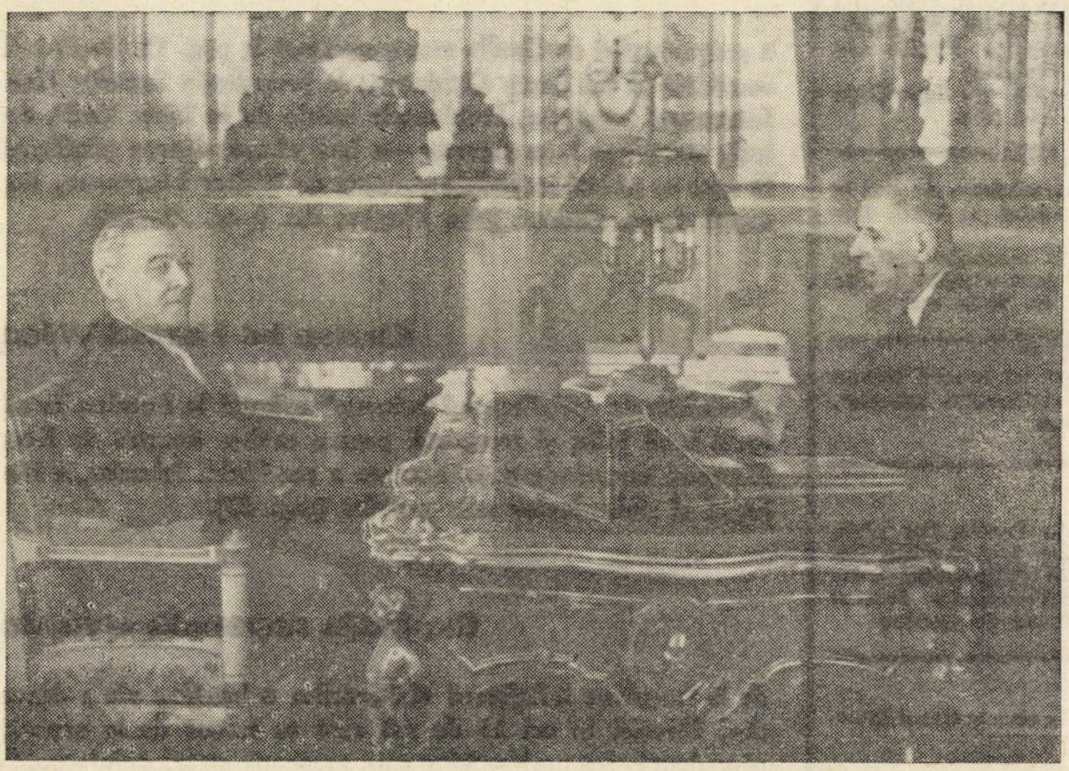

Întrevederea președintelui Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, cu președintele Charles de Gaulle, la palatul Elysée

necesități și noi posibilități de dezvoltare a colaborării dintre țările noastre în domeniul științei și tehnicii. E ceea ce au subliniat de altfel, cu prilejul vizitei lor în Romînia (și în paginile revistei noastre) reprezentanți ai științei franceze ca: François Perrin, înalt comisar al Franței pentru energia atomică, sau dl René Navarre care, ieri, cu prilejul vizitei delegației noastre la Institutul francez al petrolului a elogiat în cuvinte din cele mai măgulitoare experiența și capacitatea petroliștilor romîni.

În a treia zi de la sosirea delegației guvernamentale romîne, presa franceză și-a concentrat atenția asupra celor două toasturi rostite, respectiv de președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne, Ion Gheorghe Maurer, și de primul ministru interimar al Franței, Louis Joxe, la dineul oferit la Ambasada română din Paris.

Evocarea tradițiilor atît de bogate ale relațiilor franco-romîne de către tovarășul Ion Gheorghe Maurer este pusă în prim plan de către toate ziarele apărute azi dimineața: *„Între țările și popoarele noastre există vechi legături de prietenie. În clipe grele ale istoriei poporului nostru, clipe care au marcat, ca niște jaloane, drumul spre Romînia de astăzi, am primit un ajutor prețios din partea Franței. Mulți dintre marii noștri oameni, luptători pentru progres, de care sîntem mîndri și ai căror urmași ne considerăm, s-au format în Franța, în spiritul celor mai bune tradiții umaniste ale dv. Noi cinstim și apreciem cu deosebire aceste tradiții și ne bucurăm că ele pot astăzi să dobîndească o semnificație bogată în condițiile raporturilor actuale dintre țările noastre, care, deși au sisteme social-economice diferite, găsesc căile de realizare a nobilelor idei ale coexistenței pașnice prin înțelegere și colaborare viitoare".*

Punînd apoi în valoare — unele în subtitluri — afirmația că între Romînia și Franța nu există probleme care să stînjenească eforturile menite să promoveze dezvoltarea relațiilor între ele, ziarele acordă spațiu acelei părți din toast referitoare la relațiile culturale. *În acest domeniu*, a spus conducătorul delegației noastre, *Romînia și Franța au purces de multă vreme la un dialog care, desigur, a jucat un rol considerabil în apropierea dintre popoarele noastre. Acest dialog este astăzi cu atît mai valabil, mai eficace. Odinioară cultura franceză în Romînia era apanajul elitelor; ea este în prezent la îndemîna maselor largi ale poporului. Interesul poporului romîn pentru cunoașterea civilizațiilor străine — printre care a dv. este deosebit de importantă — își găsește astăzi deplina sa înflorire. De aceea, valoarea acestui dialog Franța-Romînia, în noile condiții culturale ale poporului nostru, este cu mult mai amplă și mai valabilă.*

Componentele dialogului franco-romîn au fost de asemenea evocate de către primul ministru interimar Joxe, care a făcut o retrospectivă nu mai puțin semnificativă a relațiilor dintre cele două țări. Este ceea ce presa franceză a și remarcat de altfel, citînd cuvintele prin care dl Joxe a arătat că guvernul francez *este convins că progresul în schimburile de idei poate contribui nu numai la o mai bună înțelegere între Franța și Romînia, dar și la întărirea înțelegerii între popoare și a păcii. Dar noi sîntem convinși* — a spus domnia-sa — *că rezultatele convorbirilor între cele două guverne ale noastre vor fi pozitive. Evoluția din ultimii ani, îmbunătățirea contactelor noastre culturale, dezvoltarea continuă a schimburilor noastre comerciale sînt garanții pentru aceasta.*

Ziarele de miercuri dimineața scot totodată în evidență cuvintele prin care tovarășul Maurer a înțeles să sublinieze *marea răspundere pe care o au guvernele față de popoarele lor, ca și față de întreaga omenire: oricare ar fi deosebirile care există între țări și popoare, noi alcătuim cu toții o singură lume din punct de vedere al intereselor păcii, pe care unul din marii dv. filozofi, Montesquieu, o definea odinioară ca «prima lege naturală a omenirii»*.

Sub semnul acestei mari responsabilități, întreaga opinie publică urmărește cu un justificat interes actualele convorbiri între guvernele francez și romîn — convorbiri care vor înregistra vineri întîlnirea dintre președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne, Ion Gheorghe Maurer, și președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Franceze, Georges Pompidou, reîntors din voiajul său.

Această desfășurare a început sub bune auspicii, determinate de principiul pe care îl sublinia, acum două săptămîni, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare de către noul ambasador al Franței la București: *„Principiul cu privire la dreptul popoarelor de a-și hotărî singure soarta este un principiu deosebit de important pentru viața internațională, un element esențial al colaborării pașnice între toate statele. Sîntem încredințați că pe o asemenea bază va progresa și colaborarea rodnică dintre cele două țări".*

George IVAȘCU

Paris, 29 iulie

REFLECTOR

La 27 iulie, tovarășul Nikolai Podgornîi, membru al Prezidiului și secretar al C.C. al P.C.U.S. a sosit în Republica Populară Romînă, într-o vizită de prietenie și a avut la Eforie o întrevedere cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al C.C. al P.M.R. La întrevedere au luat parte tovarășii Gheorghe Apostol, Emil Bodnăraș și Nicolae Ceaușescu, membri ai Biroului Politic al C.C. al P.M.R. A asistat ambasadorul U.R.S.S. la București, tovarășul I. K. Jegalin. Discuțiile au decurs în spirit cordial, tovărășesc. În ziua de 28 iulie, tovarășul N. V. Podgornîi s-a înapoiat în U.R.S.S.

■

Între 23 și 31 iulie, primul ministru al Franței, Georges Pompidou, a făcut o vizită oficială în posesiunile franceze din Pacific. Potrivit declarației primului ministru, această vizită a avut două obiective: „să ia contact cu populația locală și să constate la fața locului în ce măsură poate fi ajutată pentru rezolvarea problemelor sale, și apoi să viziteze centrul de experiențe nucleare din Pacific".

■

Cea de-a treia conferință internațională asupra utilizării în scopuri pașnice a energiei nucleare, care va avea loc la Geneva între 31 august și 3 septembrie, va reuni circa 2 000 de persoane, reprezentînd 62 de țări.

■

Tratativele franco-algeriene care s-au desfășurat săptămîna aceasta la Alger au avut drept scop găsirea unei soluții pentru diferendul petrolier dintre cele două țări. Litigiul se referă la valoarea redevențelor vărsate de companiile petroliere guvernului algerian și la neparticiparea acestuia la toate stadiile exploatării.

■

S-au împlinit 30 de ani de cînd, la 25 iulie 1934, un grup de naziști austrieci, pătrunzînd în cancelaria federală de la Ballhausplatz din Viena, au asasinat pe cancelarul Austriei, Dollfuss.

■

Winston Churchill, care în luna noiembrie va împlini vîrsta de 90 de ani, a hotărît să se retragă din viața politică a țării. Churchill a fost deputat în Camera Comunelor a Parlamentului britanic timp de 64 de ani, fiind ales pentru prima oară în anul 1900 deputat al circumscripției Oldham.

■

În urma unei conferințe care a avut loc la Washington, 18 țări occidentale au ajuns la un acord cu privire la stabilirea unui sistem global de sateliți pentru comunicații comerciale. Acordul prevede intrarea în vigoare a acestui sistem la mijlocul anului 1967, după ce se vor fi efectuat experiențe cu asemenea sateliți.

■

Ministrul afacerilor externe al Libiei, Hussein Maazek, a declarat unui corespondent de presă străin că dacă tratativele care se desfășoară în prezent între țara sa și S.U.A. pentru lichidarea bazelor americane vor eșua, Libia va denunța unilateral acordul S.U.A.-Libia. „Americanii, a declarat el, pretind că nu pot să înceapă evacuarea înainte de anul 1971, fiind cea mai mare bază pe care o posedă în lume. Washingtonul mai afirmă că vrea să-și consulte aliații. Pe noi însă toate acestea nu ne privesc".

■

Prințul Abdul Rahman, primul ministru al Malayeziei, a declarat într-un interviu la televiziunea americană că va fi obligat să-și scurteze vizita în America din cauza tulburărilor care au loc la Singapore. Potrivit programului inițial, el urma să stea 12 zile în America (S.U.A. și Canada) de unde urma să plece la Londra, înainte de a se reîntoarce la Kuala Lumpur.

O.N.U.

Itinerarul lui U Thant

Vacanța neobișnuit de lungă a Adunării Generale a O.N.U. nu coincide cu o pauză sau măcar cu o încetinire a ritmului în viața politică internațională. Părăsind cu două săptămîni în urmă sediul său american pentru o călătorie prin alte trei continente — Europa, Africa, Asia —, secretarul general al O.N.U., U Thant, și-a ales ca etape cîteva dintre centrele care au fost și sînt în aceste luni scenele unei vii activități diplomatice. Exprimînd punctul de vedere al Organizației Națiunilor Unite în problemele de competența acestei organizații sau propria sa opinie în alte probleme majore, U Thant a discutat cu interlocutorii săi — a căror listă cuprinde mai mulți șefi de state sau guverne, miniștri de externe și alte personalități, — aproape toate temele actuale de importanță.

Întrucît Ciprul constituie pentru O.N.U. principala sarcină curentă, șansele și căile de rezolvare a litigiului din sud-estul Mediteranei au fost examinate cu precădere de secretarul general. În ziua de 16 iulie, cînd U Thant sosea la Geneva venind din Statele Unite, la New York se publica apelul adresat de el președintelui Republicii Cipru, primului ministru al Greciei și președintelui Consiliului de Miniștri al Turciei. Ziarele de pretutindeni au menționat acest document în care se cerea celor interesați să facă tot ce le stă în putință pentru a pune capăt actualului aflux de armament către Cipru, înainte ca el să ducă la „o explozie cu toate primejdiile inerente". „Sînt pe deplin conștient de suspiciunile și neliniștile care au determinat această evoluție — se spunea în apelul secretarului general. Unica mea dorință este de a găsi un mijloc pentru stabilizarea situației, înainte ca ea să ducă la consecințe dezastruoase".

Între timp, la Geneva, U Thant discuta impasul cipriot cu fostul secretar de stat al S.U.A. Dean Acheson, trimis de președintele Johnson pentru a sprijini acțiunea de mediere inițiată de O.N.U. „Nu sînt pesimist în ce privește misiunea de conciliere a d-lui Tuomioja. Națiunile Unite n-au de propus nici o formulă în problema Ciprului. Mediatorul procedează la schimburi de vederi. El va rămîne la Geneva o perioadă nedefinită. Orice stat poate să-i propună să-l ajute pentru a contribui la găsirea unei soluții". Această declarație făcută de secretarul general al O.N.U. la recepția oferită în cinstea sa de ziariștii acreditați la Palatul Națiunilor, sublinia încă o dată ce dificilă este calea către soluția așteptată.

În drum spre Cairo, unde avea să participe la deschiderea conferinței la nivel înalt a Organizației Statelor Africane, U Thant a făcut o scurtă escală la Atena pentru a discuta din nou despre Cipru cu ministrul afacerilor externe al Greciei, Kostopoulos. Era în ajunul plecării primului ministru Papandreu la Londra. U Thant avea să ajungă în capitala Marii Britanii după plecarea primului ministru grec. Așa dar, atunci cînd s-a întîlnit cu primul ministru Douglas-Home, cu ministrul de externe, Richard Butler, cu secretarul pentru problemele Commonwealthului, Duncan Sandys și cu liderul laburist Harold Wilson, a putut discuta despre perspectivele crizei cipriote în lumina vederilor exprimate de șeful guvernului grec. Ziarele londoneze afirmau că, în urma vizitei lui Papandreu, Marea Britanie a hotărît să adopte o atitudine de neutralitate strictă și să lase reglementarea conflictului cipriot pe seama O.N.U. Se presupune că acest punct de vedere a fost adus la cunoștința secretarului general în cursul întrevederilor menționate. În orice caz, ziariștii au fost informați că Ciprul a reprezentat tema centrală a discuțiilor de la Londra. Chiar din clipa sosirii sale în capitala Angliei, pe aeroport, U Thant vorbise de altfel despre preocuparea pe care i-o provoacă, în continuare, transporturile clandestine de armament debarcate pe insulă. Cu același prilej s-a aflat că raportul pe care secretarul general îl pregătește pentru Consiliul de Securitate nu va conține recomandări inedite. Din nou, înainte de a pleca din Londra, U Thant a trimis un mesaj guvernului cipriot. De data aceasta era vorba de dificultățile pe care le întîmpină în îndeplinirea misiunii sale forța internațională cantonată în Cipru.

Problema cipriotă fusese abordată și la Paris și avea să fie evocată din nou la Moscova, dar în aceste două capitale nu a mai format subiectul principal de discuție. La Paris, pe primul plan a trecut problematica Asiei de sud-est. Secretarul general a ținut să sublinieze, atunci cînd a acordat un interviu televizat, că nu vorbește despre aceste chestiuni în calitatea sa de secretar general al Organizației Națiunilor Unite, care n-a fost sesizată în această privință, ci ca reprezentant al unei țări din vecinătatea regiunii actualmente în frămîntare. Ziarul *Figaro* observa, chiar înainte de întrevederea de Gaulle — U Thant că „secretarul general al O.N.U. și președintele Franței au poziții foarte apropiate în ceea ce privește sud-estul asiatic: amîndoi au preconizat soluția neutralizării și reconvocarea conferinței de la Geneva din 1954". Presupunerea ziarului că cei doi oameni politici se vor întîlni pe o platformă comună s-a confirmat. U Thant a declarat, după discuția sa cu președintele de Gaulle: „Aș vrea să atrag atenția asupra ideii reglementării politice, nu militare, a problemelor. Această atitudine față de problemele internaționale a întrunit aprobarea crescîndă a marii majorități a membrilor O.N.U.". Iar la televiziune a precizat că problema Vietnamului de sud nu poate fi rezolvată prin mijloace militare, întrucît „numai metodele politice și diplomatice, tratativele și discuțiile sînt de natură să antreneze o soluție pașnică. Aceasta înseamnă că, pentru a se putea spera să se ajungă la un rezultat este necesar să se revină la conferința de la Geneva. Sînt absolut convins de acest lucru, ținînd seama de situația extrem de critică din această parte a lumii".

În altă ordine de idei, U Thant a abordat la Paris problema tratativelor de dezarmare de la Geneva, la care Franța nu participă, și în general problema colaborării dintre Franța și O.N.U. Despre dezarmare s-a vorbit — cu prilejul vizitelor lui U Thant — nu numai la Paris ci și la Londra și Moscova. (La Geneva, secretarul general a luat contact cu membrii Comitetului celor 18). Participarea statelor la acțiunile Organizației Națiunilor Unite, evocată la Paris, a fost privită la Londra din alt unghi: U Thant și Butler au făcut un schimb de vederi pe marginea recentei propuneri sovietice referitoare la crearea unei forțe internaționale permanente a O.N.U., răspunzătoare față de Consiliul de Securitate. Această propunere avea să fie discutată mai amănunțit, cu ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., A. A. Gromiko, atît de U Thant cît și de Butler în timpul vizitelor lor aproape simultane la Moscova.

Dacă vom adăuga la toate acestea discursul secretarului general la deschiderea conferinței panafricane de la Cairo (despre dezarmare, pace, unitatea

Expoziția „Arhitectura în R.P.R." prezentată în S.U.A. a stîrnit un deosebit interes în rîndul vizitatorilor.